

Наше Лемко

РІК III.

Ч. 7 (55)

Львів, 1-го квітня 1936

Виходить двічі в місяць

Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90

NASZ LEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1'80 зол., Чвертьрічно 1'— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Організаційна поїздка делегата „Просвіти“ по Америці

В днях від 1-го грудня 1935. р. до 15-го січня 1936. р. делегат Тов. »Просвіта« у Львові, Михайло Дудра обіздив українські громади в західній частині стейту Пенсильванія й в стейті Огайо. Всюди виголошував відповідні реферати на вічах, яких цілком було познакомити українську еміграцію з теперішнім станом Лемківщини. На ці віча приходили численно Лемки як також симпатки Лемківщини та радо слухали вістей з Рідного Краю. По рефераті переводились звичайно

збірки на просвітні цілі Лемківщини а також засновувались відділи новоствореної Організації Оборони Лемківщини, яка поставила собі за ціль нести сталу допомогу своїх братам в Старім Краю.

Від 20-го лютого п. Дудра перебуває на поїздки в околиці Скрантону, найгустішій лемківській колонії в Америці. Американські Лемки вітають всюди радо свого першого делегата з Рідного Краю.

—o—

ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Виховання в старшому віці не дає бажаних вислідів

Виховання не починаємо від старших тому, бо в душі старшої людини тяжче приймається нове зерно. В душі старшої людини лихі звички й різні нахили тай забобони так уже глибоко успіли запустити коріння, що всяке нове зерно, всяка новість, що її ми хотіли би посіяти в його душі, не знаходять собі так легко місця, як у молодому віці, а хочби і нашли так хісна з них великого не буде, бо їх ослабить і затинить те душевне хабаззя, що скорше засіялось й мало час розростися в могучі дерева лихих звичок і нахилів. Старша людина це вже поле, на якому стоять густо могучі дерева, котрі у своїй тіні не дадуть розростися вже ніякій іншій рослині. Самі ми часто робимо вчинки, про які знаємо, що ми не повинні їх робити, а помимо того робимо їх.

Скільки-ж разів постановляємо собі, не повторювати лихих вчинків, скільки разів сповідаємося з них, а мимомусього повторюємо їх, як лише прийде відповідна нагода. Не один твердо по-

становляє не курити, а курить далше, не один піяк радби не пити, а пе, як прийде нагода. Нераз провадим зтяжні процеси зі сусідами не тому, що так нам каже розум, але тому, що до такого поступку жене нас наш гнів і наша впертість. Діється так тому, що наші лихі нахили, що їх ми набули по батьках, або й самі придбали й скріплювали свавільним життям замолоду, вже настільки є сильні, що вони вже й не лякаються нашого розуму, не тільки не лякаються, але ще ним володіють. Тому то наші бажання, наші нахили й пристрасти являються нераз сильнішими від постанов розуму.

Отак розумно й доцільно поведене виховання являється великою силою; при його допомозі можна змінити не тільки людину — одиницю, але й цілий нарід. Тільки не треба його відкладати на »потім«, чи переказувати другим, але зачинати вже в родині виховувати дитину від першого таки року її життя.

(Д. б.)

Український інженер викрив багатства української землі. Недавно викрили нові джерела кипячки (нафти) в Турчанщині в селі Липе. Їх викрив український інженер Богдан Трешневський, що працює в американським нафтовім підприємстві »Вакуум Ойл Компані«. Инж. Трешневський підчас української війни, як старшина українського гарматного полку стояв недалеко зі своєю батареєю й вже тоді зауважив кипячку в тих сторонах. Як скінчив науку в Чехословаччині, вернувся у ті сторони і відкрив підземні закриті багатства.

Жиди всюди однакові. Християнські священики у Вефлеемі внесли скаргу до англійського високого комісара в Єрусалимі на жидівських подорожних, які звиджують церкву Різдва Христового у Вефлеемі і поводяться зухвало та некультурно. Священики домагаються, щоб англійський високий комісар заборонив жидам входити до святині. Англійська влада розпочала карне поступовання проти дев'ятиох молодих жидів, що зневажливо поводитися у Вефлеемській церкві Христового Різдва.

Вчителька заразила туберкульозом (сухотами) цілу школу. В шведській місцевості Готлянд учителька місцевої школи заразила цілу класу, а далше цілу школу туберкульозом. Лікарські оглядини устійнили, що 15 дітей з класу тієї вчительки хорі на важку, отверту туберкульозу. Крім того в інших класах тієї школи було багато дітей хорих на сухоти. Шведські шкільні власті зажадали, щоби весь учительський персонал щомісяця ставав до лікарських оглядин.

Чи не добре буде таке жадання поставити в школах на Лемківщині?

Лемківський кермаш

Дня 19-го січня ц. р. І-ий Відділ Організації Оборони Лемківщини в Нью-Йорку обходив трилітній ювілей свого існування та праці. З ювілеєм тим був отриманий традиційний лемківський кермаш (празник), який якраз в цім дні, на Йордань, обходить святочно Сянік, природня столиця Лемківщини.

Помимо дуже поганої погоди, яка в тім дні панувала, прибуло багато гостей не тільки з самого Нью-Йорку, але також з далеко віддалених околиць стейту Коинектикот і Джерзи Сити. Були це самі поважні громадяни Лемки та симпатичні української Лемківщини, між ними председатель Українського Народного Союзу, п. Мурашко.

Вечора розпочалась о годині 5-ій вечором в великій салі Українського Нар. Дому. Відкрив її короткими словами голова відділу, громадянин Карбовник, який покликав гр. Барну з Джерзи Сити до переведення церемоній. По скінченні вечорі забрав щераз слово гр. Карбовник, складаючи щире подяку своїм співпрацівникам, та підчеркуючи при тім окрему заслугу нашої молоді. Секретар відділу, Олекса Роман, переповів у коротких словах історію повстання та розвитку цього відділу, та згадав про труднощі, з якими приходилось зустрічати їм в початках, стараючись придбати якусь допомогу для своїх братів. Як останній з урядників відділу забрав слово гр. Теодор Копка, який розвівшиш дещо ширше над лемківською справою, підчеркнув духову звязь Лемків з цілим українським народом.

Потім виступив на сцену спеціально запрошений хор ОДВУ, що під провідом свого диригента, проф. Ки-

риченка, відспівав прекрасно кілька пісень. На домагання гостей мусів співати другим наворогом.

По виступах хору забирали слово гості. Першим промовив председатель У. Н. Союзу, п. Мурашко. Обговорюючи справу допомоги Лемківщині та лемківську еміграцію, як також взагалі цілу українську, вказав на konieczність допомоги Старому Краєві та на занедбання цієї справи в минувшині, яке випливало з нашого розсвареного еміграційного життя. Відтак забрав слово представник Лемківської Комісії при Тов. Просвіта у Львові, Михайло Дудра, який в імені цієї Комісії зложив щире подяку та признання урядникам та членам Відділу за їх доперішню працю та побажання на будуче. Окреме місце присвятив згоді та взаємній любові, які так рідко можна подібати в українських організаціях та які так фатально відбиваються на нашій народній життю. Підчерку-

ючи звязь Лемківщини з українським народом, закінчив свою промову словами: «Бажаю, щоб ми довго могли ще спільно працювати для всіх частин українських земель, доки не сповняться слова нашого великого Пророка, який сказав, «що розвалиться домовина а з під неї встане вільна Україна. Ратуючи Лемківщину перед захланним ворогом, обнимаємо наших найменших братів, щоб справді наша заплакана мати могла колісь радісно всміхнутися, згуртувавши біля себе всіх своїх синів». На кінець промовив гр. Денис Голод з Порт Джервіс, один з найстарших наших емігрантів в Америці. Він розповів багато цікавих подробиць з початків емігрантського життя, про повстання газети «Свободи», та про ролю Лемків в загально українським життю на американським континенті.

По вечорі та промовах переведено на поклик гр. Сербинського збірку на політичних в'язнів. Відтак розпочався бал.

Гість.

Жидівська вчителька в українській селі

Славний на весь світ чеський педагог І. А. Коменський сказав, що *в школі повинен бути вчитель тієї самої народности, що й учні*. Цей принцип є передумовою успіху навчання. Буває, що з якихось причин годі піддержуватися цього одиноко правильного принципу. Але в такому разі вчитель, що є іншої народности, як його ученики, мусить вповні володіти їх рідною мовою. В противному випадку *не буде це шкільна наука, тільки насміх над нею*. Щось подібного діється в с. Станові, мукачівської округи. Цього шкільного року прийшла сюди на вчи-

тельську посаду жидівка, що покінчила гімназію в Мукачеві й не тільки не знає української мови, мови своїх учнів, але не старається навчитись її.

Селяни обурені на таку вчительку, що на їх думку повинна вчити жидівнят в хадейрі, а не їхніх дітей. Вже навіть була депутація в шкільного інспектора й жадала, щоб він забрав зі села цю жидівську вчительку, що нехтує мову своїх школярів.

А скільки в нас учителів, що не знає як слід української мови? Врешті — коли заберуть собі цей т. зв. «лемківський буквар»?

Е. Гринишин

Бо війна війною

Ранком сина виряжали.

Усі ходили зажурені, несвої, кромі старого Максима. Заплакана Марина суятилася по хаті та не могла знайти собі місця. Її син Василь ішов на війну як доброволець.

— І пощо та війна, пощо? І пощо ти старий дурню сина на то нараяв?! Нейби там сидів в халупі й не рипавсі. Доле моя безталанна... бідькалася Марина.

— Е... сиділабис тихо і не вівкала як на погребі — сердився Максим. — Йойкати, то бабска справа, а хлопска ні. Ти Василю вже готов?

— Та вже.

— А тиї бублички, шом ти спекла взевес си?... Йой! Бублички за-

був! Та якім пекла їх та не одну сльозу випустилам над ними, а ти забув... — заголосила Марина.

Вона стягнула з печі бублички та всунула в клунок Василя. Оглядала все докладно. «А може того треба, а може то забув, а це візьми ще, а тамто може придасться».

Максима все це сердило:

— Ну, ну, юж всьо готової, не журисі.

— Тату, а цого Сильцьо йде на війну? — встряв маленький брат Василя Юрко.

— Битисі.

— Тату! Я іду тиж, я мусу іти з Сильцьом! — зарепетував.

— Тихо сиди мале!

— Я юж не малий — маю лук і стріли. Я мусу йти!

Мати почала успокоювати сина, а він розревівся.

— Ну, а тепер сідаймо, жиби всьо доброї з нами сідало — командував Максим.

Посідали. Тяжка мовчанка наче

хмара повисла.

Вкінці промовив Максим:

— Ти, сину, на війну йди, але гонорово бийсі, бо воюеш не за чужу, а за свою справу. Хто глупий ней воюї за цісара, але ти свое мірковане май і якби шо до чого, то жибис знав, чого триматисі.

— Господи! — зойкнула мати.

— Там на війні місці на бановані й жель нема і в такі кумедії не вдавайсі. Будь твардий як камінь і листів богаго не шмаруй, бо то на війні недобре.

— Йой! Та ци ти ю зварював! Навіть листів не позволеї писати — хлипала Марина.

— Не шмаркай, не шмаркай. Менши буде листів, то менши твого шмарканя буде... Ну, а кулькі то юж цалком не бійсі. Юж я старий практик, як з ляпонцем бивсі, то знаю. Ци ти будеш перед нев ховатисі ци ні, — на одну вийде. Як зохце, то ті й під землев знайде. Венц будь відважний

Як Москва поневолювала Україну

II.

З 1654. р. звязана дуже важна дата історії українського Народу. Богдан Хмельницький, шукаючи помочі в боротьбі проти Польщі заключив у січні того року з Москалями Переяславську угоду. Остаточний договір складений у Москві в березні 1654. р. т. зв. «березневі статті», забезпечував Україні широку автономію. Зокрема Україні застережено такі права: гетьмана і старшину вибирає рада; українські суди й уряди є незалежні від московських; податки на Україні збирає український уряд; козацького війська має бути 60 тисяч; залишається давній поділ на стани, козацький, шляхетський, міщанський і духовний, а кожній стан заховує свої права; Україна має право вести переговори з іншими державами. Московському цареві признавав договір такі права: утримувати в Києві воеводу та військову залозу; про закордонні посольства гетьман повідомляє царя, також про вибір нового гетьмана військо повідомляє царя.

На підставі того договору Україна залишалася окремою державою під зверхнім протекторатом московського царя.

Однак не час ні обставини, в яких цей договір заключено не віщували йому довготривалости. Вже в січні 1654. р. виявилися великі різниці між політичним думанням москалів і українців, а переговори за малим не розбились. Заприсяження договору наступило тільки з української сторони. Цар, як самодержець, присяги не зложив, а обмежився лише до видання грамоти, я-

і до всього здатний, а з ворогом не пардонує і не шкодує го, но лупи й лупи, бо як не, то тебе злупит.

— А до своїх охвіцерів то пошанівок май і на їх команду хоть в пекло йди, бо якбис в чімсь провинивсі, то бим ті знати не хтів.

Повставали.

Вийшли на дорогу і там пращалися.

— Памятай, жи не за якубугь справу бешсі — докинув Максим. Розсталися.

Заки Василь сховався за високими житами, багато разів вимахував рукою.

Сонце пражило.

Верталися до дому похилені, крім Максима. Він статочно підніс голову в гору, а лице його випогодилося як по сповненню належного обовязку:

— Абисте знали, жи і десятиох снів виславбим на войну, якбим мав...

кою затверджував права України. Від початку дивилася Москва на Україну очима завойовника, як на багату колонію, що дасть їй змогу станути твердою ногою на сході Європи та промостить шлях на Балкан і тому на кожному кроці старалася обмежити права України та використати кожно нагоду для поширення своєї влади над нею.

Вже в слідуячому 1655. р. прийшло до непорозуміння між Україною а Москвою. Царські війська стягалися поволи й прийшли з підмогою Україні щойно в рік після складення договору. Одна частина царської армії пішла на Смоленськ і Білорусь, друга з українськими військами на Галичину. Московському цареві дуже невсмак було це, що всі білоруські міста піддавалися не на царське ім'я, а під козацьку владу та заводжали у себе козацький устрій. Тому козацького полковника Івана Золотаренка вислано аж під Вильню. В Галичині московські воеводи хотіли поводитися, як у завойованій країні, грабити населення та брати добичу, на що рішуче не годився Богдан Хмельницький, що бажав прилучити ці землі до Козацької Української Держави.

Колиж російський цар, заманений надією добути для себе польський престіл

згодився на мир, наступило явне подоптання березневого договору Москвою. Всупереч застереженню, що Україна має право вести переговори з іншими державами, Москалі не допустили козацької старшини до мирової конференції у Вильні. Виленський мир між Польщею й Москвою завершено без участі України. Козацькі послы вернули знеохочені на Україну, припали до ніг гетьмана та говорили: «Пропало тепер запоріжське військо, нема нам нізвідки помочі, не маємо де голови своєї прихилити. На чому договорилися царські послы з ляхькими комісарями, про те нам зовсім нічого не відомо. Царські послы не тільки, що не радилися з нами про ніщо і не пустили нас до посольського шатра, але й здалека не допускали нас — як псів до церкви божої».

Богдан Хмельницький зрозумів, що Україна не вдержить своєї незалежності в унії з Московщиною. Тому почав розглядатися за новими союзниками. Він навязав переговори зі Швецією та Семигородом, вислав навіть полковника Антона Ждановича з 30. тисячним військом на підмогу семигородському воеводі Юрієви Ракоці у його похід на Польщу, але передчасна смерть, прискорена вісткою про невдачу походу, не дозволила великому гетьманові здійснити своїх далекосяглих задумів.

(Далі буде).

Я. Г.

Пращали любого гостя

На залізничній стації в Вороблику панує давно невиданий рух. Люди очікують на приїзд поїзду... Це не подорожні, оті молоді дівчата і хлопці; у них дуже торжественний вигляд...

Це карні члени українського спортивного руху. Т-ва «Луг», що враз прийшли попрощати дорогого гостя і брата з Королика, добродія Волошиновича, делегата Комітету Допомоги Лемківщині в Америці. Він по кількатижневому побуті у рідній Лемківщині познакомився з правдивим життям й змаганням усіх братів Лемків. Саме його пращають зібрані молоді та старші, бо він іде до вільної землі Америки — щоб передати Всім Братам за Океаном щирі поздоровлення з Рідних Сторін. Іде, щоб там серед інших — може кращих обставин дати звіт з наочних бачених побутових картин рідних братів, на Лемківщині, вказати найбільше загрожене їхнє життя — дати їм належну та необхідну піддержку, так моральну як і матеріальну...

Оживлена виміна думок і проектів; в уяві життєрадісної молоді зарисовується краще велике наше українське «Сільського Господаря» святе Завтра. Боже!.. Яке щастя! Своя власна до-

мівка, свобода праці, кооператива, читальня; «Покажемо, що ми браття з козацького роду...» Так якось... на душі... весело. Голос дрижить зі зворушення, зростає віра у Велике майбутнє українського Народу...

Зближається хвилина приїзду потягу, тож усі спішаються, щоб якнайбільше переказати, щоб чого не забути.

— А не забудьте сказати Братам Односельчанам за Океаном, що ми усі духом разом з Ними і що ми дуже, дуже вдячні за щирі помічі.

— А просимо переказати, щоб ніколи не забували за нас.

Сигнал, і на перон віхав потяг. Последні побажання, последні устиски рук...

— Позір! — і поміж рядами струнких Луговиків переходить п. Волошинович та всідає до переділу. Відсуває вікно, в його очах сльози; зі зворушення не може говорити, лише — «бувайте здорові і кріпіться». Потяг рушив з місця.

— Ша-а-с-ли-и-во-о-і до-о-ро-о-г-ии! — Не-за-а-бу-у-ва-й-те-е-е-е!.. — несеться грімко з кількадесять здорових молодечих грудей, щоб полинути геть до Братів за Океаном...

Святочна вечора

Село Бонарівка, гміни Стрижів над Вислоком, повіт Ряшів. Т-во «Луг», в день Богоявлення приготувало вечором спільну гостину для членів «Лугу» та запросило всі місцеві Установи, як кооперативи «Згода», «Ощадність», Районова Молочарня, «Сільський Госпо-

мовою голова «Лугу» Дмитро Савтисік, привитав гостей і роздав просфору. При просфорі промовляли Всч. о. декан Іван Клюфас, що з головою «Лугу» поділився просфорою. Відтак по чаї промовляв Василь Качмарський. П. Янош попросив кількома словами зібраних

Наші ідейні та свідомі брати при торжественній святочній вечорі в селі Бонарівка к. Стришева.

дар», кружок «Рідної Школи», Читальню «Просвіти» і «Союз Українок», щоби через своїх делегатів взяли участь, а також Всч. о. дек. Івана Клюфаса, представників громади, як солтиса, підсолтиса і місцевого учителя п. Козича й деяких громадян.

Гостина відбулася в великій салі Читальні «Просвіти» дуже величаво. Початок був в год. 17., а кінець в год. 22-гій. Представники і гості всі пошходилися. Сяля у вінці й образи устроена, столи застелені. Наші гарні луговички приготували смачну їжу. Подавали найперше свячену просфору, відтак кутя, голубці, періжки, тісточка і чай.

Гостину відкрив короткою промовою, щоб перевели збірку на цілі «Лугу». Гости охотно зложили для «Лугу» понад 7 зл., а на фонд будови церкви понад 8 зл. Вкінці від місцевих установ подякував за гостину «Лугові» Михайло Опарівський. Ціла гостина була переплітана колядами, щедрівками та народними піснями. Найкраще було, як всі співали, а музика грала «Народився Ісус Христос во Вєфлемі». У вільних хвилях пригравала також своя мішана музика. Всі були вбрані у вишивки, лугові і народні строї. Накінець голова «Лугу» короткою промовою подякував зібраним за участь і закінчив цю милу братню гостину. Учасник.

НОВИНИ

Велике торжество «Просвіти». У Львові відбулося 8. III. ц. р. улаштоване філією Львів—місто. На цей день зложилася багата і цікава програма, що її оглядали українці Львова в салі Театру Рівнородностей. Торжество було добре зорганізоване та дуже вдатно підготовлене. Варто, щоб всі філії влаштували такі торжества.

Американки називають себе «Україною». Українське ім'я стає модним в Америці. Одна шпитальна доглядачка в Нью-Йорку, українка, повідомляє, що в кількох випадках завважила, як матері надава-

ли дівчатам, що вродилися в шпиталі, ім'я «Україна» побіч іншого дівочого імені: Дорота, Меріта й ін. Доглядачка пояснює це тим, що ім'я «Україна» гарно звучить для американки.

В Польщі ухвалив сойм заборону ритуального зарізу худоби. Жиди підняли крик і простест в своїй пресі в цілому світі.

Хто добре газдує, той гараздує!

— кажуть старі люди. А господарюєте добре, вкладаючи свої ощадности на премійну книжечку

в Кооперативному Банку «ДНІСТЕР» у ЛЬВОВІ, вул. РУСЬКА ч. 20.

Кара Божа. У Старому Збаражі, колись українському селі, що згодом стало польське, намагалися ці новоспечені поляки загарбати місцеву церкву у свої руки й переробити її на костюлок. На св. Михайла м. р. вони вдерлися до церкви підчас відправи й нарobili такого бешкету, що аж поліція мусіла їх випирати зі святині. Тепер, на іменини президента, хотіли вони повторити напад, але не вдалося: провідник тієї банди, коли вранці голівся, змінився нечаяно на лиці й впав трупом на землю, покалічившись при цьому жахливо. Помічник його тогож дня захворів так у костелі в Збаражі, що його завезли до шпитала, де боровся зі смертю. В цілій околиці ця очевидна кара Божа зробила велике вражіння.

Замкнули дорогу з Північної до Жегестова від 16. березня ц. р., що веде на відтинку Північна—Жегестів—Мушина. Будова цієї дороги має тривати приблизно 3 роки. Цікаво, чи багато наших людей найде при цій роботі заробіток.

Незвичайний прапор. 800 молодих Японок на доказ своєї любови до своєї батьківщини й армії обстригли собі коси й виткали з них тканину. З неї зробили боевий прапор, який подарують тому японському полкові, що перший йде в бій.

Чому в Сандеччині повстають масово тайні горальні? Цікаві новини подає І. Курієр Ц., що в 1934 р. на просторі району скарбового уряду акциз і держ. монополій у Новому Санчі, викрили 138 тайних горальнів. Причина в цьому, що за викриття тайної горальні виплачували донощикам нагороду 70 зл. Тоді ці конфіденти входили в спілку з горальниками та разом ділилися зиском. Щось подібне діялося вже з тайними продавцями сахарини.

Алькоголізм стелить ліжку сухотам.

Поборюйте отрути — алкоголь і нікотину, в ім'я кращої майбутності Нашого Народу!

Українське Протиалькогольне Товариство Відродження.

Величавий Концерт у честь Тараса Шевченка відбувся в неділю 15. березня у Львові в салі міського театру. Концерт закінчили відспіванням гімну «Ще не вмерла Україна».

Криницькому «Лемкові» вже мабауть проїлося наше українське Священство, і він в кількох вже числах шкалює немилосерно нашого Митрополита й Епископа зі Станиславова. — Хто має здорового ще трохи розуму та прочитає се шкальовання, то плює з обридженням на саму згадку, що живе якась скотина на світі, що таке може писати...

Деякі священники припускали, що зі Львова з наших трьох Епископів ні один не приїхав на похорон ап. Адміністратора, мабуть з огляду на писання в «Лемку». Не знаємо, чи це правда.

РИЗНИЦЯ

кооперативне Т-во в Самборі поручає в нагоду близьких Беликодних Свят свій багато засоблений склад церковних предметів, як: фелони, хоругви, прапори, стихарі, обруси, шалі до обходу, суконки на дарохранительниці, ручники до чаші, ілітони. Процесійні образи, стінні, до іконостасів, хоругові і плащениці. Хрести ручні, напрестольні, процесійні, патериці, вічні лампи, павуки, чаші, дарохранительниці, монстранції, підсвічники, ліхтарі, ліхтарні, гармонійні дзвінки і кадильниці.

Євангелія і всі парохіяльні книги і друки Найліпше церковне світло й кадило.

Килими, хідники.
Прймає старі чаші до направа і волоочування й висилає вже посвячені.

Направляє старі фелони по найдешевшій ціні.
Прймає замовлення на іконостаси, престולי, проповідниці, малювання церков, волоочення іконостасів по цінах поміркованих за повною гарантією так для греко-католиків як і православних церков.

Ціни знижені від 25 - 50%
Цінники даром і оплачені. ДИРЕКЦІЯ.

ПОХОРОНИ О. МАСЦЮХА

Апостольський Адміністратор для Лемківщини о. д-р Василь Масцюх помер у четвер 12. березня ц. р. рано на удар серця. Похоронні обряди помершого почалися в неділю в Риманові—Здрою. Труну з тілом о. Масцюха перевезли авто з Риманова до новосанчівського повіту та похоронили на цвинтарі його родинного села Нова Весь, у понеділок.

Часописи подають, що справу наслідника о. д-ра Масцюха поладять безпосередньо на основі Ватикану в порозумінні з польським урядом.

Замітка: Деякі наші читачі довідалися про наглу та несподівану смерть о. д-ра Масцюха в попередньому числі, бо 6. число «Нашого Лемка» вже друкували та редакція встигла помістити цю сумну відомість лише в декількох словах.

ПРОПАЛИ НАШІ ЧАСОПИСИ?

Питається одинадцять передплатників «Нашого Лемка» з Ростки Великої, що не одержали 4 (52) числа нашого часопису.

Передплатники цікавляться, що могло би з їхніми часописами статися й міркують: як довго Ростка була приділена до криницької пошти, часописи приходили на час до села. Та від тоді, як змінено пошту з Криниці до Лабової, згаданого числа часопису передплатники не одержали. Коли приділено Ростку до Лабівської пошти, то Криницька почта хіба всі наші часописи переслала Лабівській пошті до дальшого урядування. Далше в селі вже пан Ваньо, хоч рад-не-рад, роздав би їх адресатам. Та він каже, що «Наш Лемко» з 15. лютого не прийшов. Но, а як не прийшов, то деж він подівся?

Так міркуючи, передплатники «Нашого Лемка» з Ростки заявляють:

«Наша улюблена газета не є ніким фінансована; вона до нас задурно, як

якась шмата не пхається; ми за неї — відбираючи собі останній кавалок хліба від уст — дорого платимо. Вона є нашою власністю і як за свою власність мусимо впоминатися. Але треба нам вірити, що з тим числом була якась помилка; воно може ще надійде.
Росточани.

Де нам іти Завадчани

Село *Риманівська Завадка*, сяницького повіту, належить до більших сіл на Лемківщині, бо числить до 200 чисел. Свідомі громадяни Завадки при помочі о. пароха Жеплинського заснували читальню «Просвіти». Перед о. Жеплинським парохував тут кілька літ москвофіл о. Кирило Чайковський. Він був найревнішим «апостолом» православ'я з поміж всіх москвофілів на Лемківщині. Як такий москвофільський діяч агітував за православ'ем по околиці, як також старався запровадити православ'я і в Завадці, та на щастя зівстав перенесений до Мшани, пов. Коросно, де своє діло доконав з повним успіхом. На місце священника москвофіла прийшов ідейний священник-українець о. Жеплинський, що не допустив Завадчан до переходу на православ'я. Село вільне від кацапського баламуцтва, горнулось до просвітнього життя. Але як у святім письмі написано і — «чоловік вибрав тьму, а не світло», — до села прийшов учитель москвофіл і від того часу зачалась в селі незгода, бандицькі напади одних на других себто кацапів на українців, вибивання їм вікон, кошення зеленого збіжжя, лену, стриження коний, вливання ропи до студень

Юда знайшов шнурок, а ви не ліпші від него. Ви думаєте, що таким уряджуванням талергофських здвигів представите себе героями? Знає кожний добре про Талергоф, та і то, які ви герої; — герої зради, герої кишені. Може видумаете буквар для кожного села інший, мали би добрий заробок. Батьки неодягнуть ді-

тей, а буквар кожний рік будуть купувати інший. Такий буквар наших перший ліпший бортак...

Схаменіться недолюдки, діти юродиві!

Гей, брати Завадчани, що здорово думаєте, перестаньте бути кайнами, зідрийте луску з очей та погляньте на світ ясний, а побачите, де сонце правди. Не час нам нині вести братоубійчу боротьбу. Ми мусимо стати всі разом, взятись за науку, бо нам треба піднести культуру, освіту, щобці з нами і чужі числилися. Не даймо визискуватись ріжним спекулянтам гандлярам жидівлі, котра з нашого розбиття користає, а до того можемо дійти тільки через свідомість, єдність та науку. Призадумайтесь, брати Завадчани, та розсудіть, як воно ліпше може вийти. Чи-ж у вашім селі не може бути порядна кооператива, молочарня, сільська пекарня, м'ясарня? А ремісників у вас багато? Не може бути в вас порядний коваль, колодій, столяр, кравець? Мало у вас здібних хлопців, що могли би піти до міста навчитись ремесла, а відтак заложити варстат у своїм селі, щоби наш гріш не йшов у чужі руки. А газдове, час подумати про поліпшення господарки, про закладання садів, огородів, пасік. Маєте такий гарний збуг на товари, як масло, яйця, молоко, ярини, ягоди, овочі. Чи-ж далеко вам до Івоніча-здрую, а там літники того потребують. У ваших руках ваша доля, а ми радою та вказівками вам поможемо!

Незавадчан.

На лемківському промежжі

(Опис гірської парохії Залуж-Війське, сянницького повіту).

В парохії Залуж-Війське Лемків немає зовсім, але зате в деяких словах і висказах є ще сліди і впливи лемківської бесіди. Приміром люди тут говорять: «перси-груді», «брїх» - живїт, «дриляти, метати» - кидати, «нигда» - ніколи, «дівонько» - дівчинко, «сес, цеї-цей, «бити» - бути, «підеме, з'їме, зробиме» - підемо і т. д., «кісто» - тісто, «гіло» - діло, «кішится» - тішиться, гора, догори, ксьонжка, щесте, нєворог, циган, корова бодє, юш, допіру, попєр-перець, єгомость, Гамерика, попівство, вшитко, газда, газдиня, сват-сваха, стрина, барз сподабат, чем нє, болит, кипит, варит, сут, камінє мече, вздрів, піздрился, скар ня Боже, пацір, смотрся-дивися, гев-тут, угір-переліг, обций - чужий, з'їмат-злапає, гад-вуж, нич-нічо; зате: Лїсько, Вїйське, низько, близько, сливкі, бикі а не бики, сливки як приміром у Бойків або в Бампорідщині і Турчанщині, наголос правильний.

Село Вїйське і Залуж лежить на північний схід від Сяну і Сяноку — поміж горами, а навіть горами — оточене зі всіх сторін крім полудня. Висота гір і положення 300 — 400 м. понад позем моря. Околиця мальовнича, здорова, кліматична, лісиста, суха, з частими опадами в літі, без великих морозів в зимі і без нагальних вітрів. Село Вїйське дуже старинне: грамота надання парохії, знайдена поміж актами, сягає 1650 року. Перед соткою літ була тут фабрика полотна, звідси назва землі над потоком «Бліх» — тут мабуть від білого полотна. Село давніше до війни почасті кацапське — тепер чисто українське, латинців майже немає та й ці під впливом української мови говорять по українськи з малими виїмками. Це люди, що пізніше прийшли з чужих сіл.

Старі передання кажуть, що тут за князів — Романа і Данила була вїйськова оселя, як передня сторожа від сходу і півночі на оборону княжого замку в Сяноці, звідси назва Вїйське — Вїйсько. Давня довоєнна ноша, білі каптани, хустки і ходаки в літі, а сукняні-вовняні опанчі і кожухи в зимі й чоботи — тепер міська модна тандита. Люди недавно, тому 12 літ взад закинули сіяти лен і коноплі та виріб полотна.

Хати — не хижі — білі — не курні. Під одним солом'яним дахом комната, «ванькир», комора стайня, стодала-шопа і возівня. Збіжжа кладуть у снопах на поді. Нарід ни-

ні малоземельний — старша генерація неграмотна — хоча школа вже до сто літ існує. — Люди живуть з лісового зарібку, виробів столярських, продажі овочів, грибів і лісових ягід, як суніці, «боркині», черниці, малини, яких тут обильно. Велике замилування тут до садів і пасік, головно черешень, вишень і яблук та сливок. В 1928. р. морози знищили сади і сливину та черешні по більшій часті.

Сіножатеї і пасовиськ майже зовсім немає. Кожний клаптик землі зужитий під управу збіжжа, яке слабо видатне, зате на солону і траву буйне. Добре вдається зате яре збіжжа, бульба і конюшина, озимина слабше. — Поля гористі, де не доведе господар обірнику в зимі санками, там сіє сїнія любін на стравунок. Хліба бракує вже звичайно від березня. — Нарід до свого обряду і до церкви дуже привязаний, але ще трохи забобонний, змін обряду нема — хїба як служниця вийде за поляка в місті ради мужа, або хліба — але це виїмки. — Тут є поклади соли і нафти, які ще не використані як слід. Кожний майже селянин має ще другу шутливу назву, як «Тамбор», «Тарабань», «Шур», «Несолений», «Зазуля», «Гайдамаха», «Кобараник», «Цимбала», «Гапа», «Веремнінь», «Ватага», «Кметь». Село тягнеться з півночі на полудне 4 км. перетяте на двоє сільською дорогою й потоком Вїйське, до якого з гір допливають рвучі гірські потоки зі сходу і заходу, а є їх до вісім, а головний потік ріки впадає знову до Сяну в Залужу — склін села полудневий, з гори в долину — має до 12 горбків на околу села і всі вони крім чотирьох, що закінчені лісами, управні. Через парохію біля церкви веде битий гостинець зі Сянока до Перемішля на Бірчу і то на границі села Вїйське, а сусіднім містечком на сході Тирявою волосською, по обох склонах гори «Соленне» серпентина з 28 закрутами. Відси дуже мальовничий і гарний вид на дооколичні гори і місто Лїсько, та Загіря.

В селі є такі назви гір: «Кампула», мабуть Копула, найвища горбовина на цілу околицю до 700 м. понад позем моря. Далі гора «Соленна» — або Солена гора, мабуть з того, що є в ній джерело солоної води — «Гущ» — густий ліс — «Вапніска» мабуть є в ній поклади вапна — «Папороть», «Гірки»,

«Помірки», «Марцань», «Пустки», «Мотичник», «Поляна» — це поле управне на горі в лісі, «Вапніска» — поля управні нижче положені мають назву «Пасіка», «Вольське», «Сівне», «Брідки» — коршми по війні знесені. Село Вїйське має понад 240 хат; української народності понад 1.200 душ.

При нім на полудне між двома горами є присілок: «Долини», належить до громади Залуж, славне зі сливок, черешень і вишень. Склін села полудневий, від півночі й сходу заслонений горами, тому тепліше підсоння. Має 36 хат української народності. Курних хат зовсім немає.

Це село має в своїх закутинах назви — «Македонія» — може околиця нагадує грецьку Македонію, заслонена зі сходу густим лісом за яругою — «Дзюрджик» і «Мотичник».

Третє село дуже гарне, заслонене від півночі й сходу лісом на горі «Папороть», а звернене та отворене на захід і полудне в напрямі Сяну — це село **Залуж** — **Залуж**, положене за двірським лугом над Сяном. Хати також тягнуться здовж державного гостинця, біленькі огорожені парканами — люди любуються в садах. В горах «Папороть» і в «Гірках» є досі невикористані доли нафти — поле більше урожайне як у громаді Вїйське — бо рівніше і більше сонцем огріте, навіть є різниця в розвою й кліматі. Цілий тиждень скорше дерева весною розвиваються як у селі Вїйське, хоча оба села безпосередньо з собою сходяться хатами. Затє населення тут у Залужі малоземельне і бідніше, як у Вїйськім — на 1-3 моргових ґрунтах. Люди переважно живуть з зарібку в дворі, на стації, в місті, в тартаку, на службі в Сяноці й з літників, які щороку численно зізджаються сюди на свіжий воздух з більших міст Польщі. Всіх хат є 120, в тім поверх десять латинських, а 4 жидівські. Нарід тут свідомо-український.

Багато селян з цієї парохії живе на еміграції у Франції, Америці та Канаді.

Саме село Залуж дуже мальовниче, здорове, Сян близьенько, стація й почта в місці. Школа мурована 4-кл. з 5. учительськими силами, вспільна для всіх трьох сіл утраквістична. У Вїйськім є мурований приходський дім, склеп церковний і сметанкова станиця — 4 українські склепи, Захоронка, українська на докінченню мурована Церква, місце відпустове від 1926. р. і хрестна дорога.

В Залужу і Вїйськім читальня

»Просвіта«, а в Долинах тов. »Луг« і Кружок »Сільського Господаря« в парохії. Належалоб більше цею околицею з огляду на літнисько нашої українській інтелігенції з міст зацікавитися та їхати на відпочинок літний. Це дало би зарібок нашим селянам, та піднесло їх на дусі в часі кризи, підбадьорило їх до праці. Кожне рідне українське слово повитає наше, бідую приг-

ноблене село з отвертими рамена-ми.

Війське, в березні 1936. р.

о. Петро Андрейчик
парох.

Від редакції: Щиро дякуємо Впр Канонікові о. П. Андрейчикові за ці вичерпуючі цінні відповіді на наш квестіонар з 23. і 24. ч. »Нашого Лемка«. Це має незвичайно важне значіння для наукових цілей.

наші діти, українські діти» — відповідає старий козак Охрим. А на салі видно зворушення й радість. Від осені провадить о. завідатель в школі освітньо-господарські вечірні курси, на які сходиться багато молоді й молодих газдів та жінок. На Різдвяні Свята зорганізовано в нас Вертеп, що заколядував 70 зл. З того післано 15 зл. на »Просвіту« до філії в Сяночі — за 40 зл. куплено книжок у львівській книгарні »Просвіти«, а за решту справлено строї до вистав. Люди зачинають цінити книжку й беруться до читання. О. завідатель позичає також книжки зі своєї бібліотеки, що має понад 200 томів. Особливою популярністю тішаться видання Івана Тиктора й взагалі історичні повісті й оповідання.

Дня 12. лютого відбувся один відчит, присвячений 14-ій річниці коронації Папи Пія XI. Саля була переповнена учасниками, що уважно прислухувалися до слів відчиту.

Так у нас іде життя завдяки новому завідателю, котрий потрапить в такий тяжкий час влити в нас віру в кращу майбутність.

Свідомий.

Культурна праця в лемківському селі

22 кілометри на полудне від Риманова, неначе дальший тяг містечка Яслиськ, розтяглося село Нижня Воля. При долині, отінене з двох сторін горами, тулиться до збіч, а відсунені дещо гори коло самої церкви творять простору рівнину. Здавалося би, що так далеко від світа живуть тут люди без ніякої науки й свідомости життя-буття на широкім світі. Однак воно так не є.

Ще до світової війни першим будителем села був бл. п. о. Лев Волянський, який тут працював 30 літ і поклав тривкі основи під нац. освідмлення. Старі люди розповідають, якто він всіх збирав і розповідав їм про козаків і їх змагання з Московією. Тому тут люди розуміють і відчувають різницю між Москалем і Українцем, і під цим оглядом нема ніякої баламути, як по декотрих селах.

По смерті о. Волянського бачимо в селі немов би застій. Доперва по війні з приходом учительки п. Стефанії Сенети, яка щиро занялася вихованням молодого покоління, село будиться з дрімоти. Однак, будучи на урядовій посаді мусіла вона обмежитися тільки до школи. Національною роботою занявся парох о. Величко. Однак він через особисті непорозуміння й дещо занервову поведінку зразив собі більшу частину громадян, тоді навіть зачинають підносити голову комуністичні елементи.

Аж з приходом нового завітателя парохії о. Володимира Худика, культурна й національна праця ступає на властивий шлях. Вирозумілий і енергічний душпастир зумів в короткім часі зорганізувати найактивніших одиниць, як також притягнути до праці оспалих і опірних. Зникає роздвоєння в селі, а комуністичні щораз більше тратять на силу. На кинутий клич будови нової школи, твориться комітет під головством о. завітателя. Членами комітету стали п. Сенета, солтис Михайло Марин, Стефан Рейба й Гриць Мигалик. Робота йде. Стинка дерева в лісі продов-

жується, пляни готові й на весну приступаємо до будови. Школа буде получена з господарським домом і салею на вистави. Бо дотепер не має, де молодь зібратися вечором і на вистави нема відповідного будинку. Вправді на приходстві є частина стодоли на салю для вистав, але замала й невідповідна. З браку іншого приміщення там тепер відбуваються всякі сходи. Там і відбулася миколаївська вистава дня 22. грудня 1935. р., що згромадила численно дітей з їхніми родичами. Треба було бачити ті розрадувані лица дітей, що тішилися дарунками. »Чиї то діти?« — питає св. Миколай. »Це!

Правда й легенда

про замок на Мимоні

Під розвагу українським археологам.

На північ від села Мимінь, по правім боці ріки Вислока, знаходяться руновища старого замку. Замок цей, оповитий ореолом таємничости, та легендарних оповідань — є цікавим явищем, яке варто докладніше розглянути.

(Мимінь — це присілок села Боська; залізниця в Боську — від стачії до звалищ не більше, як 2 і пів км.; в місці гр.-кат. приходство, кооператива, дешеве вигідне приміщення у місцевих чесних господарів).

Стратегічне положення замку просто знамените. Він знаходиться на високоположеній поляні, з трьох сторін окружений рікою та потічком. Від півночі пливе ріка Вислок, від полудня потічок, який луковато вигинається, опасає височину зі сходу і впливається до Вислока. Всі береги високі на яких 40-50 метрів, місцями стрімкі й нагі, деінде знов лагідніші і порослі корчами. Тільки від заходу височина лучиться з легкофалистою рівниною. Але зате з цієї сторони був глибокий рів, що забезпечував доступ до замку. Тепер рів засипаний.

Формою височина докладно нагадує підкову, не ширшу як 40 кроків.

На яких 25 кроків від східнього берега знаходяться розвалини замку. Це грубезні (до 3 метрів) мури, у виді безформного простокутника, довгого на 32 кроки та широкого на 14. Мури, себто стіни бувшого замку сполучані якоюсь заправою (вапно-пісок). Стіни ці порозбірані людською рукою — не високі, лише одна стіна зі заходу, сторчить вгору поверх п'ять метрів.

Оповідають люди, що давно ця стіна була більше як три рази висша. Всюди є повно глини, перемішаної з камінням. Між мурами та по боках простуть карловаті граби та иви. На схід від замчища, у віддалі 18 кроків, знаходиться лійкувата западина зо три метри глибока.

Люди твердять, що вона постійно поглиблюється; значить, щораз більше западається. Це потверджувалоб здогад, що під замком, або навіть поза поверхнею, яку обіймав замок, є розлогі пивниці. Давніше, десь в поблизу замку, була отверта діра. І хотіли люди змірити довгим дрючком, але до дна не могли дістати та як дрючок пустили, то він упав десь дуже-дуже глибоко. Боячися, щоб до тої діри не упала худобина, її накрили скалою. З бігом часу на скалу

наспалося глини і тепер ніхто не знає, в котрім місці була діра. Можливо це був підземний хідник, бо й інші сліди, а властиво оповідання, вказували на це, що такий хідник існував.

Оповідано, що у підніжжю гори, від сторони Вислока, давно бачили люди отвір, а в ньому сходи. Там внизу мали бути рівнож сліди якихсь будівель, але на те все зіснулася земля з берега і так отвір, як й сліди будівлі, щезли під землею.

На захід від замку, також була якась будівля. Люди припускають, що там могла бути цегольня, або кузня, бо виорюють багато цегли, ковальської жужелиці й цвяхів.

Тому десять чи одинацять літ, люди на власну руку почали вести розкопки на замчищу. Окопали в кількох місцях мур з одного й другого боку і натрапили на сліди пожарища. Всюди було повно попелу, вугля, щось подібного до ковальської жужелиці, чимало куснів безформеного заліза (залізні предмети мабуть перетопилися в часі якої там пожежі), множество цвяхів різної величини, грубих, незугарно вироблених глиняних посудин — черепів і багато костей. Ще й тепер на верху можна побачити ті кости; це переважно кости звірат. На знайдені предмети не звертали більшої уваги (шукали скарбів) і їх понищено, розкинено, тощо. В одному розі замчища відкопали гарно в квадрат ставлений мур; там певно була башта.

До підстави муру ніде не докопалися, лише — от так — трохи верхом розкопали. Як глибоко сягають мури — це є покищо загадкою. Дальші розкопки перестали з двох причин: перше — основні розкопки вимагали величезного вкладу праці, а задурно ніхто не хотів довший час працювати.

Друга і то найголовніша причина — це був страх! Боялися, що існує легенда, що замок є заклятий, що його береже нечиста сила, яка в середину нікого не допустить. А хто передістався-б у середину — тогожде неминуча смерть.

Хто, коли і як закляв замок — то про це не можна довідатися. Зате люди знають «напевно», що замок є заклятий. На доказ наводять таке:

Одного разу господар з Мимоня віднайшов залізні двері, які провадили в підземелля замку. Коли хотів ті двері відчинити, то втратив зір — осліпнув. Через те вже ні сам не міг нічого зробити, ні другому показати в котрім місці є двері. Більше ніхто тих дверей не бачив, бо нечиста сила зараз насунула на них глини, каміння... і тепер ніхто не знає, де є ті двері.

Тамошні люди твердять, що дійсно

Трикотарський курс в селі Полонна

був такий чоловік, який осліпнув на замчищу, навіть подавали його назвиська, але я забув.

Крім того, можна-б дати ще таке освітлення:

Замок побудовано мабуть десь перед около 800 роками. Двічі робили на нього напад Мадяри, але безуспішно; напад зівстав відбитий.

В руїни обернув замок напад Татарів. Чи тоді, підчас татарського нападу, була яка оборона, чи взагалі нікого в замку не було — не знати. В той час на замку мешкала якась княгиня, але вона на кілька днів перед нападом Татарів виїхала геть. Замок мав бути двоповерховий. Татары знищили тільки те, що находилося над землею, а пивниці залишилися цілі.

За кількадесять (може й більше) років після татарського нападу в пивницях замку завелися розбійники. Це була якась велика шайка розбійників, яка в льохах замку мала першорядну криївку і переховувалися там через довший час. (Це стверджує ще й цей спогад, що дехто назвище села «Мимоня» виводить від якого-там Мимоня, що був ватажком у цих звалищах, знову другі кажуть, що краще було цю місцевість здалека обходити, минати, мимоїхати; також небезпечно було десь давно переїздити через сусіднє село Одрехову — бо дехто каже, що там якісь незнані люди — може останки норманів — грабили і ховали собі награблене — або в місцевому говорі: відре — одре і сховає. Впрочім зараз недалеко Мимоня — маємо гірку та її підніжжя ще сьогодні називають «Сиготи» — назвище татарського походження).

В пивницях мали розбійники нагромаджені величезні багатства. Аж раз пивниця засунулася. Що сталося з розбійниками — ніхто не знає. Вони, або

живцем зістали погребані в пивниці, або — якщо тоді були десь на виправі — то опісля вже не могли дістатися до середини, бо вхід був завалений. В кожному разі від того часу розбійники пропали, а скарби, які вони там нагромадили, повинні бути й до сьогодні.

Кілька літ тому якийсь багатий жид з дальших околиць Польщі (казали, що з Варшави), хотів на власний коштів зайнятися розкопками, — одначе з застереженням, що всякі знайдені ре-

Поширюйте і передплачуйте „Нашого Лемка!“

чі перейдуть на його власність. Йому не дозволили, кажучи:

«Там можуть критися величезні багатства, то шкода, щоб вони дісталися в жидівські руки».

Якби там воно не було, то всеж таки, під румовищами мимонського замку криється загадка, яку варто розв'язати.

М. Н.

ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ ТІЛЬКИ ПРАВДИВИХ УКРАЇНСЬКИХ ШЕВСЬКИХ КІЛКІВ

тільки з цим
знаком

одинокі української
фабрики

ДЕНДРА
у Львові

Добре уважайте, бо жидівський картель підшивається під наше опакуння!!

ЦІННИК ОГЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна восьма стор. — 40 зол. Сторінка має 8 шпальт — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот. Дрібні оголошення за слово 10 сот.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono guszałtem

Наш Лемко

РІК III.

Ч. 8 (56)

Львів, 15-го квітня 1936

Виходить двічі в місяць

Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ LEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1'80 зол., Чвертьрічно 1'— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

„Христос Воскрес“

Заграли лунко дзвони великодні

І пісня лине грілко до небес;

Несеґся аж перед престіл Господній

Веселе, гомінке: — Христос Воскрес!

Христос Воскрес! — лунає спів

побідній

І веселиться працювятий люд.

Забулися тяжкі, щоденні змідні

І повседневний мозолистий груд.

З піднебних, опромінених просторів,

У яснім світлі соняшних мереж,

Ступає Радість на лемківські гори

Й постукує до бідних, низьких хиж.

А з нею ходить Янгол білокрилий,
Пригала віру кріпить у серцях,
В жертвенний, власний груд і власні
сили

І вказує в Майбутнє ясний шлях.
Скріпляє віру, що прийдуть ще весни
Обновленого, кращого життя,
Що прийде час, коли й Вона воскресне
З могили вікового завмертя.

Лунають лунко великодні дзвони,
Несеґся голос аж під небосклін.
За океани до братів ці гони
Пливуть із рідних лемківських сторін...

Яр. Галич.

З Христовим Воскресенням начинаймо нове життя

«Учітеся брати мої, думайте, читайте». Цими словами звертається наш поет Тарас Шевченко, до українського народу, щоб люди вчилися — самі над собою думали та поширювали просвіту.

Шевченко пізнав і розумів добре вартість освіти, бо й сам не кінчив високих шкіл, а в сільських дяків-пнянцях навчився, заледви читати псалтир, але твердя воля Тараса, що значна, при свічці, вчився, дали йому знання, з яким він пізніше не посоромив українського імені навіть між найбільш освіченими людьми.

Тому ми, коли хочемо бути людьми, щоб з нами хтось числився, мусимо вчитись самі. Мусимо взятись за книжку і з неї допоявляти, те, чого нам бракує, без чого не можемо жити життям людини.

Перестаньмо триматись засади, «що мій тато жив без науки, то і я буду». Тато жив, бо тато жив в інших часах, а нині, коли наука так поступила вперед, що освічена людина мусить добре думати, як прожити; чи мислиме життя темної людини?

Вчитись особливо нам селянам, що вищих шкіл не маємо за що кінчити, а народня школа не може нам всього дати, чого потрібно нам до життя, а ще до того нинішня школа, якій дуже мало залежить на вихованню доброго громадянина — свідомого члена Нації.

Людина, що вибирається в дорогу, забезпечує себе: харчами, грошми, а то й зброєю, а ми, котрі йдемо небезпечною дорогою життя — щоб в ній не пропасти — мусимо забезпечитись наукою, бо наука це найліпший харч, найліпша зброя, а те, чого навчимося, нам ніхто не відбере.

Зрештою вже сама цікавість жене нас до науки. Мала дитина хоче знати, що то є грім, а що вівкіт. п., а щож доперва ми, котрі вже маємо ключі до науки, ми, що вже хоч троха вміємо читати, писати, тож простя бувби гріх, колиб наші голови світли порожнечею, а ці ключі їла ржа. Чим така людина ріжнлась би від звірини?

Чи то не краще у вільний час перчитати собі добру книжку, чи газету, як переводити час на пустих балачках, чи коло карт? Колиж то люди звикли казати, що «книжка це для пана». А чи то тільки панам треба науки? Чомуж селянин її не може мати? Хібаж селянин сотворений тільки до праці? Таж прецінь один Бог сотворив хлопа і пана й дав їм однакове право до життя. Тільки біда, що

ми самі за себе не дбаємо, ми є лінні до науки і тому кожний нами поштуркує, кожний має нас за «бидло» і кілля нам на голові теше, а ми не вміємо за свою честь постояти. Памятаймо, що зі свідомою людиною кожний інакше обійдеться та її пошанує. Тепер вже не ті часи, що пани вірили, що у хлопа нема душі, що хлоп сотворений лиш до праці.

До самоосвіти мусить братись кожний сам, бо самоосвіта це вже вища наука, де вже нема учителя, ні бука, а є тільки сильна воля, котрою можемо все досягнути, що лиш захочемо. А щоби мати сильну волю, треба її виробити, бо люди слабкої волі це раби, котрі до нічого в життю не дійдуть, а вічно кистимуть у плачох та паріканнях. Сила волі потрібна особливо нам, українцям, котрі через довгу неволю її затратили й звикли виконувати чужу волю — тягнути чуже ярмо.

Тому ми мусимо вбити в собі раба-кріпака, а виховатись на людей сильної волі. Докопати це можемо тільки через самоосвіту. Якжеж до цієї самоосвіти братись і з чого просвіщатись? Просвіщатись належить з добрих книжок — треба памятати, що кожна прочитана книжка — це один ступень свідомости.

Книжки треба читати добрі, бо зла книжка це отруя; тому, коли хтось не знає собі книжки підібрати, хай по-

радиться більш освіченої людини. Найліпше зібратись кільком, та спільно собі книжки спроваджувати, бо в нинішню кризу не кожного стати на свою бібліотеку, а спільними силами можемо все докопати.

Читати книжку треба помалу, та старатись все запам'ятати і зрозуміти. Не треба насліпо вірити в те, що книжка пише, а старатись це пізнати своїм розумом; треба памятати, що є люди різних переконань і кожний на свій бік тягне. Не тримаймося засади, що «хоч воно й зле, але хай буде, як другі думають», а перевірюймо це своїм розумом, чому воно так, а не інакше.

Самоосвітою маємо виховатись на людей сильної волі, що над кожною справою будуть застановлятися, а не жити «на сліпо». Маємо виховатись на вірних дітей нашої церкви й нашого українського народу, що в разі потреби, будемо вміти за них постояти.

Отже берімся до науки, берімся до праці над собою, бо коли самі за себе не подбаємо — ніхто за нас дбати не буде й ми мусимо пропасти, а ми хочемо жити — жити життям людей вільних — свободних.

Закладаймо по селах самоосвітні гуртки, та працюймо у них щиро й з охотою.

Берімся до праці й то зараз, без ріжнїці стаю й віку. Не марнуймо дорогий час, бо робимо тяжкий гріх, супроти свого народу. Памятаймо, що життя наше є коротке й кожної секунди шкода змарнувати — не використавши її для добра свого народу й свого власного.

Гартуймо в науці свого духа, бо каже поет: «вільного духа не скути в кайдани».

Михайло Ревак.

Організуймо дитячі садки

Про велике значіння Дитячих Садків для українського села багато ми вже писали. І наше село само пізнало цю конечну потребу привчавати наших найменших до організаційного життя.

Однак деякі наші села, що дальше віддалені від центрів культурно-просвітнього життя й Повітових Кружків «Рідної Школи» не знають, як приступати до організації дитячих садків. Про це можна довідатися в книжечці, яку видала «Рідна Школа», п. з. «Дитячий садок, мета і спосіб оснування» (ціна 20 сот.). Наперед треба скликати раду батьків зладити спис батьків, та їх дітей, що ще не ходять до школи, підшукати учительку. Виключний нагляд над усіми садками матиме Гол. Управа Р. Ш. Кандидатки на учительки мусять зареєструватися в Гол. Управі Р. Ш. за посередництвом Повітових Кружків Р. Ш. — На цю справу треба звер-

нути пильну увагу. В кожному українському селі повинен бути український дитячий садок.

ПРОСНИСЯ, НАРОДЕ!

Лежить перед нами
Обліг з бурянами,
Розсіяне лихо свобідно росте;
Скрізь терня колоче хвилює ланами,
Лиш де-не-де зріє зерно золоте.

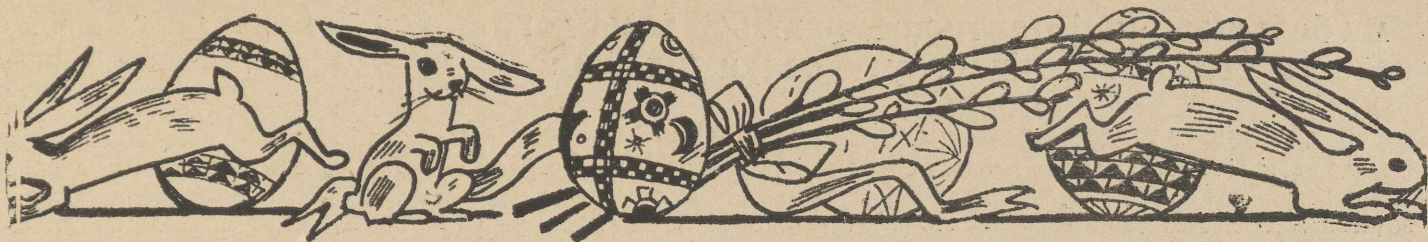
І так найдорожчий час праці
минає.

Опутані снами вкраїнські сини:
Пробуджена горстка оре, засіває,
Тай кличе: Народе! Проснися, просни!
Проснися, Народе! Борися зі
снами

Лежить перед нами
Обліг з бурянами!

М. Т.

—о—

Що нам нагадує Христове Воскресення

Не для розкоші й не для раювання зійшов Він на землю. Воплотився, щоб жертвувати Собою за мільйони, щоб своєю кровю відкупити людство та промстити у вічність шлях Великій Ідеї. Незрячим показував Сонце Правди, потоптаних піднімав з упадку, угноблених і переслідуваних кріпив віру, що повстануть і житимуть вічно.

Та це зганяло сон з повік тим, що свою владу спирали на кривді, облуді й неправді. Затривожилися зростом його значіння, задрижали за свої впливи. Нікчемно оклеветали Його, ложно засвідчили вину й засудили на смерть.

Зодягли в багрові ризи, вложили на голову терневу корону, що червоними краплями кривавила Його боже-ське чоло, бичували ніжне тіло, плували в лице, садовили на престолі, злобно славили царем Юдеї, поволікли перед Пилата й кликали — «Распни». Вложили на обезсилені рамена важкий хрест, погнали на Голгофту й розп'яли між двома злочинцями.

Радувалися, що на віки поховали Правду в світі й знівечили Велику Ідею.

Та третього дня Він воскрес.

Рік-річно, на провесні, коли природа, осяяна золотими проміннями життєдайного сонця, будиться до нового життя й земля вдягається в шовкові шати зелених трав, на пам'ятку великої події обходимо Празник Христового Воскресення.

Та Великдень виходить далеко поза круг тільки релігійного свята. Поза формою традиційних обходів, ми бачимо в ньому великий зміст, глядімо на нього через призму своєрідної символіки. Христове Воскресення це для нас символ перемоги над неправдою, світла над теміною, це символ перемоги вічного над тимчасним, безсмертного над смертним, ідеї над мамоною. Під теперішню хвилину положення українського народу в чималому подібне до колишніх Христових страстей. Мільйони Українців примірають голодовою смертю в московсько-большевицькій неволі, наша правда потоптана, наша найвища національна Ідея опльована й висміяна, а червоний варвар намагається видерти в народі його найбільший духовний скарб — релігію, щоб стерти українське ім'я з лица землі. По той

бік історичної Збруч-річки не вдарять великодні дзвони, не спішитиме у неділю до схід сонця народ у церкву, не лунатимуть тони прастарої, веселої Пісні «Христос воскрес». Кадри розперезаних безбожників розліються повніно по Україні, щоб ображати національні й релігійні почування українського народу. В підземеллі, в закритті перед оком ворожої влади зустрічатимуть наші брати Христове Воскресення, як зустрічали його в катакомбах перші християни, ховаючись перед переслідуванням римських імператорів.

Але український нарід не піддається зневірі. Хоч доля порізала його живе тіло штучними кордонами, загнала багато його синів за океани, на чужину шукати твердого куска хліба, він не тратить віри в остаточну перемогу правди. Обеднаний одною Великою Ідеєю, задивлений у Ясну Мету, він з радістю зустрічає Великдень, як символ свого майбутнього Воскресення. Він вірить, що як Христос поборов силою духа смерть і воскрес із гроба, так і ми піднінемося з вікового занепаду, воскреснемо до кращого обновленого життя.

Я. Г.

Найважливіші завдання виховання

Перше завдання виховання: вицілювати дитині добрі звички.

Лихі нахили й звички чіпляються дитині вже в заранні її життя (десь у 2. р. життя, а то й скорше). Бо вже навіть мала дитина має змогу вчитися так, як і старша людина. Ріжниця тільки в тому, що старші вчать при допомозі свого розуму, а в дитині ум ще дуже слабонький, то вона й учиться при допомозі іншої здібности, яка вже в найраншій молодості дитини сильно розвинена. Дитина любить наслідувати все, що роблять старші. Інстинкт наслідування пре дитину завоювати собі вчинки своїх батьків, щоб в пізніших літах могла поступати так, як вони. Те, чого дитина через наслідування навчиться від батьків, остане в її душі на ціле життя.

У старшої людини затрачується інстинкт наслідування, а на його місце приходить розум. Вчинки батьків діляють на дитину як зараза. Так, як віспа лишає сліди на лиці людини, що хворувала на віспу, так вчинки батьків вриваються глибоко в душу дитини і лишають сліди на ціле життя. Уже мала дитина вміє проклинати й говорити погані слова й лайки, бо чула, як проклинаються батьки, братя, або сестри, чи сусіди. Чи раз можна доглянути, як діти забавляються у весілля, при тому шоть багато «горілки» (води), удають п'яних, викрикують сороміцькі пісні й на останку закінчують весілля так, як то старші вміють: зачинають лаятися, битися «ножами», киями і «револьверами». Якби спитати, хто завинив, що діти крадуть, що говорять неправду, повторять сплетні

і т. д., то легко на це найти відповідь: «бо так старші робили». І як нема такого лікаря, що усунув би з лица сліди по віспі, так також нема такої школи, що могла би дати дитині добре виховання, якщо вона вже в заранні свого життя не винесла його з дому. Якщо дитина не винесла з батьківського дому добрих звичок, тільки лихі, то ці останні зачинають рости і кріпшати так, як росте і кріпшає тіло людини і будуть держатися вперто ціле життя як репах кожуха.

Так отже не слід відкладати виховання аж до часу, коли дитина піде в школу, тільки починати його найкраще так в родині. Але дуже часто батьки не здають собі справи і ваги виховання, або й не мають часу зайнятися дитиною, тому, де тільки можливе, вони повинні закладати дошкілля (захоронки, «шкілки», дитячі садки) і туди посилати малих дітей. У багато наших свідомих селлах, особливо на час пільних робіт, люди радять собі так, що закладають «Дитячі Садки», в яких їх найменші находять опіку під проводом виховниці-садівнички в часі жнив, тобто, коли діти мають найменше опіки зі сторони батьків і наражені на найгірші впливи. Провідниці садків лишають у душі дитини такі гарні спогади, що діти, як показує досвід, живуть решту року тільки спогадами і ждуть нетерпеливо, коли вернуться ще такі гарні часи. Дитина може ще в більшій мірі піддається добрим впливам, як лихим. Треба тільки вміти зайнятися дитиною, подбати, щоб вони мали як найкращі вражіння та виробляти в них нахили до доброго.

Чому большевицькі агенти добираються до нашого села та стараються відтягнути селян від нашої церкви?

Це, що довгі віки ніхто не дбав про належне поширення освіти і культури серед нашого селянства на Лемківщині, жорстоко тепер мститися на нас. Тому також наші господарі через свою не-свідомість підпадають часто під накинени їм впливи і то — майже все — дуже шкідливі для них самих. Годі це скривати, що наше село недолюблює панів, але одночасно не знає ще, як саме повинно в себе загосподарити, щоб забезпечити собі розвиток всіх своїх творчих сил у свою користь й свого народу. Також і це, що селянство всіх часів служило лише за гарматне м'ясо, що воно бігло з голими руками на багнети за чужі ідеї в ім'я нового — але все гіршого для селянства — ладу, щоби знайти знову поза скобками рівнорядних громадян і нічо не скористати у розбудованні своєї національної сили і добробуту — це теж щира правда.

Однак наше село не знає одної дуже важкої справи та через це, хто лише не хоче, той поводить і накручує селом на всі сторони. Село є доставцем свіжих людських сил, що рятують місто перед виродженням; село, як фабрика хліба у всіх його видах, є твердою основою під фабрики і великий промисл міста. Звідси й konieczність цілковитого зрівняння у всіх і політичних справах села з містом — це значить піднесення селянства до ролі свідомого політично творчого чинника в державі.

Небезпеку організованого поступу селянства, як так важкого чинника в суспільному життю зрозуміли вожаки большевизму та їхні платні агенти «галилейські» жида. Це не пусті слова, —

з усіх комуністичних процесів і судових розправ кожний наглядно бачить; що в кожній комунізуючій роботі ройтється від жидів. Ці большевицькі агенти хитро-мудро й облесно обіцяють нашому селові багатство — рай на землі та скрито обманюють несвідомих сільських «бїдаків» легким хлібом; вони повзають, як чорна зараза в сільські хати, щоб звідси виперти все, що для нас святе, рідне, народне. Вони добре знають, де слаба сторона села і тому вдають «добрих приятелів» покривдженого селянина; не забувають теж, що на другий день після того, як впала би влада більших земельних власників і капіталістів — тоді селянин станув би перед большевизмом, як власник дуботної землі та захоче не тільки мати волю й владу на селі, але схоче цю свою волю простягнути на місто, на його фабрики та ринки.

І тому жида большевицькі «апостоли» не вдаються ближче з селянською масою, лише обіцянками тримають його на примані, вислуговуючися ними в своїх роботах.

Ці агенти закривають перед селянством дуже важку справу, що під большевицьким ярмом відібрали селянинові всі права на його дрібну власність; хоч всім добре відомо, що в Большевії немає приватної власності на землю.

В політиці нема «щирого приятеля», натомість є самі чвані хитруни; та чим хитріший ворог, тим більше треба його берегтись. То-ж і наше село в Лемківській стороні повинно прозріти і негайно стати віч-на-віч проти цих бурителів народного життя, що нівечать всі здорові починання нашого села. І то без різниці — хто це не

був би! Зокрема жидівські агенти на-посілися розбити цю єдність в наших горах, що від віків пливе з нашої Церкви. Визбудеться нарід своїх душевних цінностей — так думають жида — легко буде його запрягти в ярмо хлопської-недолі, та ще легше покорити і приборкати його охоту до народньої організаційної праці.

Вкінці всі продумувані сектанства «бейбельники», ріжні видумувані чуда й букварі — це все на розбиття єдності в нашому народі.

Як бачимо, то нами хочуть робити політику, а наше завдання показати всім, що без нас не буде жадної роботи, бо від села залежить це, що село хоче. Та чим краще згуртуємось в нашій прадідній Церкві — тим слабший буде чужий напір.

ПРАВДА ВОСКРЕСНЕ

Вже зима сплинула ріками
І пташки з вирію вернулись
Селяни ідуть жваво плугами
У поле; вже й ліси загули.

Всі весну радо витають,
Дівчата, наче ці квіти
Хату й город прибирають.
Радіють святами веселі діти.

Газдині й молодіці
Печуть паски, що хто може;
Ті біленькі, круглолиці —
Бідніші — помагайже Боже...

Але для всіх в одній мірі
Став дорогий Свят Спомин —
Щоб скріпити всіх у вірі,
Дав розп'ятись Божий Син...

Опісля Воскрес Він у славі
І новій добі дав почин;
Вороги пропали в темряві,
Навернувся блудний син...

Пам'ятаймо любі брати Лемки,
Що не лягти Правді у могили,
Теж не у вік нам жить потемки
Правда воскресне у повній силі!

С. В-к.

Юліян Тарнович

За море

Братам за Океаном у спомин

Ой верше, мій верше —
Юж ми нігда так не буде,
Як ми било перше.
(Лемківська співанка).

— Митро, я днес до роботи не піду.
Штось ся ня яло, така дивниця, штом
си радоньки не годен дати.

— Иле, та што будеш на ся зводжав якуси мару. Ци я тиж не гнеш-ній, не лем ти сам. Брез тівки роки
граз жукаримеся під землев, ба до-галь зме рук не зробили.

— Далє покій, далє. Ти заедно лем
на го наверхаш, а мї што йншов в го-лові.

Цї не знаш, што гнес рочистой сьва-

то — гин дома шигки моде идуг до
церкові, дзвони грауг, дїгвора біжог,
газдині кукевками ся частуюг, писан-ками-крашанками подарункают...

— Ойже слог! Не доберав бис сої
тївко, лем бис ся змеркував, же ги
не банувати вецка за хижом.

— Ба їй чого банувати, кой давньої
не вернеся. Заварував Бог од кульки,
хоцка ясучіше било покласти голо-вом на сивих горах.

...Тоди, як два молоді дуби, пиль-нували два брати переходу через Кар-пати. Горіло рідне село. Нарід між ска-льом, по лісу, декогрий з худібком скривався.

Митро зо Стефаном оба стали за
свою рідну сторону — не дати гір
якисі нишгивірі наплюжити. А пак —
кам' далє їй гірше. Зразу полєн, брудне
облича, неголена борода, воши по со-ломі, кари і допшти: «До двох тиж-нів опустиги край. За море! До свого

місця уродження!»

— Де подівалася справедливість?
Защо така кара — та-же на рідну
матір руки не підняли..!

...Зас погодивше вода-море, небо,
безкраю далє... І суха земля, лем не
своя. Іржава, камяниста, тяжка. — Ба-брайсья до суду в тім углянім скалю
— аж душу запорпаеш за тоту кля-ту мамону. Або руки згорять од гої
трапези.

...Нї! Дарма! Не пропадати буйним
верхам! Не сумувати рідним братам!
Гранігові скелі загородять просторе
море. Виросте ліс-дуб велитень, кони-рами загулиг молоду калину. Мати-лемкиня виведе за руку свого сина.
Присягни сину на гі сиві гори, на не-бо синєе; запиши собі в серцю —
прийде день — рідне слово від стєну
злотого осяє блакитні гори — як сла-воньки зажиги...

Заклик Українського Т-ва Відродження

Веселих і тверезих Свят!

Чверть століття минуло, від коли українське громадянство стало організовано до боротьби з отрутами: алкоголем і ніотиною. Кожного року в святочний час гомонять важливі кличі Т-ва «Відродження». Так у цьому році з нагоди Світлого Празника Воскресення Христового кидаємо клич:

Святкуйте без алкоголю й тютюну! Не безчестіть Радісного Свята п'яцькими піснями та п'яними вигуками! Рятуйте своє здоров'я та здоров'я своїх нащадків! Алкогольна й ніотинна грізна отрута мститься з роду в рід! В радісний День

Воскресення Христа Царя й Ви причиніться до визволення нашого народу з оков алькоголізму й ніотинізму, що їх двигає від від віків! Святкуйте тверезо та без тютюнового чаду! Тільки такі свята дадуть Вам вдоволення та дійсну радість, Вашому тілу відпочинок та нові засоби сил, а Ваше майно збережете перед злочинною розтратою! Замість на алкоголь і тютюн — жертуйте на Т-во «Відродження» та загально народні цілі!

За

Головну Раду Українського Проти-алкогольного Товариства «Відродження» у Львові.

Анастасія Рибакова.

Філадельфія, Па.

РІДНА ЦЕРКОВЦЯ НИЗЕНЬКА

Рідна церковце низенька
З смєрекових кругляків —
В ріднім місті над Попрадом
Що стоїш там від віків!

Пам'ятаю твої стіни
Та й царські врата схилені,
Свічі воскові плакучі,
Що ще там недопалені.

Й іконостас той старенький,
На нім ікони зчорнілі,

Що бачили наших предків
Горем душі наболілі.

Та й престоли ті скромні,
Де духовні відправляли
Й нашим предкам многі літа
Й пам'ять вічну співали.

Бо хоч бачу на чужині
Святині пишні, багаті,
Проте душа моя лине,
До тої в гори Карпати.

(«Жіноча Воля», ч. 6.)

СЯНІЦЬКА ХРОНІКА.

Театральні вистави. Читальня «Просвіти» у Волоській Тиряві оживила свою діяльність та уклала в дні 19. 1. ц. р. театральну виставу п. з. «Людські язика» та 16. 2. 1936 другу виставу комедії «Турецькі старости». Гостей було понад 200 осіб, з Тиряви, Голучкова та Семушової. Доходу було около 60 зл. Гра аматорів була дуже добра. Дохід з цієї вистави призначено на бібліотеку. По виставі відбулася забава. В дні 23. лютого ц. р. Читальня «Просвіти» з Полонної відіграла в Репеді театр. виставу драми «Безталанна». На виставу прийшло багато гостей. Полонянський амат. гурток на чолі з Іваном Мицьом, головою читальні, вивязався як слід зі свого завдання, збираючи в нагороду оплески та дохід около 40 зл. — Кругок «Рідної Школи» в Морохові відіграв дня 1. березня ц. р. у Полонній драму приймака «Блудний Син» та комедію Курцеби «Свідки». — Гости на цій виставі мали змогу побачити добру гру аматорів, а головню гру Семена в «Блуднім Сині». Успіх моральний був великий, полишаючи по собі глибоке вражіння.

«Примірний» голова читальні Качковського в Костарівцях. Небагато є вже тих «русских» у Костарівцях. Навіть на пальцях мігби їх почислити! Але голова чит. Качковського Володимир Звірик боячися, щоб та горстка «русских» від нього не відступила, купив до своєї читальні (на рати) старий радіовий апарат, щоб у цей спосіб оставша горстка не покинула читальні тай його. Та не в цьому він примірний! Даючи вислови своєї «русскої» культурности, побив він дня 1. березня 1936. на дорозі в Костарівцях малого хлопчину Володимира Валяха, а в додатку непритомного хлопчину копав ногами. Повища справа опинилася в суді. Примірний голова — нема що й казати!

Шевченківський концерт у Морохові. Заходом Кругка «Рідної Школи» в Морохові уладжено у дні 15. березня ц. р. концерт у честь Тараса Шевченка. Зміст програми виповнило вступне слово, котре виголосив о. парох Микола Рибак, пісні мішаного хору під управою добр. Рибаківої — а це: «Як умру, то поховайте...» «Родимий краю, село родиме...» «Нащо мені чорні брови». «Чи я в лузі не калина була», та дует «Скажи мені правду мій милий

козаче», як рівнож деклямації «Гамалії» (Іван Платош) «Перебенді» (Анни з Поповичів Сенцьо) «І живим і мертвим» (Микола Платош). Програму закінчили вправи дівчат лентами з музикою та пісню: «Заграй ми цигане старий» та вправи хлопців з пісню: «Іхав стрілець на війноньку». Вміло уложена та дбайливо виконана програма концерту полишила гарне вражіння на гостях, тому треба зложити признання Старшині Кругка та Панству Рибакам за понесені труди.

Бажаним було б, щоб й старші громадяни Морохова та Мокрого більше цікавилися культурним життям у своєму селі. Брак своєї домівки приносить Кругкові все великі клопоти при уладжуванню різних імпрез. Добре було би зачати вкоротці спільними силами та з допомогою братів з Америки будову власної домівки та цим причинитися до культурного та економічного піднесення села.

Відчити з рамени Кругка «Рідної Школи» в Сяноці відбулися в дні 16. лютого ц. р. в Морохові на тему про кооперацію, 1. березня ц. р. в Загунині про сільсько-господарську організацію та 8 березня ц. р. у Боську про кооперацію. Реферував Мрг. Лев Букатович зі Сянока.

Відкриття трикотарського курсу в Морохові, уладженого місцевим Кругком «Рідної Школи» відбулося дня 23. лютого 1936. Отворив курс відпоручник Кругка Р. Ш. у Сяноці Мрг. Букатович у присутності учасників курсу та старшого місцевого громадянства вказуючи на значіння практичних курсів. Всіх курсанток є 45, у цім 11 хлопців. На курс цей ходять курсанти з Морохова, Мокрого, Морохівської Завадки та 2-ох хлопців з Трепчі. Праця на курсі відбувається правильно, курсанти роблять гарні поступи. Закінчення курсу назначене на 5 квітня ц. р.

Не їдьте на сліпо до Парагваю.

Головна Управа «Української Стрілецької Громади» в Аргентині перестерігає населення Волині й Галичи перед виїздом на колонізацію до Парагваю, яку останніми часами так гучно розрекламували різні підозрілі агенти й завдяки чому українці випродують свої й так мізерні посілости та їдуть в світ за очі шукати долі на чужій землі.

Ті агенти хочуть якнайбільше обдурити селян, щоби дістати свою пайку грошей від обдурених. Тому радимо, щоби кожний українець перед приїздом, а зглядю перед продажою своєї землі в цілях виїзду до Парагваю — написав до Управи «Української Стрілецької Громади» в Аргентині й все точно від них вивідався.

Як Москва поневолювала Україну

Вже на передодні смерті Богдана Хмельницького, Москва загострила свій курс у відношенні до України. Його гострота змоглася тим більше після смерті гетьмана, коли то гетьманська булава опинилася в руках Івана Виговського. Новому гетьманові московський посол вже зовсім цинічно й отверто заявив, що Україна, це «гилля відломане від природного коріння Великоросії», за сформульованою в той спосіб теорією, пішли намагання здійснити її в практичному житті. Московський цар жадав, щоб його воеводів і залюги допущено крім Києва також до Чернигова, Ніжина, Переяслава й інших міст; щоб вони побудували там замки-твердині; щоб людиність осіла при замках, підлягала воевідському присудові, щоб доходи з подимного (податок) і аренд по містах ішли на удержання московського війська. Крім того цар домагався, щоб козацькі полки залишили Старий Бихів і Чавси на Білій Русі та щоб гетьман у своїх письмах не називався «вільним підданим», а «вільним». Щоб вимоги ці уступки, вислано з Московщини на Україну військо під проводом кн. Ромодановського.

Гетьман Іван Виговський розумів, що Україні треба за всяку ціну визбутися московської «опіки» та що те можливе тільки збройною силою. Оглядався за союзниками в боротьбі з Московщиною. Відновив давній союз з Татарами й помирився з Польщею. Задуми гетьмана проглянула як слід Москва й тому старалася підірвати скільки можна його повагу (авторитет) серед загалу. В тому вона послуговувалася своєю споконвічною, традиційною методою, випробуваною ще Андрієм Боголюбським. Вона старалася поширити на Україну незгоду й заколот, цювала одних на других, брата на брата, підпомагала й брала в оборону слабших, щоб остаточно й одним і другим накинути свою волю та впрягти в своє невольницьке ярмо. Для неї гаслом було: «Діли і пануй».

Так було й тим разом. На Україні вибух на соціальному підлозжі бунт проти гетьмана. На чолі народного руху стояв полтавський полковник Мартин Пушкар, а його підпомагав кошовий запорізької Січі Дмитро Барабан. Гетьман хотів спершу поладити справу мирним шляхом, але коли це не мало успіху, здушив повстання силою.

Доказано й ясною річчю було, що повстанців попірала Москва, яка гадала використати народній рух для своїх займаницьких цілей. Московські агенти, що хмарою розбрилися по Україні, ширили кличі, що треба обмежити владу і права гетьмана та старшини, завести по містах московські

залюги та піддати Україну пряму під царську руку. Московський уряд вів потаємні переговори з Пушкарем і Барабаном, а царські воеводи, яких наслано з військом на Україну, ніщили прихильників Виговського.

Це вмішання Москалів у домашню війну привело остаточний розрив. Виговський, заключивши з Поляками т. зв. Гадяцький договір, рушив в серпні 1658. р. проти москалів. Одна частина українських військ пішла на Київ і тут розбив її воевода Шереметев, друга зустрілася з Москалями під Конотопом. 6. лютого 1659. р. прийшло до великої битви, що покінчилася повною поразкою Москалів. Кілька тисяч московського трупу вкрило конотопські поля, кілька тисяч пішло в неволю, між ними два воеводи, князі Пюжарський і Львов. Такого попрому московське військо ніколи до того часу не знало.

Але овочів конотопської перемоги не довелося Виговському збирати. Незвичайний воєнний успіх не приніс сподіваної волі Україні, бо гетьманові не

дано змоги використати, як слід побіду. Москва прогнала на полі бою. Але де не приніс успіху меч, там в пригоді ставляли дипломатичні хитрощі. Вони помогли Москалям змінити в короткому часі основно воєнне і політичне положення на свою користь. За московською намовою піднялася на Лівобережжі опозиція проти гетьмана під проводом полковника Івана Безпалого. Не визнаючись в положенні, та не розуміючи ходу подій, Безпалий вислав на Запоріжжя зазив вести боротьбу проти гетьмана, що «йде з Поляками», та проти його союзників, татар. Кошовий Сірко, завзятий ворог бісурман, напав на кочовища ногайців, а відтак рушив на Чигирин, що був столицею гетьмана. Татари почувши про Сірковий напад, покинули Виговського та пустилися домів, рабуючи та вбиваючи по дорозі людей. Гетьман облягав Гадяч, але на вістку, що Запоріжці йдуть на Чигирин, кинув Лівобережжя, і перейшов на правий бр. Дніпра. На Україні зновже за московською намовою розгорілася незвичайно кривава й жорстока домашня війна, яка в свою чергу змусила Виговського зложити уряд гетьмана, в жовтні 1659. році.

Далі буде.

Святогні побажання

шлемо нашим Братам у лемківській стороні зі світлими днями Христового Воскресення.

Рідним Братам за Океаном засилаємо щирі поздоровлення й побажання щасливого побуту на чужій землі. Наш часопис — хай кріпить Вашого духа та нагадає рідну хату.

Дай Боже, щоби з Христовим Воскресенням відновилася культурно-освітня праця серед ідейної нашої молоді, щоб у кожному нашому селі в Карпатах віджила читальня „Просвіта“, що вчить, єднає й веде наш нарід до організованого народного життя.

Щоби не відлучували нас від нашої **духовної опіки** та від нашого матірнього пня великого українського народу — цього Всім зі щирого серця бажає

Редакція „Нашого Лемка“

Шевченківський вечір

улаштовано в березні ц. р. в Королівському Вороблику для членів Кружка „Сільського Господаря й Українського Спортивного Т-ва „Луг“, присвячений пам'яті 75-их роковин Найбільшого Сина України Тараса Шевченка.

У Шевченковім вечорі взяли участь громадяни обох Воробликів і Лядина, члени згаданих товариств. Вечір започаткував Ст. Вархоляк промовою про життя й творчість Батька українського Народу Тараса Шевченка, та його велику вагу не лише для кількадесяти мільонової маси українців у цілому світі, але навіть для чужинців.

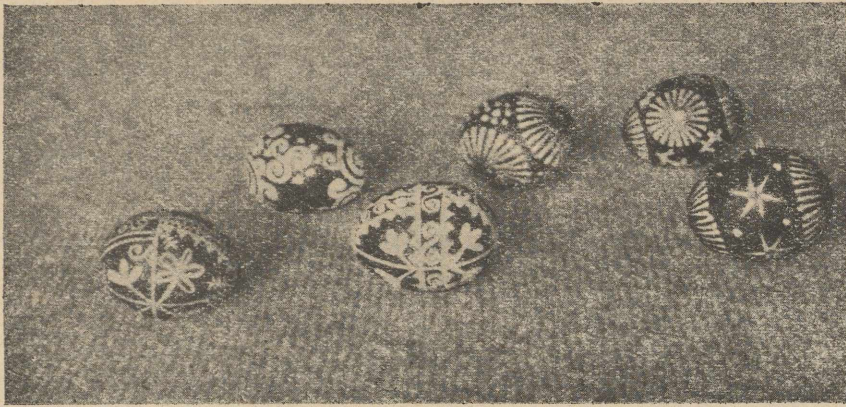
Далі наступила частина декламаційна; перед приявними пересунувся ряд декламацій з „Кобзаря“ виголошених гарно молодією силою. І так А. Копчак виголосив „Заповіт“, О.

Турковська „Три шляхи“ і „Думку“, О. Романчак „До живих і мертвих“, О. Колодійчик „Іван Підкова“, А. Каршневич „Розрита могила“, М. Копчаківна „До Основ'яненка“, М. Палюх, А. Тупяківна „Тарасова ніч“, С. Тельц, „Гамалія“, К. Вархоляк, винятки зі „Сну“ і О. Тупяк, винятки з „Невольника“, Шевченківський вечір закінчено відспіванням національного гимну та 2-хвилинною мовчанкою в пам'ять 75-ліття смерті Шевченка.

Пізньо розходилися члени з бадьорим настроєм та вірою в байбутнє Українського Народу. Учасники.

СКАРБИ ПОК. о. д-ра МАСЦЮХА

Померший недавно апостольський адміністратор Лемківщини о. др. Масцюх залишив у різних банках 300 тисяч злотих. Вкладкові книжечки виставлені на його ім'я, значить, що це все його приватний маєток.

Лемківські писанки в Сяніччині

Новинки

— Селяни замкнули ексекатора в хліві. Скарбовий уряд в Серядзі виделегував до Орачева, в тім-же повіті, ексекатора. Коли ексекатор прийшов до селянина, в якого мав доручення перевести екзезуцію, селяни його окружили і замкнули в хліві. Солтис намагався стати в обороні ексекатора, але його теж замкнули селяни в хліві. Після того 50 селян пішли, як делегати до сарадзського старости, який на їхню просьбу екзезуцію припинив. Щойно тоді вийшли на волю з хліва ексекатор і солтис.

— Кооперація на Закарпатті. На Закарпатті поважно почали тепер думати про те, щоб поширити ідею кооперації. Инж. Волковський подав проєкт Господарській Раді в Ужгороді завести в народній школі навчання предтету кооперації. Цей проєкт є згідний з наміром нового чехословацького міністра шкільництва д-ра Франке, який хоче запровадити в плян наавчання середніх шкіл предмет народнього господарства. Инж. Волковський походить з Поділля, студії відбув у кооперативному Інституті імені Т. Барановського в Києві, а потому на економічно-кооперативному факультеті Української Господарської Академії в Подєбрадах, де був також організатором академічних кооперативних установ.

— Музичне Т-во Лисенка у Львові, вул. Шашкевича 5. продає за готівку по 1 зл. „Лемківські пісні“ М. Колесси на мішані хори“. Там слати замовлення.

— Крижаві заворушення в Кракові. В Кракові дійшло 25. м. м. до демонстрації штрайкуючих робітників. Демонстранти підбурені комуністичними й ендецькими агітаторами, не услухали зазиву поліції розійтися й заатакували поліціантів стрілами револьверів і камінням. Кількох поліціантів ранено. Тоді поліція вжила зброї. 30 демонстрантів ранено, з чого 6 вмерло. Кількадесят осіб арештовано. Поліція

ще того самого дня привернула в місті спокій.

— Історія Біблійна в образах. сторін 64, біблійних ілюстрацій 56 + титулова ілюстрація. Накінці поміщені щоденні молитви. — Даймо кожній шкільній дитині цю книжечку. — Ціна з поштовою пересилкою 25 грошів. Замовляти найменше по 6 примірників. Видавництво „Криниця“ Перемишль.

— Ще про денатурку. За пиття шпіритайки суд у Риманові покарав деяких селян зо Синева й других сіл гривною 20 зл. і по місяцєви арешту. Направду сором, щоб самі селяни не могли зрозуміти, яке нещастя паде на них і на їхні діти з уживання цієї отруї. Влада повинна забаронити продажу денатурки у всіх місцевостях, де не вживають машинок до палення, та що більше — строго карати жидів, які покриймо розпивають селян. Зокрема шкільна влада повинна подбати, щоб у всіх — без ріжниці — школах засновувано протиалькогольні кружки та відповідними відчитами для молоді й для старших навчати, як вести протиалькогольну працю серед сільського населення.

— Сграшва повинь в Америці. Шість Станів Північної Америки навістила повинь, якої не памятають там від дуже давних літ. Вода розлитих рік заляла цілі простори та знищила управні поля, села і міста. Дах над головою стратило понад 300 тисяч осіб, причому багато жертв у людях; понад 200 осіб потонуло в розбурханих філях. Матеріальні шкоди величезні; обчислюють їх на 400 мільонів доларів. На теренах повені ночали ширитися пошесні недуги.

— Хто тимчасом управляє душами Лемківщини? До часу іменування нового адміністратора Лемківщини по смерті о. д-ра Масцюха управляє деканатами Лемківщини о. Полянський, канцлер. Про о. Полянського довідуємося, що він тих самих думок, що й покійний о. Масцюх, — отже: не узнає жадних українців, не узнає пісні „Боже Ве-

ликий“, ані вишивок у церквах, що їх забаронив був о. Масцюх кілька тижнів перед своєю.. Чи така „політика“ може вийти на користь лемкам і католицькій Церкві — це вже річ сумління тих адміністраторів.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ У КРАКОВІ.

Заходом усіх українських культурно-освітніх товариств у Кракові відбувся в неділю 15. березня ц. р. концерт в 75-літню річницю смерті Тараса Шевченка.

Шевченківські концерти в Кракові все тішаться гарними успіхами. І цьогорічний концерт теж не остав позаду.

Цілість концерту давала дуже поважний настрій, гідний 75-ліття смерті Шевченка.

ШАНУЙТЕ РІДНЕ ПИСЬМО.

Українські емігранти в Америці дістають дуже часто листи від своєї рідні з Галичини, писані латинкою польським правописом. Це треба пояснити тим, що декотрі наші люди знають, що в Америці уживається англійської мови, яка має латинську азбуку і що діти неписьменних емігрантів можуть такі листи своїм родичам прочитати. Тимчасом справа мається навідворот. Ніхто з англійської школи польського листа не перечитає, бо латинські букви в англійській мові вимовляються йнакше, як у польській. Зате з листом, писаним українськими буквами, немає ніякої трудности. Українці в Америці осіли колоніями та мають українські школи для своїх дітей. Фонетика українського письма і вимова української мови є легка для тутешніх дітей і вони собі її присвоюють, тому листи, писані українськими буквами, легко перечитують. Для того пишть листи до Америки нашим рідним письмом і нашою мовою.

Поповнив самогубство парубок Гр. Синявський у Вороблику Корол. в дні 13. березня ц. р. кидачись під особовий поїзд. Причина самогубства — домові непорозуміння.

МОЯ ДОЛЯ

Доле моя, доле, зрадилась мене;
Взялась я в чужину, тай мучиш
[мене.

Неправду ти, доле, казала мені
Що довго не буду тут на чужині.
Доле моя, доле, признаюсь тобі:
Не хочу вмерти тут на чужині.

Прошу тебе, доле, пожалій мене,
Поверни в край рідний, де рідня
[живе,

Де батько і ненька, де брат і сестра,
Там мила Вкраїна, там рідна земля.
Там, де я родилась, нехай там умру,
На рідній Вкраїні навки спічну.

На Великдень між Земляками за Океаном

В 6.(30.) числі «Нашого Лемка» писали ми п. з.: «Милі гості в Нью-Йорку» про приїзд двох Сестер Василянок зі Львова до Нью-Йорку, щоб там і в других американських містах улаштувати вистави українського народнього мистецтва. По повероті з Америки С. Северина помістила опис своєї подорожі і враження за океаном, які в уривках за «Ділом» подаємо:

Тиждень минув скоро, ми оглядали околиці, оповідала я сестрам про рідний край; були там галичанки й американські уроженки. Підготовка до свят така сама, як у нас.

Великдень. Ідемо до нашої церкви. Парохом є о. д-р Тиханський, середні школи покинув в Америці, а богословські студії в Римі. Кожного дня править Службу Божу у сестер, а в неділю обслуговує дві церкви, одну в Чеслпик, другу в сусідньому місті. Бачу, що заноситься на велику параду.

Здовж дороги стоять авта. Це поприїжджали фермери з родинами до церкви. Утреня, читана Служба Божа. Співана буде у другій церкві. Зі співу я пізнала, що переважають Лемки, в часі Служби Божої співали діти під проводом матері Зиновії. Та юсоби доказує чуда. Піднесла високо господарку на фермі, учить співу, уладжує навіть з малими дітьми концерти, вчить чужих дітей катехизму по англійськи, українських у рідній мові.

На Великдень я багато думала про своїх. Чудовий ранок. Хати потонули у рожевому цвіті яблук, а серед них пишалася українська церковця. В часі обходу діти з віночками на головах і в білих суконках сипали квіточки, а з грудей старших емігрантів і тамошньої молоді несеться радісна, воскресна пісня. При благословенні всі навколо лишках молилися не тільки за себе, але й за своїх дорогих у рідному Краю, молили кращої долі для них.

Другого дня свят я попросила найстаршого фермера, щоб розказав історію тутешньої еміграції: Оповідав, що Преосвященний Ортинський любив наряд, мав широкі пляни й всіми силами старався їм допомогти. Закупив у цьому степі цілі простори землі, опісля розпарцелював між своїх, на догідних умовах, а вони помалу стали дороблятися. Дороблялися десяти пальцями, не досипляли, нераз голодували, піт спливав з чола на цю землю, піт спливав й так прийшли до маєтку. Тепер не бідують, добре їм, мають священника (о. Тиханського), який дбає за них, як рідний батько, сестри працюють над освітою дітей, люблять теperішню ігумену, вона нічого для них не жалує.

Фармер порадив оглянути кілька фарм, щоб у краю розповісти про їх

життя. Бере мене на своє авто і ідемо. Є різні фарми. Вибираю курячу. Заїжджаю на подвір'я. Виходять старші люди — чоловік і жінка. Витаюся з ними й відразу кажу, за чим я приїхала. Велике подвір'я загороджене високою сіткою. Вхожу до кімнати з маленькими, чорноокими курятками. Їх тримають у чистій кімнаті з центральним ogrиванням, цілу ніч світять електрику, щоб не скупчувалися і не душилися.

Заки ввійшов до курок, господар стукає тричі. Кури стоять на «позір». «Чому стукаєте, коли входите до середини?» «Кури не люблять, як хтось входить несподівано, вони підлітають угору й наслідком того повстає страшно курява, що запорошує очі. «Навіть кури в Америці домагаються панської поведінки» — була відповідь.

Спішуся, щоб оглянути ферму з коровами. Тут щось інше. Хата мурована, великі стайні, шпихліри на збіжжя й кукурудзу. Пізнати добробут. Фармер має двіста акрів прегарного управленої землі, 20 коров. Стайні модерні, з вікнами, мають досить повітря, всюдичи-

сто. Окремий будинок призначений на молоко; тут є ледівня, молочарські машини. У стайні бачила я, як малі котенята хлєптали свіже молочко з мисочки. Всім тут гарно жити, навіть котикам. «Як ви дійшли до такого маєтку?» — питаю. «Працею рук. До Америки приїхав без нічого, мав два долари, як опинився в Нью Йорку. Служив, складав гріш до гроша, не пив, не курив, пізнав добру, ощадну дівчину, ми одружилися і помалодійшли до маєтку. Тепер читаємо господарські часописи, книжки й Богу дякувати, маємо самі добробут і памятаємо про рідню в краю, про «Рідну Школу», а як буде треба й більшої жертви — певно не пожалуємо нічого». «Чи читаєте українські часописи?» «Читаю «Свободу», «Америку»; цікавлюся подіями у краю, слідкую за тим, що діється на Великій Україні. Тепер легше стало на душі, бо американські часописи почали цікавитись Україною, всі заговорили про кривду, яку заподавають московські большевики нашому народові».

(Це лише частина цих дуже цікавих і цінних споминів, що їх Високостойна Добродійка С. Северина переживала серед наших братів за Морем).

Подяка

Кружок „Сільського Господаря“ у Вороблику корол. складає цю дорогою сердечну подяку за ширю жертву 2 дол. Добродієві Миколі Копчаківі в місті Шікаго Злучені Держави Північної Америки. Правління Кружка іменем усіх своїх членів, засилає Братам Односельчанам за Океаном щирі побажання Веселих Свят Воскресення Христового, дякує за пам'ять, та прохає на далі памятати про Український Дім „Сільського Господаря“, та підмогу і пренумерату нашого щирого українського двотижневика „Наш Лемко“.

Правління Кружка „Сільського Господаря“ у Вороблику кор. висловлює признання Хвальній Редакції „Нашого Лемка“ за життєрадісні лучі знання та просвіти на сторінках нашої газетки.

Рівночасно з нагоди Великодніх Свят засилає Хвальній Редакції побажання Веселих Свят; хай з Христовим Воскресенням воскресне і ліпша доля цілого Українського Народу!

Т. Копчак.

Ст. Верхляк.

Промова на спільній вечорі

Дорогі Зібрані! Коли ми тут разом зішлись на нашу спільну гостину, то не лишень для самої розривки і забави, але на це, щоб оживити і піднести наші давні традиції й щоб витягнути з них науку. А яку то науку дає нам нинішня спільна вечера? Вона в першій мірі представляє нам наше минуле. Вона представляє нам велику жертвенність наших предків. Вона представляє нам братерство, згоду і любов взаємну.

Тому мої дорогі; плекаймо ті християнські і національні чесноти почування. Нехай згине між нами нездирість, незгода і ненависть, а запанує братерство, єдність і любов, а тоді дитятко Ісус буде благословити нас, тоді настане мир, тоді буде ладо-буде все на світі радо, діждемося щедрих днів, ту на землі і в будучім життю, чого всім Вам зібраним і собі зі щирого серця бажаю. (Промову цю виголосив В. К. в Бонарівці, гл. 7 ч.).

Василь Качмарський.

Спалені господарські знаряддя, хатня обстановка і живий інвентар представляють для Вас на випадок пожежі більшу втрату, як погорілі будинки. Тому обезпечуйте від вогню свої рухомости в Товаристві Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, вул. Руська ч. 20.

Світова політика

З повоєнної світової політики ясно бачимо, що більше фарисейської гри хіба ще не провадив світ.

Пригляньмося, як це все складається. Дві сили в повоєнній світі готуються до удару — Комуна й Націоналізм.

Першу репрезентує Червона Росія, а другу відроджена Німеччина.

— Перша затроїла своїми ячійками майже цілу земську кулю — але й друга не остає позаду. Націоналізм росте в силу по всіх краях з дня на день. — «Нарід понад усе!» — лунає клич. Приходить час визволення всіх, хочби й найменших народів.

Події йдуть своїм ходом. Коли перед війною царський молох провадив опікунчу політику «соєдинення під своїм караулом усіх словян», і тою політикою допровадив до світової різанини, то його наслідник — червоний молох змінив і поширив круг діланья вже не до соєдинення словян, а — «пролетари всіх стран соєдиняються». — Кинув гасло і на мить не перестав перти до здійснення свого клича.

Вправді, коли-то вибрався збройно на підбій «буржуазії», дістав під Варшавою по лапах. Цофнувся у своє легище, занявши Україну та ссе з неї кров і хліб забирає. Та не перестає заливати другі краї своєю заразою.

Тепер він вже не воєє кривавою зброєю; він, використовуючи повоєнну несправедливість, чіпився ще страшнішої зброї. У всіх країнах світу він затруєє своєю отруєю горожан, підготвуляючи їх, щоб у догідній порі робити перевороти, а тимсамим здійснити свої чортівські пляни. Цю роботу виконують агенти червоного молоха.

І так праця червоного ката не устає й не тільки Європі, але цілому світові грозить залив червоної юрди. Небезпека того заливу при найближчій завір'юсі є більш, як певна, коли не створиться сила, яка могла би раз на все стерти з лица землі московську гієну. Сила така є, і як вже сказано, репрезентує її Німеччина, а з нею Японія і Італія.

Коли Німеччину в світовій війні ніби покрано, то переможні держави, головнво Франція у вічній тривозі перед німецькою відплатою не находить спокою.

Червоний молох бачить цей страх Франції, тож користуєє з того подвійно: має військову безпеку Франції, і то скюмунізовану Францію в середині. Потім, так чи омак Франція буде його.

А коли ще прийнято червоного молоха в члені згнилого Союзу Народів і заклочено французько-большевицький пакт, явно звернений проти Німеччини, Німеччина зробила відрух, —

займаючи здемілітаризовану полосу Надренії своїми військами. Положення загострилося. Червоний молох радіє. На випадок розправи Німеччини з Францією, він пішов би на Німеччину, а по дорозі робив би своє. Якби війна розгорілася на добре, комунізм по всіх краях ідніс би свою голову.

Що скаже на це Англія, Бельгія й інші сусідні держави, ще не відомо. Положення напружене. Червоний молох до того часу вспів вже перетягнути на свою сторону і до своїх цілей Чехію, де мав би запевнений перехід через чеську територію в сторону Німеччини. Хабарна Румунія також вже лежить під його впливом. Англійські кольонії від давня точить його зараза й підготвуляє Англії милу несподіванку.

Та розправи Франція — Німеччина здається не буде. Ще не час. Тепер ще Гітлер, вожд німців, останній раз подає руку до згоди Франції й другим західним державам.

Положення страше. Між ковалом і молотом найшлає Польща. З Францією треба панькатись, з Німеччиною жити б в згоді. З червоним молохом не загризатись. Як рішиться Польща, покаже час.

Але заки може прийти до зудару, можуть ще прозріти засліплені держави та вибрати між життям або смертю.

Ми, Українці, маємо також в тім усім своє завдання. Ми мусимо розсадити нутро червоного ката.

ЛЕМКІВЩИНА ВІРИТЬ У ПОБІДУ ПРАВДИ НАД ЗЛОМ.

Лемки є глибоко релігійні, тому не хочуть мати до діла з вчорашніми комуністами, а теперішніми приклонниками криницького «Лемка», котрі не вагаються в своїй шматі висмівати не тільки українське духовенство, але і молитву перекручують та висмівають (Отче Наш, Богородице Діво і др.).

Лемківщина вірить, що скінчатись шкідливі експерименти з її душею, що знайдуться люди, які постараться у найвищій церковній Власті про наслідне насвітлення лемківських відносин, чим причиняться до оздоровлення церковного життя і відчищення Лемківщини з кацапсько-московфільо-православних налетів. Це повинно лежати в інтересі усіх чесних людей. Ми, Лемки-Українці, свято переконані, що враз із Світлим Воскресенням Христовим, воскресне для нас краща доля; без огляду, чи то кому подобається або ні!

Українець, греко-католик.

«НЕОБХІДНІ ВИДАТКИ»

Підчас соймової дебати посол о. Довнар зазначив, що продовж останніх 10 літ перенесено («для добра школи») 50.000 учителів. В одному тільки 1932. р. перенесено їх 7.000, що коштувало півтора мільйона злотих.

Варшавський тижневик «Свят» (ч. 7) з цього приводу пише:

«Бракує шкіл. Зростає безграмотність. Чи вже нема пильніших видатків, як перенесення нещасних кочівників, перекидуваних з місця на місце — чорт зна пощо?» Н. Ч. 57. ч.

САМОГУБСТВО ВІЦЕБУРМІСТРА

В Горлицях відобрав собі життя віцебурмістр Кароль Крисаковскі, що був одночасно директором місцевої Комунальної Каси Ощадности. Він вислав свою дружину з дитиною до костела на богослуження та сам лишився удома й вистрілом з револьверу відобрав собі життя. Причина самогубства невідома.

ДІДИЧ СКАРЖИТЬ.

Дня 15. грудня 1935. р. появилсь в ч. 24. часопису «Наш Лемко» такий допис:

«До відома Українській Парляментарній Репрезентації.

В часі цьогорічного передивку Березівщина переживала великий голод. Люди на весну ані не позасівали, ані не посадили бульби. Частинно влада старалась допомогти. Прислано збіжжа на відрообк при направи доріг. Однак тут діялись надужиття. І так в ноздрецькій волості в селах Глудно, Селенька, Володж трапилося, що селяни з Глуджа зложили — по 3 зл. а конто бульби в сумі 300 зл. Однак як бульба прийшла, то забрав собі її війт, збанкрутований дідич, а глуджяни, які склали кривавий гріш, не одержали ані бульби, ані грошей; в Селеньках натомість солтис за працю при направи дороги виплачував збіжжам, але не 5 кт., як йому веліли, тільки відмірював горцем, в якому було тільки 4 кт. На запит, чому не важить, казав, що він і так дав більшу міру, бо більше «вивальчид» для бідних в старостві. До цього додати треба, що в збіжжі було дуже багато піску. А збіжжа, призначене для голодних володжан — стояло в солтиса в сінях і кури його їли, а селянам не мав часу роздавати.

Прохавмо Українську Парляментарну Репрезентацію, щоб цю справу представила вищим властям, щоб перевели слідство та покарали винних, що жирували та жирують на селянській нужді. Підписано: Покривджені.»

Тим дописом почувся обиджений п. дідич Францішек Равіч Тишчінські, війт села Ноздриці й вніс проти Івана Тиктора, відвічального редактора часопису «Наш Лемко» до Окружного Суду у Львові акт обвинувачення. Обвинувачений до розправи в дні 18. березня ц. р. не явивсь й тому розправу відложено на день 16. квітня 1936. р., год. 9. рано.

Боронить адвокат Др. Степан Шухевич зі Львова.

Поширюйте „Нашого Лемка“

СВЯТА ПРЕЧИСТА ПО РАЮ ХОДИТЬ

*В неділю рано сонейко сходить,
Свята Пречиста по раю ходит,
Свого синоїтка за рученьку водит.*

*Вивела го на згаріща,
А з гаріща на сказане —
А з казаня на сине мори.*

*На синім мори округлий каминець —
На тім камінці округла церковця —
А хтій церковци округлий*

столонько —

*А за тім столоньком сам милий
Господ,*

*Волосоньки мав опущени,
Вичинька склонени,
рученьки розскрещени —
Ноженьки повішени,
Кровця свята
Пренаїдсвігліша розілляга.*

*Сину, сину, одпусть вину —
— Мамцю, мамцю, ни одпустью —
Грішню душу в рай ни пуцу.*

*Сину, сину, одпусть вину —
— Мамцю, мамцю, ни одпустью —
Грішню душу в рай ни пуцу.*

*Божа Маги крижом хпала:
— Мамцю, мамцю, уж одпустью
Грішню душу і в рай пуцу.*

Читальняні Збори

Дня 1. березня ц. р. відбулися Загальні Збори Читальні «Просвіта» в Лодині, пов. Сянік.

Кожного року на Загальні Збори приїздив до переводу організатор Філії Т-ва «Просвіта» зі Ся-

нока. Цього року ніхто не приїхав. Заступник голови Михайло Машняк перевів Збори. Зо звітів, які предложили Виділові знаємо, що у звітовому році було 14 засідань Виділу й два засідання Контрольної Комісії, 100 голосних читань, 1.500 слухачів, дві вистави й дві забави з танцями. Прочитано 263 книжки, крім часописів. Ви-

брано новий Виділ. Збори закінчено відспіванням національного гимну.

Зновуж в дні 4. березня ц. м. відбулися Загальні Збори читальні «Просвіта» в Глумчі. Філіяльний організатор зо Сянока перевів ці Збори. Вибрано новий Виділ з Всч. о. С. Головідом як головою читальні.

В. П-аш.

До чого призначений т. з. лемківський буквар

Український щоденник «Діло» в 63 числі, з дня 20. 3. ц. р. помістив ось-таку (несконфісовану) відомість:

В літі мин. року зорганізували в селі Лопінка, лиського повіту, публичну одноклясову народню школу з українською і польською мовою навчання. На жаль, через непорозуміння селяни не внесли до 14 днів рекурсу проти утравізму школи, який в цьому випадку не мав ніякого законного оправдання: в селі Лопінка є 64 дітей греко-католиків, 1 жид (німецький підданий) і *ніодної дигини лаг. обряду*. В селі буквально нема ніодного поляка, зате є 5 дорослих жидів. З початком 1935-36 шк. року введено науку на основі т. зв. лемківського букваря; учителем призначили молоду людину, що ні словечка не знає, ні не розуміє по українськи, так, що навіть молитву «Отче наш» мусів йому наш парох написати латинськими буквами, бо не знає навіть нашої азбуки!

В селі з чисто українським населенням навіть в утравістичній школі повинна наука в першій класі відбуватися в українській мові. Тому заступлення т. зв. лемківського букваря польським є для населення наглядним доказом, що лемківський буквар завели тому, щоб знеохотити людей до науки в «рускім ензику», який опісля «на власне жондане» замінюють букварем польським.

Виринає одно питання: Чи це відірваний випадок у школі в Лопінці? Чи може заповідь нової тактики подвижників т. зв. «лемківщини» в лиськім повіті?

«Український Бескид» в 12. ч. додає: Для нас наука: Не купувати для дітей т. зв. лемківських букварів, бо цього не потреба — на це нема ніякого закону — то так собі вигадали пани, щоби туманити наш нарід.

Всі сусідні села, баючи, як Лопінка вийшла на лемківським букварі — не дуже будуть спішитись

Е. Гринишин

НАШІ ГОРИ

Вони стоять закутані в білу мряку, як старозавітні пророки в глибокій задумі та бережуть одвічної тайни.

Люблю гори.

Бо вони горді та неприступні, не те, що доли. Там зір лине далеко і думка буяє широко — куди хоче. Гори простір заковують і зорові пройти не дають, однак думку високо пускають. Замість повзати низько при землі — як на долах, вона, відбившись від стовбурів і вривчастих скель, лине високо до Бога.

Тому люблю гори.

Бо вони могутні та величні. Доли — ні. Там людина не має опору. Гори здержують людину, наставляють гру-

ди, порослі густим лісом, зранені глибокими дебрами, наїжені гострими скелями та не пускають.

І людина мусить боротись з ними, бо вони заздрісні за свою красу і горді своєю силою.

Серед лютої боротьби земських стихій, серед реву вод, проклонів громів з темних хмар вони видобулися з нутра землі на денне світло, поклавши трупами своїх противників — на доли. І доли нишком прилягли побіджені, в німій пошані до гір.

А гори?

Похитують кучерями смерекових верхів, шепочуть вітряними устами давню легенду побіди і панують над просторами.

А всежтаки, хоча грізні — вони гарні. Старі гори теж гарні. Вони, правда, лисі, їх голови пожовклі від спраги соняшної, порепані дощами і по-

криті зморшками. Однак вони гарні.

Замість зелено, вони прибрали свою лисину хмарами і дивляться достойно з височини на малее.

А малее?

Розкинувшись розкішними, зелено-синіми купками по землі, грається на сонці. Ці малі гори — зачесані дбайливо буйними вітрами — перекликаються між собою гомінкою луною, журчать дзвінками потоками, співають пташині лісні та шепочуть таємно свої перекази-легенди про лицарів, про давніх героїв своїх.

І тому люблю гори.

Бо гори живуть, бо вони мають свою душу.

Бо гори співають, гори грають... а доли?

Мовчать.

На західньому промежжі

Лемківське село **Мала Ростока**, віддалене 21 км. на схід від Нового Санча, 9 км. на полудне від Лавої, ділиться на п'ять окремих частей: Бабяківка, Стецьківка, Шовтиство, Цюківка, Яворінка.

Про наше село співається в піснях:

„Ростічки, Ростічки,
Невелике селечко,
Ке би не ти гори
Било би містечко“.

На горах знаходиться камінь, та старі люди оповідають, що цей камінь ніс дитко на замок дідича в Навоєвій, одначе в Малій Ростоці запіяв когут і чортище залишив його на ростіцькій горі. Між горами пливе потічок Перевал, що з Ростоки через Складисте впадає в Матієвій до більшої річки Камениці. Цікава також на наших горах давня збуецька печера — мабуть з часів повстання Лемківщини проти самоволі шляхти, як то в Галиччині появилися полки Богдана Хмельницького та якийсь Костка Наперський скликав нарід до Чорштина проти самовільників. Повстання народу не повело, тому більше бутні повстанці, що не хотіли покоритися панщизняному ярмові, утікали в ліси, закладали збуецькі ватаги та скривалися в печерах. Відси заховалося безліч

цікавих передань про давні події в сандецьких землях. Мабуть тяжкий хрест несли наші люди в панщизняних часах. Одначе все минає цісарі минулися, великі пани попропадали, а Ростока була однакова й такою остане.

— Ой нема то, як в Ростоці,
Кей я сі засьпівам в лісі на толоці,
Мні полетит голос
аж до милої Ганці...

Мала Ростока належить до парохії Матієва; люди в селі чесні та свідомі. Молодь горнеться до всего, що своє, рідне українське, залюбки читає добрі українські часописи, книжки; держиться вірно й сильно нашої греко-католицької Церкви — в повній надії, що засіє краща доля нам і всему українському народові.

Антін Заверач.

Від Редації: Памятайте рідні наші Брати в Малій Ростоці, що одиноким нашим заборолом і нашою остею перед розбиттям є наша прадідня греко-католицька Церква, що єднає нас під своїм могутнім омофором. Тому горнімося всі під її матірню опіку, а тоді по всій лемківській землі полине до Бога радісна пісня „Христос Воскрес“!

— 0 —

Освітньо-культурна праця чит. „Просвіта“ у Вислоці

1. АДМІНІСТРАЦІЙНО-ОГАНІЗАЦІЙНА ДІЛЯНКА ПРАЦІ.

Загальні Збори. Читальня «Просвіти» відбула 5. Загальних Зборів: перші Основуючі Загальні Збори відбулися дня 11. жовтня 1931. р., 2. — Звичайні Збори відбулися 27. березня 1932. р., 3. — 24. грудня 1932. р., 4. — 21. січня 1934. р. і 5. — 9. січня 1935. р. Збори відбувалися: 1 і 3 в домі Дмитра Гузляка, 2. — в домі Василя Галенди, 4. — в саді «Нової Школи», а 5-ті — в саді «Старої Школи». Перші (Основуючі) Збори скликували основники читальні, 2, 3, 4 і 5 Збори Виділ читальні. Час на всіх Зборах тривав загально 11 годин. Присутніх на Зборах було: на 1. (Основуючих) Зборах 24 осіб на 2. — 17, на 3. — 22, на 4. — 43 (35 мушци і 8 жінок-дівчат), а на 5. — 10 осіб. Загалом — 116: мушци 108, жінок 8, пересічно 25 осіб-членів. Збори відкривали: 1, 2 і 4 Дмитро Гузляк, господар, як голова читальні «Просвіти», а 3 і 5 — Микола Малій, рільник, перший раз, як скарбник, а другий раз, як секретар читальні «Просвіти».

Провід Зборів. Предсідником Зборів були: Гриць Соломон на перших (Основуючих) Зборах, о. Володимир Пристай на других та Теодор Блажейовський на 3, 4 і 5 Зборах. Секретарем Зборів були: Дмитро Гузляк на перших, Степан Цуприк на других, Микола Малій на 3 і 4-их, а Іван Репенда с. Мх. на 5-их Зборах. Відпоручники на Зборах читальні «Просвіти» були: п. Петро

Венгльовський, організатор-люстратор з Філії Т-ва «Просвіти» в Сяноці, на перших, т. є. Основуючих Зборах, на 3-их Зборах — о. Володимир Пристай, священик у Горішнім Вислоці, з рамени Філії «Просвіти», а на 2, 4 і 5-их Зборах відпоручників з Філії не було.

(Дальше буде).

Порятував

Сум і журба, плач і безрадість загніздилися в хаті Гриця Загонистого. Його жінка Марина, почорніла вже від того плачу. Лиш сльози й сльози, як дощ осінньої днини, мов олово падають на пориту долівку.

— І хтоб то був на нього сподівався! — шептала Марина. — Таж він таким добрим, співчутливим прокидався — мов ягнятко. Облесті були його слова. Здавалося: справді хоче щиро допомогти, хоче порятувати в нещастю, щиро простягає руку, щоби витягнути з біди. Ох діти мої, діти... Хтож вас тепер годуватиме? Нашу кормительку святу землю, загарбав він — Лейба ненаситний. Ох!

...Це так про Лейбу Штайнгерца, шептала Марина.

Перед роком, одної весняної днини, загостив до Грицевої хати такий панисько, що то його люди називають

»здекутар«. Гриць за податки винен був сорок злотих та заплатити не було звідки, то й приліз до нього грубий панисько.

...Фантувати, фантувати, але що? — Грицева хата світила пустою. Під стіною стояв старий, хробачливий стіл зі зломаною ногою. В куті: якнебудь збите причча, а на ньому купка знищених лахів. На стіні висіло рядком кілька образів, вже так почорнілих від диму, що навіть годі було пізнати, які святі на них намальовані. На полиці стояло кілька обсмалених горців, під лавою джа та коновка, — ось і все. Ага! На печі сиділо ще двоє дітей.

Екзекутор глигнув щераз сюди-туди, забурмотів щось незадоволено й вийшов до сіней. В сінях поглянув кругом. — Порожні були. Увійшов до стайні.

— Ага, тут корова! Добре. Не церемонився багато, лиш записав корову. На відходне сказав, що як Гриць до чотирнадцятьох днів не зложить грошей, то корову продадуть.

...Бідкав Гриць, заплакала Марина, — не було ради ніякої.

Аж тут в цю хвилину прийшов до їх хати — місцевий жидок Лейба. Поздоровкався облесно і зараз випитуює:

— Ну, що таке у вас, Грицуню? Чого плачете, Марино? Яка вас тут обсіла біда? — говорять.

— Та от біда така напала нас, що най Бог боронить. Екзекутор записав корову за податки. Грошей ніяк не можемо роздобути, — так як камене вгризти.

Тут Лейба так милісенько почав говорити:

— Грошей... грошей, ну, чомуби я не мав позичити? Може я не знаю, що таке біда? Коли вже така напасть стрінула вас, то хіба я вам не поможу? Я вас добре знаю, і коли хочете, то можу вас порятувати; радо позичу грошей та як будете мати, то мені віддасте.

— Йой, Лейбунцю золотий, пожишиш? — аж підскочила владувана Марина.

— Ну, чому би ні? Кілько вам треба?

— Та там разом з коштами маю заплатити 50 злотих, то й тільки треба позичити — сказав Гриць.

І Лейба зараз позичив Грицеві 50 злотих, а Гриць і Марина тільки підписали якийсь папірець; вексель, чи як його там зовуть. Гриць до року мав гроші віддати.

Минув рік. Лейба забирає їх землю.

Усі говорили, що Лейба сфалшував вексель, що дописав на ньому зера, але таке говорення так й зісталося пустим говоренням, бо Лейба загарбав Грицеву шивку. — Це так порятував він Гриця в нещастю.

Петро Попередний.

Коли хочете, щоб Ваші діти виростили на сильних, характерних і розумних людей — щоб вміли пошанувати свою рідну мову, пісню та були гордошами великого Українського Народу — то дайте їм у руки добру українську книжку і національний виховний часопис.

Як орати рілля та як держати обірник у гноївні?

Від способу обрібки ріллі залежить урожайність поля. Інакше треба орати добрі ґрунти, положені на рівнині та окремо треба оброблювати горбкуваті, кам'яністі загопи. Звичайно кажуть старі господарі, що гірське поле ореться мілко, щоб кладена скиба землі не була грубша від 10 см., або около 4 цали. Одначе це повідження не конче корисне, бо народня приповідка каже: „зореш плитко, посієш рідко. — уродиться дідько“.

Чому саме видайність ріллі тісно в'яжеться зі способом орки та прикмет самого поля — на це легка відповідь. Треба знати, що рілля складається з трьох частин. Перша верхня частина землі з середушою підскибною — це найбільше родюча частина землі; тут живе багато різних дрібнеустроїв, потрібних до росту і життя всім ростинам, тут також нагромаджені всі поживні части — одні з обірнику, другі з розкладу приораних залишків у ріллі — що разом підкріплюють посіяні або посаджені рослини, збіжжа. Під цією землею знаходиться мертва цілець, цебто земля, яка або взагалі, або має дуже мало поживних частин. Саме тому кожний господар повинен добре пізнати свою рілля та орати її так, щоб якнайменше добувати цілець наверх. Спококані, виявлені ріллі, або такі поля, що на спаді виполікує злива, часті дощі, треба бодай що пять літ піднести навезеною землею з придорожніх ровів або деренями на зиму.

Друга ще важніша річ при господарстві, це взірцеве передержування нагромадженого обірнику. Чим більша стирта обірнику, тим більше хліба видає рілля. Гноївні треба будувати в затишнім місці, недалеко від стайні та конечно побіч самої гноївні поставити збірник на гноївку. В гноївці знаходяться найдорожчі частини природнього погною. В других культурних краях не розливається самопас гноївка по ровах, або по саді заливає травники та нищить коріння овочевих дерев і випалює траву.

До гноївні не сміє підходити вода, ані з ґрунту, ані з окапу. Вода виполікує всі кращі частини обірнику, знову-ж надто сухий обірник спалюється. Щоби задержати відповідно обірник, треба його щотижня

добре втолювати, замішувати коровами, в горячі дні закривати мотом або дерниною. Також ніколи не треба лишати обірник розвезений на ріллі, але все треба його зараз приорати й то таки того самого дня. Розкинений обірник і зараз приораний не марнується лише задержується в ріллі ціла його справна вартість. Вкінці треба ще знати, що хто має поле тяжке, глинкувате, то інакше треба його оброблювати як легкі піскуваті ґрунти.

Ю. Т.

ЩОБИ ПЛАХТА НЕ ПЕРЕМАКАЛА

Хто частіше їздить в далеку дорогу, той мусить мати неперемакальну плахту, щоби нею накривати перевозуваний крам. Таку неперемакальну плахту кожний може сам собі зробити. Робиться це так: найперше заварюється 1 літру льняного олію (уважати, щоби не запалився), до него доливається 4 великі ложки терпентинового олію (дуже дешевий і можна купити в догерії, або там, де продають фарби, покост) і одну ложку меду. Все те підігрівати на слабім вогні й мішати. Як вже добре вимішаємо, то тоді помняти добре плахту і горячою тою сумішкою смазувати плахту. Як висохне, то не буде перепускати води. — В такий самий спосіб можна зробити собі непромакальну полотнянку чи іншу одяжку.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Анна Оліяр, Америка: за гарного листа щиро дякуємо. Ваша передплата вирівняна по кінець 1936. р., Михайла Хруняка з Ріпника й Теодора Длугоша з Ванівки по кінець червня 1937. р. Переслаємо Вам з рідних (уторін братні якнайщиріші поздоровлення та побажання Веселих Свят — Христос Воскрес!

Вп. Микола Тиньо (родом з Мощанця) в Торонті: передплату по кінець 1936. р. одержали. За щірі побажання успіхів сердечно вдячні, шлемо Вам братні поздоровлення з Христовим Воскресенням.

Вп. Андрій Рак, Канада: листа одержали і належитість на передплату. Часопис Вашому Антоневі будемо послати, за решту вислаємо книжки. Ще не всі з поданих Вами стали досі нашими передплатниками, просимо їх наліпнути. На нашу думку добре буде вислати Вашого сина до Шибалинської школи, хай би там набрався знання. Шлемо Вам щірі поздоровлення з Христовим Воскресенням.

ЦІННИК ОГЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Добру
ціну
за набіл

одержите, якщо будете збувати лише молоко тільки через Районові Молочарні

Маслосоюзу

Легкий
збут
набілу

забезпечите собі, якщо будете уліпшувати його якість, і вести молочарську господарку по вказівкам Маслосоюзу.

ДЯК вищого ступіня, кваліфікований диригент хору й орхестр, уповажненний учитель дяків, вищ. ст. режісер і дирижер з машиннописанням, кооператор, референт і організатор культурно-освітних ділянок, має середню освіту, прийме відповідну посаду. Зголошення до «Нашого Лемка» під «Харенко».

Вп. Михайло Іванчак з Америки: переслав передплату по кінець березня 1937. р. для Юрка Мадося з Дашівки, Степана Шинида з Карликова, Михайла Заяця з Телешині сян., Андрия Дикоцака з Вислока Вел., Василя Іванчака з Зубенська, Степана Дунди з Волі Мигові, Василя Секели з Зубенська і для читальні «Просвіти» в Полонній (чит. «Просвіта» в Полонній має вже заплачено попередно, тому прохасмо Виділ подати нам адресу бідного, але чесного громадянина в Полонній, щоб йому йшов «Наш Лемко»), передплата добродія М. Іванчака вирівняна по кінець 1937. р. В імені нових передплатників щіро дякуємо за братню поміч та бажаємо нашому Землякові Михайлові Іванчакові щасливих Свят світлого Воскресення Христового.

Вп. Марія Декснус, Америка: 30. 3. ц. р. вислали ми для Вашого Брата Михайла Д. річник «Нашого Лемка», просимо повідомити нас, чи одержали. — Христос Воскрес.

Вп. Т. Гривнак, Едмонтон: передплату за Впр. о. Е. П. і В. Масцюх у Канаді одержали. За вказівки щіро вдячні — шлемо Вам побажання Веселих Свят.

Вп. Нестор Шуплат, Бонарівка: за Вас прислав передплату Ваш брат В. «Христос Воскрес».

ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ ТІЛЬКИ ПРАВДИВИХ УКРАЇНСЬКИХ ШЕВСЬКИХ КІЛКІВ

тільки з цим
знаком

одинокі української
фабрики

ДЕНДРА
у Львові

Добре уважайте, бо жидівський картель підшивається під наше опакування!!

Поштове заплачено гуртом.
Opłatę pocztową opłacono guraltem.

Наш Лемко

РІК III.

Ч. 9 (57).

Львів, 1-го травня 1936.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.
NASZ LEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1'80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Нашим Читачам і Передплатникам.

Здавна ціла Лемківщина відчувала потребу свого власного народнього часопису.

Назустріч цьому бажанню прийшов двотижневик „Наш Лемко“, що його перед двома згорою роками став видавати гом. Іван Тиктор, власник Видавництва „Українська Преса“ у Львові. Не жалів він на це коштів; під його кермою оставав „Наш Лемко“ через 2 роки, а з днем 1. травня ц. р. передав його дотеперішній видавець в руки — до цього покликаної громадянськими чинниками Колегії, з громадянином Михайлом Тараньком на чолі.

Здавна вже давалася відчутти недостача щиронаціонального часопису, що був би духовим лучником усіх Українців-Лемків — не тільки в старому краю, але й на заточенню, що еднав би Лемківщину під прапором одної спільної ідеї.

Треба було часопису, що повів би боротьбу проти наступу москвофільських запродавців, протиставився їхньому зазіханню та посяганню на українські душі та представляв в належному світлі їхню нечесну, кертичну роботу.

Треба було врешті українського народнього часопису, що був би вірним другом і щирим приятелем

кожного Лемка, що в його грудях бється ще українське серце, якого ще досі не змогли підготити ані москвофільська ані комуністична гангрена.

Довкруги „Нашого Лемка“ обєднався чималий гурт щирих, ідейних Українців з Лемківщини, яким глибоко на серці лежить добро нашого краю.

Це число (9—57) з датою 1. травня ц. р. виходить під новою адресою Видавництва: „Наш Лемко“, Львів, ул. Зіморовича 3., з закликом до всіх дотеперішніх Читачів, Передплатників, Прихильників, Дописувачів, Комісентів і всіх Українців-Лемків, тих, що в краю й тих, що їх доля загнала за океан, шукати кращого хліба: Працюйте разом з нами дальше на культурно-освітньому полі, впливайте на своїх кривняків і знайомих, щоб і вони стали читачами-передплатниками „Нашого Лемка“. Поширюйте „Нашого Лемка“; нехай не буде ані одної хати, ані одної родини, де не було би нашого часопису!

Врешті подаємо до відома, що склад редакційної Колегії лишається незмінений, а всі рахунки з передплат узнані та вписані в належні книги і картотеки.

Видавництво „Наш Лемко“.

ВІДКРИТТЯ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТА“ В БОСЬКУ.

Дня 23. II. 1936 р. відбулося в селі кооперативного дому в Боську на Грабині торжественне відкриття читальні „Просвіта“. Початок цього довершив о. декан Михайло Величко, після Богослуження, водосвяття і посвячення домівки, де міститься читальня „Просвіти“. Він заохотив гарячими словами всіх присутніх до праці, любови й єдності духа. На цей величавий день прийхав до Боська голова Філії „Просвіти“ в Сяноці др. Василь Блавацький і адвокат Олександр Хоміцький з Риманова.

З черги промовляв др. В. Блавацький, що пригадав важні слова нашого великого поета Т. Шевченка „Учітєся брати мої, думайте, читайте“, відтак подрібно і точно пояснив ціль і обсяг праці читальні „Просвіта“, права і обовязки членів, а наприкінці візвав присутніх до масового членства. Простора селя кооперативного дому на Грабині була битком набита; вписалося 130 членів.

Відтак громадянин Павло Шургош в імені голови читальні Андрея Лабяка, котрий по двотижневій недозі не міг промовляти, подякував усім присутнім і позамісцевим за приїзд і звеличання торжества. Відспіванням народнього гимну „Ще не вмерла Україна“ закінчено цей радісний день, де потім всі присутні розійшлися спокійно до хат.

Від Редакції: Бажаємо новозаснованій читальні „Просвіта“ якнайкращого успіху в її діяльності та віримо, що ідейні громадяни села Боська поведуть намічену працю в користь цілого села

Національний обовязок наказує Вам
перенести обезпечення дозволеної
законом 1/3 частини вартости своїх
будинків з ПЗУВ до

Товариства взаїмних обезпечень
„ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Передумови розвитку українського народу.

Виховання сильних характерів.

Виховувати — значить у деякій мірі те саме, що будувати. Під усяку будову мусимо покласти насамперед добрі основи, щоби не захиталася ціла будівля. Так само, коли хочемо мати з дитини потіху, починаємо її виховувати вже змалку. Даваймо їй добрі приміри до наслідування. Коли все, будемо годувати душу дитини добрими примірами і не дамо нагод вкорінюватися злим звичкам, то душа дитини стане пізніше настільки сильна, що зможе й сама опертися лихим впливам. У той спосіб у душі дитини поволі буде назрівати, рости і кріпшати її внутрішня сила, що стане їй опорою в тяжких хвилях життя, що буде їй вказувати шлях до високих ідей і буде панциром проти всяких спокус, коротко кажучи, в дитині буде народжуватися характер. Людина без характеру, як човен без весла. Несе його вітер, куди захоче. Людина, що має характер, має постійні переконання, поступає згідно з ними, кермує сама своїми вчинками і не дається збити з доброї дороги, не дає володіти над собою лихим нахилам, пристрастям, гнівам, заздростям, тощо, словом, не дасть приступу до своєї душі всьому, що лихе, не дасть себе звести на манівці. Такий сильний характер треба рівнож уже змалку виховати, бо сам він не вродиться. Треба старанно виховувати своїх дітей, не тільки дітей, але й себе самих. Хоч як це дивним може видаватися, всежтаки, на жаль, незаперечна це правда, що частіше можна зустрінути людину, що читає книжочку про те

— як підховати собі підсвинка, як ховати домашній дріб (кури, гуси...), або як виховувати зглядно виплекати добрі щепи, аніж таку, що читає про те — як виховати діти.

Неодин господар заподадливо ходить коло своєї худібки, що ночі перериває собі сон і з ліхтаркою в руках іде до стайні дивитися, чи його худібка добре спить. Той же господар не раз пильно читає ветеринарний порадинок, господарські часописи, про те, як розводити добрі раси курей і т. д., але той самий господар часто не може спромогтися ні на одне ласкаве слово для своїх власних дітей; проклинає їх, побиває й не раз жаліється на Бога, що іншим людям Бог дітей забирає, а над ним Господь Бог змилосердитися не хоче і замість відняти, ще й прибільшує дітей. Тяжко зустріти батька, щоб читав щось про виховання дітей, як з дитиною обходитися, як треба поступати, щоб дитина була мила Богу і людям і цілому народові. Рідко коли цікавляться батьки тим, як поводитись син на пасовиську, на вулиці, в школі, на забаві — і не диво, що багато наших дітей росте, так, як ростуть дички на межі або серед неужитків. Яке дерево — такий овоч, які люде — такі будуть і їх діла. Як дичці не заціплено добрих соків, то вона не видасть добрих овочів, хочби ми й як собі цього бажали; як людини не виховувано, не вціплено змалку сильного характеру, то й не буде нікому з неї потіхи. (Далі буде).

Зачинаймо від малого — а кінчаймо на великім!

Всі знаємо, що Лемківщиною ніхто довгі літа не опікувався. Всі ділянки промадянського, господарського та суспільного життя Лемківщини, лежали сотки літ облогом.

Стан освіти, господарський добробут, певніше завтра, це все залежить виключно від самих громадян Лемківщини. Українці Лемківщини зрозуміли сьогодні вагу свого положення. Однак це все, що продовж соток літ занедбано, не находити ще сьогодні належного зрозуміння та основної підготовки до плянної народньої праці.

Лемківщина вибивається на чисті води, виростають здорові кадри свідомої чесної молоді, що беруться за здобуття належних собі прав у промадській праці. Але ця праця

мусить бути пляново переведена та безупинна, щоб Українці Лемківщини стали дійсними господарями на власній землі.

До того треба соток свідомої, освіченої та культурної молоді, що зуміє в найтяжчий час працювати й стати рішучо в ім'я прав українського народу.

Тому кожний молодий Українець і Українка Лемківщини, мають великий обов'язок працювати над собою, розвивати і плекати прикмети свого духа, вдаті, ума й тіла, набувати фахове знання й освіту, пізнавати українську землю, її минушину й культуру, вчитися громадянських чеснот у сповнюванню належного народнього діловодства.

Не цурайтеся й найтяжчої пра-

ці! Зачинайте від малого, а кінчайте на великім!

До спільної праці кличемо всю українську молодь Лемківщини!

Тоді дійсно назвемо себе гідними синами Великого Українського Народу. Кожне наше — хочби найменше завдання — так належно сповняймо, щоб наша праця і Богові мила була і нашому народові корисна, тоді теж легко перебудемо тяжкі дні нашого життя й наша славна Лемківщина засіє блеском відродженого і здорового життя.

ПАМ'ЯТАЙТЕ ДЕНЬ СВЯТИЙ СВЯТИТИ.

Багато пишуть в часописах про різні болячки нашого національного і господарського життя та поминається мовчанкою дуже важну для нашого села справу.

Дотепер звичайно цікавило нас здебільша те, що діється по наших лемківських оселях, немов міста і місточка це жидівський монголь.

Чомусь то заряди міст і місточок, особливо цих положених в середовищу Лемків-Українців — легковажать собі наші свята, визначаючи торги в наші свята, та через це шириться непошановання наших свят.

Всі знаємо, що не було ще випадків, щоби наприклад у Жмигороді, Коросні, Риманові, Буківську, Дуклі, Яслиських і др. місточках відбувся торг в жидівське свято. А леж борони Боже! Міг би ще котрийсь жидисько збанкрутувати (очевидно і мови про те не може бути, щоби котрийсь з жидків, хочби комуніст, а таких ціла хмара, зломив солідарність і прийшов на такий торг).

Коли „наша влада“ Церковна в Риманові не має охоти порушити жидівських радних, чи не має часу (бо) думає, якби то знищити „клятих“ українців) подбати про усунення цих болячок, то ми самі стараймося їх усунути.

Ми є повноправними громадянами на своїй прадідній землі і тому належить пошана для наших національних та релігійних цінностей.

В першій мірі, ані один шануючий себе Українець-Лемко не повинен на такий торг показатися!

Хай цих кілька стрічок буде початком до оздоровлення цих нездорових відносин.

Увага! Уважайте на зміну адреси: „Наш Лемко“, Львів, вул. Зіморевича 3.

До складу й прикладу. НА КОНЦЕРТІ.

Ой, аж кортить мене, щоб Вам тее розказати, яке диво сталося на Шевченківськїм Святї, у селї Барвінцях. Послухайте.

Тамтой тиждень у недїлю в вечерї, мов до церкви на Великдень, шнурком спішили до „Народнього Дому“ усі: малї діти, молодь, батьки, діди тай бабусї.

Я теж не довго думав, хопїв за шапчину і в „Народнїм Домї“ був за хвилину.

Повна сая людей була — аж трїщали стїни; я не тямлю ще такої радїсної днини.

Як грюкїт грому з чорної хмари, як рев бурї, так линули зі сцени піснї, — грїмкї й бадьорї.

Або знов, як шелїт сосон із Лемківських лїсїв, нїсся зі сцени, тихонький, опянюючий спїв.

За хвилину знову заговорили декляматори, а тоді всі, що у них до цієї пори —

Серця були холоднї як лїд, твердї як скала, стрепенулись, бо ї до них чарївна іскра впала.

Затихла сая. Усе занїмїло довкола, я піднїс голову і глянув кругом спрвола.

Бачу: декотрим людям в очах сльози стали, в їнших знов — очї вогнем завзяття палали. Але, що це? — Дїйснїсть, чи лиш так здається менї, бо ось, я бачу Гриця Паланицю на сценї. Він обтер сльози з очей, випрямився — як струна. Зашептали люди, знали, що буде новина якась, бо Гриць Паланиця разом з Ванцьом — треба Вам це знати, любив все „недїлему Расїю“ прославляти.

Але в цїй хвилї з його очей читали всі, що щось дуже важне скоїлося в його душі.

А старий Гриць за той час підняв руку до гори і зворушливим голосом отак заговорив:

— „Вибачайте люди, що беруся говорити, але я нїяк — нїяк не можу того скрити,

Що дїється менї отут. (Показав на груди). Тепер отверто признаюсь, що я досї блудив.

Я плював досї на рїдну Матїр Україну. Я тай тисячї менї подїбних безупину,

Терня й рїжнї колоди кидали їй під ноги, бо того хотїли — бажали, що нам дають баготи. Та прийшов час... Прийшла дивна — чарївна хвилинка, щезла з моїх очей полуда — як та снїжина на сонцї. І я бла-

гословлю оцю хвилину, бо я навчився любити рїдну країну.

Замовк. А люди повільно розходитись стали, слова Гриця не одному до серця впали.

По дорозї, як я їшов до своєї хати, то зачав собї ось таку думочку думати:

Колиб так як Гриць, зробив збаламучений Ванцьо та кожний, тоді зрадїв би без мїри

Петро Попередний.

„ПЛОМИК“ — ЗАПЛОМИКАВСЯ.

Богато галасу нароби́ли польські газети, а між ними „Глос Народу“ ч. 74. в справї конфїскати масово поширюваного між нашими дітьми на Лемківщинї „Пломика“, видаваного не будь-ким, лише „Спїлкою Польського Вчительства“, який в сконфіскованїм числї „недвозначне захви́цал сен „раем большеви́цкїм

Тойже „Глос Народу“ повідомляє, що в Келецкїм родичї польських дітей протестують проти „Пломика“

Це просто неймсвірне, щоб як пише „Глос Народу“ письмо („Пломик“) на оці шкільнїсї владї захвально обставини комунїст. Росїї.

А ми, родичї лемківських дітей, що на це?

Е. Гринишин.

ЗА ВІТЧИНУ.

Ой там їдуть стрїльцї,
Сїчовїї стрїльцї — до бою...

Коло рїчки лїс, за лїсом фронт.
Межи рїчкою й лїсом село. Із села стрїльцї виходили. Питалися квіти дерев, куда вони їдуть. Верховїття з вітрами шептали:

— Дооо бооою-ууу...

Чому плачеш стара мати? Чому тобї серце розбурхане груди розбиває? Пощо сльози з очей твоїх так поквапно вибїгли й задержалися на зморшках, краплинами двома яснїючи?

Не питай! Її двоох синїв вже у бою лягло. Третїй — Степан, тепер пішов.

Коло хатини стояла та на тинї оперлася. Сива, стара... Вялі очї прижмурювала та рукою від сонця заслонювала. Провожала стрїльцїв. Стелана теж...

Дорога порохом кучерявилася за ними. Спїлї жита їм у пояс кланялися. Теж провозжали.

Ти не добачуеш уже мати?

Вони вже далеко. Ще в сонцї палають вістря їх багнетїв. Ще хви́лінка — і за гору зайшли, мов у землю запалися. Тиша...

Фронт!!!

Степан у окопах. В руках люто гаркає скорострїл і косить, косить. Свавільним смїхом заливається, аж захлистується з нестями.

Нараз!

Наступ!

То звір лютий зі сховку вискочивши зі злоби виє та на ворога налетить. Зубами кланцає і на шию кидається аж поки, оба сильно зчїпившись на землю валяться і шмагуються зажерто.

Степан у бою. Багнет у нього веться мов лискавка.

Нараз! Ах! щось в груди закололо. Він бачить штик, так, вбитий штик. Із груди бухає кров. І він валиться біля дуба. Дві незабудьки здрїгнувшись, боязко нахиляються і в голову його цїлують.

А лїс шумить, шумить і труситься на вид кровї...

— Мати! Мати!

Чому бїжиш стара мати? Чи тобї дали вїстку про смерть сина? Вона бїжить, не чує. Об гостре камїння босї ноги кривавить. Земля під нею хитається і дорога немов розходиться, то знова сходиться. Не чує, не бачить мати. Лиш бїжить, бїжить. Чи далеко ще? Ох! Боже! Дай си-

ли, дай! Он вже лїс, рїдний лїс. До неї вїтками приязно вимахує, дорогу вказує. Де син? Син? — Отут! Тут!

Степане!

І на сина кинулася з глухим стоном.

Керваво сонце заходило...

Палило лїс і гори золотим вогнем і цїлувало блїдї лиця тих, що в лїсі. — На тамтих зловіщо блїмало.

Зажурене, раз пораз бризкало промїннїям, до блїдих лиць заглядало неначе питалося:

— Чи добре вам? Спїть... спїть...

Борба догаряла. Знеможена мати біля сина прикучнула і буйне волосся його гладила.

Чи чуєш мати? Побїда наша. Наша!

Веселї, хоч умученї, вертаються вояки.

На хиткї ноги звелася й глянула на побоевище.

Уста її тихо шептали:

— Побїда наша, побїда наша...

Розсунулися зморшки на лицї, заблїстїли з радості очї й уста усмїхнулися. Вже не плакала, вже не ридала.

Забула про смерть сина. Радїла побїдою.

Пращання Українського Душпастиря перед відїздом до Канади.

В парохії **Матієва**, коло Нового Санча душпастирював продовж 3^{1/2} місяця Впр. о. Іван Тилявський.

Він уродився на Лемківщині в селі Довжиця, перемиської Епархії, ліського повіту. Богословію кінчив в рим. кат. Семинарії в Пінську на Поліссю, рукоположений Преосв. еп. Чернецьким в Пінську; по висвяченні працював як ревний і загально поважаний і люблений душпастир в місцевості Городно, коло Пінська продовж 4 і пів року. З Полісся переноситься до Канади, та в міжчасі працює на Лемківщині в парохії Матієва. Відтак змушений зарядженням бл. п. о. В. Масцюха по суспендованню Впр. о. крилошанина Івана Качмара, так Високостойного і всім відомого, що під кожним оглядом примірний душпастир Впр. о. крилошанин Іван Качмар безпідставно зістав суспендований, — обнімає парохію в Злоцькім, де перебув до 14-го квітня ц. р. У Великодній Понеділок в дні 13. квітня ц. р. в часі вечірнього Богослуження Впр. о. Іван Тилявський попрощав парохіян Злоцького, а Впр. о. крилошанин Іван Качмар, парох подякував в імені парохіян за його ревну працю серед нашого пригнобленого недолею населення в тихій лемківській стороні.

На вістку, що Впр. о. І. Тилявський опускає Лемківщину та виїздить між Українців з Лемківщини до Канади, населення парохії Матієви запросило свого попереднього загально любленого та поважаного отця Івана Тилявського до себе, щоб також його попрощати та побажати йому щасливої дороги й щасливого побуту в заокеанській країні та успішної праці в Канаді між нашими братами Українцями з Лемківщини.

Впр. о. Іван Тилявський щиро подякував численно згромадженям за їхню любов до нашої греко-католицької Церкви та привязання до свого українського духовенства, врешті зложив правдиве признання громадянам Лосього за їхню у-

спішну просвітянську працю на Лемківщині.

Пращання — як саме бачимо на світлині, відбулося в греко-католицькій церкві в Матієвій. Впр. о. Іван Тилявський стоїть по правій стороні, побіч його теперішній парох о. Василь Хробак, дельше стоїть знаний нам громадянин Лев Кобаній з Лосього в оточенні лосьянского, матієвського й новосесянського хорів. Зліва стоїть місцевий дяк Іван Савчак, свідомий Українець, побіч його 70-кількалітній, незвичайно чесний і поважаний старик Ілько Копильчак з Матієвої; в глибині між численно зібраними стоїть І. Гамбаль, богослов з Лосього.

На тлі видніє матієвська греко-католицька парохіяльна церква.

УКРАЇНО МОЯ ЛЮБА!

Україно моя люба,
Славна на весь світ —
Відаю Тобі, хоч я мала,
Сердешний привіт!
Ох! скільки Ти Нене наша,
Україно мила,
Різного лиха й горя,
Від віків терпіла!...
Були часи: по Вкраїні
Татарва гуляла —
Й її вірних синів, доньок
Наших дідів-прапрадітів

У ясур забирала...
Кров лилась струями
І нісся жалібний стогін
Степами, лісами...
А Ти Ненько, Україно
Тяженько ридала,
Як хоробрих синів тіла
У темний гріб складала...
Минулися ті часи;
Татари пропали,
За те інші московські
Вороги зістали...
Гануся Туляківна.

З історії Лемківщини.

На правому березі річки Яселки, на захід від Коросна починалася від села Сверхової (тепер Руська Сверхова) й Добешина — „пильненська округа Судомирського воевідства“. До цієї округи належали ще села: Турашівка (тепер Торашівка), Полянка, Єдличі, Потік, Вояшівка й Устрода. Цілий ряд осель в долині Вислока вище Фриштака належав в середині XV. століття до родини Кам'янецьких, дідичів замку Кам'янець, коло Одриконя, що його звалища досі заховалися. При поділі дібр Кам'янецьких находимо такі оселі: Братківку, Велиполе (на північ від Фриштака), Войківку, Ленки, Малинівку, Петрушову Волю, Лончки і Високу — згадані в поборовому реєстрі Судомирського воевідства з 1508 р., далше Красну, Низний Домараз або Лютчу, Жарнову, Конечкову й Явірник.

Міста Стришів (тепер Стрижів) і Чудець з приналежними до них селами: Бабиця, Блжанка, Вишне, Гбіська, Глінік (над Вислоком), Барич (Баричка), Годова, Заборів, Жизнів, Новий Зглобень (тепер Зглобеньська Воля), Ноцкова, Неходж, Нова Вєсь, Спірне (тепер незнане), Тропя були вже в XV. ст. і належали до „Судомирської Землі“. Знову ж села Ранишів, Ранижівську Волю, Нісько і Заосє в „Судомирській Окрузі“ дав польський король Ян Ольбрахт у застав 29. січня 1449 р. українському воеводі Іванові з Пильчі за 1000 угорських злотих. У податковому реєстрі з 1508 р. згадані ще села Копки, Танва (коло Ульянова), Білини, Білинець й Блинавка (Глинянка) на правому березі Сяну.

Отож вододіл рік Вислока — Вислоки — джерела річки Красної, Стобниці, відтак вододіл Вислок — Сян, теперішня полоса між Березівським і Стришівським повітами, вододільний хребет між потоком Стависька і двома іншими далше на схід пливучими, безіменними потоками цієї ріки (теперішня межа між Стришівським і Ряшівським повітами, далше над річкою горішнього Чорного (лівою притокою Вислока), устя ріки Осини та самої Осини — були до XVI. століття дуже мало заселені простори.

Позір Лемки в Америці! — Знижаємо передплату для всіх нових передплатників на одного долляра! Гроші посилайте все на таку адресу:

„Nash Lemko“ 3 Zimorovicza Str.
Lwow, Poland.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ дуже цінна і цікава книжка під заголовком **„УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ“**, з образками, на гарному папері — ціна за 1 примірник 50 гр. Замовлення слати до Адміністрації „Наш Лемко, Львів, Зіморовича 3. з допискою „Українське Весілля“.

Гуртуймося в здорових українських народніх товариствах.

В містечку Мушині, новосандецького повіту, дня 29. березня ц. р. о год. 8-й вечером розпочались протижидівські маніфестації. Вибито шиби в усіх жидівських домах. При тій нагоді вибито шиби в домі Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчителства“ і в домі п. Евстахія Миліянича. Другого дня відбувся в Мушині ярмарок. Покупців виганяли з жидівських склепів. Покупцями в Мушині є переважно наші Лемки, бож Мушина окружена навколо українськими селами. В часі ярмарку невідомі типи намовляли селян до участі в протижидівській акції.

Підчеркнути треба, що наше селянство не тільки не взяло участі у тій протижидівській акції, а противно осудило її. Симпатизували з тим рухом тільки деякі збаламучені „русскі“. Нічого в тім дивного, бож кожному на Лемківщині відомо, що під покришкою „русскости“ шириться комунізм.

Кожному відомо також, що комуністичний американський „Лемко“ є найприємнішою лектурою поміж русскими. Кожному відомо далше, що пани з „Лемсоюзу“ агітували і вносили просьби доуряду на зізволєння на еміграцію Лемків на Сибір. Агітуючи поміж Лемками за виїздом на Сибір, вихвалювали совітський рай.

Відомою річю є, що ті пани мали охоту при тім добре заробити, торгуючи хлопською шкірою. Зрозуміло, що найбільшим успіхом така агітація увінчалася у селах, де ще нема національної свідомости.

Для приміру наведемо тільки село Поворозник; тут усі задурманені кацапською дурійкою, національно темні, найбільше поширений комунізм. Там голосно говорять, щоби землю ділити на рівні часті поміж усіх громадян.

Тепер видно наглядно, що як раз з того села, де чит. Качковського розвиває свою діяльність, виводиться найбільше комуністів. Те саме діється і в Лабовій. Читальня Качковського витворила комуністів.

І те є зрозуміле, бо ніколи заперечують усе що українське, мусить вихвалюватись „русске“, хоч би навіть „під владою царя Сталина“.

Одначе індивідуальше, що компетентні чинники або не визнаються або не хотять визнаватись у положенню і наче попирають якраз з маскованих комуністів (можже не свідомо?). Рівнож якраз проти волі загалу в склад іпромідських і волєсних рад потрапили самі „русскі“ — самі такі, котрим американський „Лемко“ припав найбільше до вгоди.

У селах, де люди національно свідомі, комуністична агітація не має успіху. У тих селах люди осудили протижидівські розрухи, бо знають, що кличі „бий і рабуї“ ведуть до руїни.

Щоб охоронити Лемківщину перед „русско-большевицькою“ агітацією, треба дати населенню можливість гуртуватись у своїх національних товариствах.

Населення Лемківщини боронить себе перед зазіханням „большевицько-москвофільської правди“, одначе ці, що повинні би помочи йому в цій народній праці, потурають чужі затії під видами ріжних Ванців, що розбивають єдність у Церкві та в суспільно-громадянському життю. Це нікому не принесе користи. Компетентні чинники самі повинні зрозуміти, куди веде стежка ріжних безбожників і заборонити продовжувати ріжні штучки з душею й організмом лемківського населення.

Лемко.

ЛЕМКІВСЬКА СПІВАНКА.

В зеленім гаю
древко рубають,
Аж до Дунаю, аж до Дунаю
Тріски падають. (2).
Падають велькі,
падають малі,
Ідь їх позберай,
ідь їх позберай
Дівчатко шварне. (2).

Не судім мертвих — а живих!

Бл. п. о. Василь Масцюх, що адміністрував греко-католицькою Церквою на Лемківщині, станув уже перед судом Всевишнього. Судити нам його після засад християнської етики не годиться.

Але не годиться поминути мовчанкою цього, що його найближчі, довірені, співробітники кидають тепер каменем на його могилу.

Іменно його канцлер о. Іван Полянський оправдується перед греко-католическим духовенством, що статті, які були поміщені в криничанській газеті „Лемко“ ч. 3 (87) і ч. 5 (89) не писав він, лише писав їх бл. п. о. Масцюх, а він — себто о. І. Полянський — лише їх підписував.

Для кращого вияснення подаємо точно за „Лемком“ частину цих писань:

„Про Апостольську Администрацію Лемківщини — Як уж стало певним, што Лемки достанут Апостольского Администратора, котрый што до власти ест равный митрополити (?? зам. скл.), бо под лапат непосредно Папі Римскому, шмарили ся украинскы газеты на Апостольску Администрацию и Апостольс. Администратора лайками, клеветати, а навет за „гадючи фонди“ (??? пр. скл.) почато во Львові выдавати малу газету „Наш Лемко“ („Наш Лемко“ вийшов ще як нікому не снилося про Ап. Адм. — зам. Ред.), яка має стало гавкати (??? пр. скл.) на Апостольского Администратора. Тому песячу роботу розмайтима штуками подперают большевицкы ячейки (??? зам. скл.), яких на Лемківщині ест дост дуже“. (Може в самій Криничі між кандибамі“ криничанського „Лемка“ — чийого теж пера „Лемковина Сибир“? зам. Ред.).

Дальше автор цього писання оглеветує свою попередню церковну зверхню власть і статтю закінчує: „Хоц ище долгодолго треба працювати, штобы на Лемківщині вернули ся давны времена, але уж днеска, по рокови тяжкой працы, видно выразный зворот на ліпше. о. І. Полянський Канцлер“.

Ось тепер стає всім ясно, чому криничський „Лемко“ так „погеройськи“ провадить нагітку на українське Духовенство.

На це легка відповідь: бо ці, що бралися уздоровити лемківський боляк, ці самі люди зразу потайки, а відтак вже явно підсичували кри-

ничанських „панів“, щоб вони в криничьким „Лемку“ стало та безсоромно опльовували достоїнство греко-католицької Церкви й гідність нашого народу.

Вияснення, що сьогодні о. І. Полянський подав його нашому громадянству до відома на сторінках „Українського Бескиду“ (український католицький часопис ч. 13, 14, 15, адреса: „Український Бескид“, Перемишль, Водна 10. П. Ч. скр. пошт. 145), іменно, що повище наведені і другі статті писав в кр. „Лемку“ бл. п. о. В. Масцюх, а він їх тільки підписав — цього громадянство не може прийняти до відома як оправдання й вияснення, бо о. І. Полянський повнолітня людина знає, що чинить та за що мусить відповідати!!

Тимбільше не може цього прийняти як оправдання, бо о. Іоанн Полянський дуже добре знав, хто редагує „Нашого Лемка“ та знав, що ціль й ідея „Нашого Лемка“ це ціль та ідея всего Українського Народу — дальше сам о. І. Полянський був його точним передплатником і мав добру нагоду пізнати лице цього часопису, тим більше, що „Наш Лемко“ завсе стояв і дальше буде стояти на сторожі добра греко-католицької Церкви і нашого Народу на Лемківщині, врешті з о. І. Полянським таки в палаті Ап. Администратора начальний редактор „Нашого Лемка“ точно обговорив напрямні „Нашого Лемка“ та його становище відносно греко-католицької Церкви. Одночасно сам о. І. Полянський висказав тоді свій погляд відносно криничького „Лемка“ — мовляв „на цю газету не звертаємо найменшої уваги, її Лемки не люблять, вона шкідлива“.

Сміємо твердити, що о. Іван Полянський мусів теж добре знати „ідеологію“ криничького „Лемка“; та якщо зважимо, що людина, яка важиться дати свій підпис в газеті, що стало наклеює до православної віри, оклеветує греко-католицьке Духовенство, поміщує карикатури гр. кат. Єпископів — та підбурює нарід проти цього греко-католицького Духовенства на Лемківщині, що в цій порі — як він, о. І. Полянський писав — чи паче по його розумінню — підписував цю статтю — тоді це саме греко-католицьке Духовенство підлягало цій церковній власті, що й сам підпи-

суючий о. Іван Полянський — тож ніякі плутанини і перекручування подій або звальювання вини на другого — не переконують публичної думки, що автором статті поміщеної в ч. 5 (89) криничького „Лемка“ був сам о. Іван Полянський, а не бл. п. о. Василь Масцюх.

Вкінці, чому о. І. Полянський вжився аж по смерті о. В. Масцюха виволікати такі „неймовірні“ справи на денне світло? Де тоді християнська мораль — який примір йде на тихі лемківські села?

Спільне Свячене.

Заходом Клуба „Сільський, Господар“ й Українського Спорт. Рух. Т-ва „Луг“ у Вороблику Корол., улаштовано традиційне „Свячене“, що відбулося у Томину неділю в домівці Клуба „Сільський Господар“ при участі Членів згаданих Товариств.

Посвячення доконав тимчасовий місцевий парох, після чого почесний гість о. Карло Сальо з Мшани й Ст. Вархоляк, у вступній промові побажаннями започаткували споживання свяченого. Приязні вшанували пам'ять загалом любленого основника Клуба — бл. п. о. д-ра Р. Винницького — повстанням з місць і 1-хвилинною мовчанкою.

У другій частині, передовики молоді вдатно передеклямували ряд винятків з поезій І. Франка, Т. Шевченка, Л. Українки, Ю. Федьковича, Л. Старицької, Ю. Шкрумеляка і др.

Зі своїх завдань вивязались як слід декламатори: Ст. Пельц, О. Туляк, Вол. Гольовський, Гануся Тупяківна й Марія Копчаківна. Найбільший ентузіазм викликала серед приявних молоденька Г. Тупяківна, що продеклямувала свій власний віршик „З Христовим Воскресенням“, а опісля на загальне бажання ще й веселий (теж її) „Клопоти бузька“.

По довшій річевій промові о. Карла Сальо врочистість закінчено відспіванням українського національного гімну та збіркою на „Рідну Школу“.

Учасник.

Поширюйте „Нашого Лемка“, приєднуйте йому нових передплатників та голосіться на продавівкомісентів „Нашого Лемка“, Львів, вул. Зіморвича 3.

Просимо не реклямувати святочного чиsla „Нашого Лемка“, бо наклад вичерпаний.

НОВИНКИ.

Війна в Абіссинії. Італійці посуваються в напрямі до абіссинської столиці Аддіс Абеби. Недавно тривала там 3 дні кривава битва, побідили Італійці. Обі сторони мають великі страти. Італія хоче заволодіти цілою Абіссинією, але Англія сильно спротивилася так, що між цими двома державами відносини тепер дуже напружені.

Бють жидів. Протижидівські авантюри вибухли в Мушині коло Нового Санча. Дентист жид Яків Лямпель пробив Стефана Патка, торговельного помічника з „Кулка рільничого“ за те, що хотів розвісити на мурі відозву, яка накликувала, щоби християни купували тільки у християн. На вістку про це юрба місцевих мешканців кинулася на жидівські дома і почала бити шиби. Знищено вікна в божниці та кількадесятьох жидівських домах.

Повінь в Америці. Велика повінь навістила місцевість Ембрідж, у стейті Пенсильвепія. Майже половина міста Пітсбург опинилася під водою. Вода затопила сотки хат. Поверх 800 родин лишилося без мешкання. Найбільше потерпіли наші люди. Українська церква, в тому місті, котрої саме малювання коштувало 15 тисяч доларів, під водою. Народній Дім і другі будинки в Литдейл і Файрокс коло Ембріджу також під водою. Всі фабрики замкнені. Поїзди не ходять, місто в темноті, бо нема електрики. Українські організації в Америці збирають жертви для потерпілих від цієї страшної повені.

Хто пре найбільше до війни? Ніхто інший, лише жиди, радикали соціалісти, большевики та всі такі ліві партії, що хотіли би заволодіти світом. До війни треба грошей, отже жиди позичають. А християни мають знову послужити жидам як гарматне м'ясо на війні. У попередній війні ми вже переконалися, які жиди хоробрі до війська!

Заворушення у Львові. Знову, як недавно в Кракові — безробітні у Львові — під впливом — як часописи пишуть — комуністичних агітаторів викликали галабурду і заворушення на вулицях міста Львова.

У третій день Великодніх Свят передполуднем зібрався більший турт безробітних волокит перед Бюром Посередництва Праці у Львові, домагаючися праці. Коли представник Фонду Праці заявив безробітним, що наразі Фонд не годен дати праці більшому числу

безробітних, частина зібраних пішла під магістрат, намагаючись вдертися на подвір'я. Коли поліція їх туди непустила, частина безробітних пішла на Академічну площу, де є купи каміння, бо там направляють канал.

Шість кінних поліціантів намагалося успокоїти безробітних, але тоді кинено на них кілька брукових каменів. Відділ поліції відступив на Академічну вулицю, а один з поліціантів у власній обороні вистрілював з револьвера 5 разів у повітря, а шестий раз у товпу. Зпоміж демонстрантів ранено 3-ох. Один із них 23-літній безробітний В. Козак, по перевезенні до шпиталю помер, другий легше ранений по кількох днях теж помер. Так про це каже урядовий комунікат.

В четвер, 16. квітня, підчас похорону Вл. Козака прийшло знову до зудару. Городське староство дозволило робітничим союзам уладити похід на личаківський цвинтар, однак робітники завернули з трумною на янівський цвинтар і рушили через ціле місто. Поліція стала стримувати похід, а тоді з походу стали кидати каміння. Поліція вжила кілька разів білої і пальної зброї. Частина робітників, около 1.500 люда, дійшли з трумною на янівський цвинтар і тіло поховали.

Інших, около 6 тисяч люда, тимчасом старалася поліція розпорозити. При тім згинуло три особи (в тім одна жінка), а около 60 було ранених. З них п'ять до п'ятниці рано умерло в шпиталю від ран. При вулицях центру міста повибивали багато шиб і нароблено інших шкід. Біля театру перевернули два трамваєві вози. При вул. Городецькій підпалив хтось склад дерева. Вечором усе успокоїлося.

Преса подає, що число убитих дотепер виносить 15 осіб, ранених около 120. Арештовано 661 осіб, до Берези вивезено одну частину, решту розміщено в арештах.

Американські жиди прислали на допомогу жидам у Польщі в останніх кількох літах 27 мільйонів доларів. Річ ясна, що ці величезні суми призначені головню на беззворотні запомоги, або безпроцентові позички для конкуренції жидів з християнськими торговельними і промисловими підприємствами. Це вияснює нам тайну, чому з жидами так тяжко конкурувати та чому жиди так наглядно стараються поширювати безбожницькі кліщі. Хто зна, скільки з цих грошей пішло на комуністичні роботи?

Подяка.

Читальня „Просвіти“ ім. Т. Шевченка в Боську, сяниського повіту, складає щею дорогою сердечну подяку за щирю жертву 30 ам. доларів на сплату довгу за музичні інструменти Добродіям: Андрієзи Цеплому, Іванові Денько, Іванові Шестак і другим невідомим жертводавцям в місті Россфорд Огайо 3. Д. Півн. Америки. Заряд читальні „Просвіта“ іменем усіх своїх членів засилає Братам Односельчанам за океаном щирі побажання, щоби Воскресший Христос приніс всім щастя, здоровля й пскріпив їхні сили до дальшої успішної праці в честь славу всего українського народу Рівнож прохає надалі не забувати про ріднине село Босько.

Виділ читальні „Просвіта“.

Збірка на фонд воєнних вдів і сиріт у Сяноці. Збірка повища переведені у дні 29. березня 1936 р. коло церкви дала загальну квоту 12 зол. 81 сеп. Збірку переводила Ліда Ванчицька та студ. Вол. Брювер.

Театральні вистави. Дня 22. березня 1936 відіграв Кружок РШ. у Мсрехові театр. виставу драма „Безталання“ М. Приймка у Височанах і комедії „Свідки“ Курцеби (Перша театральна вистави у Височанах!). Рівнож того дня відіграла читальня „Просвіти“ у Новосілках вдруге комедію „Турецькі Старости“ та дня 5. квітня ц. р. читальня „Просвіти“ у Загугині відіграла у себе комедію „Клуб Суффражисток“.

Арештування комуністів у Пельні. Дня 2. квітня ц. р. арештовано у Пельні Івана і Віктора Вайдів, Михайла Лісьняка, Вол. Щербу, Петра Слиша і Казимира Клюску. — всіх за комунізм.

НОВІ КНИЖКИ Й ЖУРНАЛИ.

М-р Микола Топольницький: **Підручник нового закону про зобов'язання** або як купувати, продавати, міняти, дарувати, наймати, арендувати, позичати, договарюватися про працю і діло (замовляти виконання роботи), посередничати, встановляти доживоття, загоджуватися і ручити за чужі зобов'язання? Накладом Нової Бібліотеки. Львів 1935. Сторінок 400, формат мала 8°. Ціна одного примірника 4 зл. Набувати у всіх українських книгарнях у Львові.

„Просвіта“ місячник освіти виховання й культури ч. 1. за квітень 1936. Видає Т-во „Просвіта“ Львів. Ринок 10. Передплата до кінця цього року 2,50 зл. Ціна одного примірника 30 гр. — Освіта й виховання дають народові силу. Цю мету досягнеш, коли станеш членом Товариства „Просвіта“.

ЩО ДІЄТЬСЯ МІЖ ЛЕМКАМИ В КАНАДІ.

Деякі наші Лемки, що виїхали до Канади, до певної міри засліплені ще гнилим москвофільством. На рідній землі вони називали себе „руснаками“. Але таких небагато, бо ще тоді були в старім краю свідомі Лемки, що почували себе Українцями. В Канаді наші брати наїшли багато українських товариств різного роду, але „руснацького“ товариства тут не було. Тоді ми запитували один другого, хто ми є: Українці чи „руснаки“? Одні відповідали, що ми Українці, а деякі, що „руснаки“. Ті Лемки, що називали себе Українцями, все ставали членами українських товариств. Лише „руснаки“ прибрали для себе дивну назву „карпаторосів“. На жаль деякі збаламучені дали втягнутися в комуну, почали хвалити владу большевиків і самих комуністів. Комуністи обіцяють бідним робітникам і селянам всі природні багатства тільки тому, щоби при допомозі робітників і селян взяти державну владу в свої руки, як це їм вдалося у некультурній Росії.

Комуністи потішають збаламучених цими кличами: Нас дурили і страшили, що Бог буде карати нас за наші гріхи, а тому всьому не правда, бо нема Бога. Недозіркам це сподобалося. Одним це: „Що здобудуть цілий світ та неволі позбудуться“, а другим знову сподобалося те: „Що нема Бога“ і не буде їх кому карати за їхні гріхи, котрі вони зробили будучи ще на рідній землі — Лемківщині, бо своїх дітей подусили, тіла їхні до землі псакопували, а свої дружини-товаришки життя пооставляли, а тут з другими знову вже по „комуністичному“ товариське життя псакокладали.

Лемки в критичнім положенню, з причини безробіття або через слабе здоровля удаються з проханням до допомогових урядів за матеріальною допомогою. І ті допомогові уряди не відказуються дати поміч. Але все лихо знаходиться у цій „пролетарській культурі“, бо іде брат на брата з підлими брехнями до тих допомогових урядів і там його оскаржує тільки тому, щоби йому і його рідні пошкодити і відобрати цю одну до допомогу. Це все наслідки безбожницької волюнтарської агітації.

Українець з Лемківщини
М. Т. Канада.

ДЕ ГОСПОДАР НЕ ХОДИТЬ — ТАМ НИВА НЕ РОДИТЬ.

Біда тисне щораз гірше, а доказом цього є зріст продажі господарських тварин у краю. В порівнянню до окремих місяців з минулого року сильно зросла продаж великої рогатої худоби, теляги і свиней. Зате менше продають овець і кіз. Постійно зростає вивіз м'ясних перетворів, консерв і смальцю, а також м'яса, живих і битих штук тварин. Особливо сильно зростає вивіз смальцю, тому нашим господарям оплатиться годувати товщеві безроги. Як бачимо, то у світі не є ще так страшно зле, як видається на перший погляд. Однак з цього наше село в горах не має майже ніякої користи. Дехто запитав, чому? На це така відповідь: наше село мусить стати незалежне від фабричних виробів і тому мусить вернутися до домашнього промислу і вдома виробляти собі найпотрібніші речі.

Не купувати в місті того, що кожний сам собі може в хаті зробити. Наше село найбільше знищило жидівсько-панська мода, а з нею тандита і фабричні фаталашки.

На ці всі жидівські шмати село гладить свою худібку, продає забезцін свої рільні продукти і цим узалежнює себе від міських тандитарів. Село через це задовжується, бо заробітків ніде немає, а принагідні доходи з продажі ф'єрчини дерева, або „ложки омасти“ чи яєць не можна назвати господарським доходом ані приходом.

А вже зі самого наголовка можемо догадатися, що дійсно де господар не ходить — там і нива не родить

Як це розуміти? Отож всі господарські продукти хочби найменш сільські промислові виробы, треба все збувати, не як досі одинцем, лише так як роблять жиди, гуртівники і посередники. Господар повинен назначувати ціни на свої продукти, а не той, що купує. Тоді легше буде за той „грейцар“ й не буде того брудного жидівського інтересу-спекуляції. І господар стане дійсним доглядачем і повновласником свого майна.

Ю. Т.

Присилайте передплату розрахунковими переказами на адресу: „Наш Лемко“, Львів, вул. Зіморівича 3.

ПОСМІЙТЕСЯ КАПКУ.

Кріза.

- Що ти їж звичайно на обід?
- Ніщо.
- А на вечерю?
- Підгріваю собі обід.

ВИЯСНЕННЯ.

В 5. числі „Нашого Лемка“ під заголовком „Земля свідком минулого“, де описується географічні назви села Щавне, зайшли деякі помилки в назвах, котрі треба спростувати з огляду на научну вартість.

Надруковано: До Осташки вливаються потоки: Перший, Другий, Третий і Четвертий. „Перший“ це стара назва, котра і до нині не змінилася. Має бути: До Осташки вливаються потоки: Первий, Другий і т. д.

Мені розходиться про це, щоби те слово „Первий“ не змінити в письмі, так як і місцеве населення тої назви не змінює. Слово „первий“ це старинна назва, яку надали потокови перші українські поселенці, й воно має бути свідком нашого минулого для грядучих поколінь.

Надруковано також мильно назви мешканців села: Грицько, Грицьківка, Грицьки, Онишканичі. Має бути: Гришко, Гришківка, Онушканичі. Ніяких Грицьків в селі Щавнім нема.

Моїм бажанням є, щоби точніший опис географічних назв мого рідного села, як і сусідніх сіл, подали до „Нашого Лемка“ сучасні мешканці сіл, бо вони зможуть вірно і докладно описати свої оселі.

Василь Гришко.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Теодор Шевчук з Радоцини: Т. Жидяк, І. Гащиз мають заплачено з Америки, тому шлемо часопис.

Вп. Михайло Мадзей син Теодора Зиндранова: має вирівнани передплату від батька з Канади по кінець 1937 р.

Вп. П. Котис зі Шкляр: має заплачено по кінець червня 1937 р. від Сестри Марії з Торонта.

Вп. С. Святко з Рим. Завадки: має заплачено по кінець 1937 р. від добродійки Пелагії Лайкіш.

Вп. Марія Шимчак-Вислоцька в Чорній Воді к. Нового Торга: одержала передплату по кінець 1936 р. від брата Степана Шимчака з Філядельфії. В імені Вашім щиро здоров'ям за дарунок Вашого Дорогого Брата Степана та шлемо братній привіт з Рідних Карпат — нашим Братам за океаном.

Хв. Читальня „Просвіти“ в Карликові: має вирівнани передплату по кінець червня 1937 р. з Америки. На чне конто вписати 1.50 зл. висланих 9. IV. 1936 жовтим чеком? Може подасьте нам адресу бідного але чесного громадянина, щоби йому слати часопис? З гараздом! Поширюйте просвіту.

Вп. Лука Копка з криницьких сторін в Америці: листа писаного через „Наш Пропор“ ми одержали, річна передплата за „Нашого Лемка“ до Америки виносить 1 ам. долар. Шлемо Вам братній по здоровлення.

Поштове заплачено гуртом.
Opłatę pocztową opłacono guszałtem.

Наш Лемко

РІК III.

Ч. 10 (58).

Львів, 15-го травня 1936.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1-80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Члени Українського Церковного хору парохії Нової Веси й Лосього в Новосандеччині: з Впр. о. Іваном Тиллявським, зправа сидить адв. Кебуз з Нового Санча, зліва громадянин Лев Кобаній, посередині богослов І. Гамбаль.

Шість мільонів невільників.

Німецький професор др. Грейфе описав в книжечці п. з. „Примусові роботи в ССРСР.“ недолю робітників, затрунених при примусових роботах у большевицькій країні. Книжка ілюстрована 26 правдивими світлинами та документами, які вказують, як похилені та смертельно втомлені робітники ледви повзають при тяжких роботах. Один з бувших вязнів у ССРСР. оповідає: „так, 18 годин тривала наша праця, 18 годин на ногах в ледоватій воді, що доходила до пояса. В такий спосіб ладували ми

каміння. Мусіли працювати й в ночі. Струя була так сильна, що ледви могли ми вдержатися на ногах.“

Ще страшніша від долі мушин доля жінок, що своїми слабими руками мусять виконувати ту саму роботу, що й мушини. Так працюють люди в ССРСР. при будові каналу при Білому Морю та всі під кермою жидів доглядачів. Чисте пекло — гірше від турецької неволі. Німецькі бюро обчислюють, що щонайменше 6 мільонів працює тепер на примусових роботах в ССРСР.

ГОРИТЬ ГОСПОДАРСЬКЕ ДОБРО.

В прикордонному селі Радоцина, в Горличчині, вибухнув грізний пожар у хаті Теодора Ганчівського. Сильний вітер поширив вогонь на сусідні господарські забудування так, що шкоди спричинені пожежою доходять до кількох тисяч злотих.

НОВІ ЖЕРТВИ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

В селі Чорному Потоці, пов. Надвірна, Василь Тимінський, орючи в полі, зачепив плугом об гранату з часів світової війни. Граната вибухла, вбиваючи селянина на місці. Крім того ранила його сина Степана дуже тяжко. В Горішнім Майдані тогож повіту вибухла також граната й поранила двох хлопців, що знайшли її в полі.

Хоч це недіялося на Лемківщині, одначе подаємо всім до відома як пересторогу, щоб не брати в руки найдених куль або гранат та пильнувати дітей, щоб не бавилися найденими стрільними з часів світової війни.

ОПОВІСТКА.

До відома рідні Костя Кобанього з Кривої коло Гладишова, що служив при УСС. та помер на Великій Україні, подаємо, що у Львові живе Вп. п. проф. В. Тарновецький, який був тоді на Україні та бачив як помер УСС. Кость Кобаній. За ближчими відомостями писати: Вп. проф. В. Тарновецький, Львів, ул. Унії Любельської ч. 11.

З сотиків зростають мільони, тому
навіть найдрібніші ощадности
складайте від молодих літ тільки

в Кооперативному Банку

„ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

На передплату для незаможних
Лемків зложили: Впр. о. Мітрат
Олекса Базюк — 3 зл., часопис буде
доставати: Андрій Капігула з
Великої Святкової к. Жмигорида.

Др. Маркіян Дзерович.

На новий шлях.

В першо-травневому числі „Нашого Лемка“ подано до прилюдного відома, що видавництво „Наш Лемко“ перейшло з рук приватного підприємства „Українська Преса“ в руки Громадської Колегії, яка перебрала цей орган з рук дотеперішнього заслуженого основника і видавця п. І. Тиктора.

Дотеперішній напрям праці виявлявся в „Нашому Лемку“ під формою виховних, культурно-освітніх та загально національних статей та у формі обильної переписки з розлогого терену цілої Лемківщини.

Громадянська Колегія буде продовжати цей правильний шлях дотеперішньої праці і намагатиметься з незвичайною ясністю вказати **кожному українському серцю** цього нашого найтвердшого брата, та одночасно **Лемкам** вяснити їх дійсне становище до пня і материка свого великого народу. Зокрема Колегія пам'ятатиме про це, що нещасливу й економічно бідну Лемківську землю переорала велика боротьба світоглядів і релігійних ріжниць. Кожний Лемко, що читатиме свою рідну газетку, зрозуміє, звідки пливе любов цілої нації до нього, та чому кожний Лемко любити повинен все, що його власне, що йому рідне, чим величатись повинен спільно з нами всіми та які науки витягнути може разом з нами з пережитої минувшини.

Хто знає красу Лемківської землі, хто знає ці багатства, що

ними Бог наділив ті незрівняні в красі гори, хто пізнав доброту й високу ідейність наших Лемків, цей з тим більшим жалем думає про невияснені національні та релігійні відношення на цій землі. Одначе серед великих труднощів пробуджується нове покоління мешканців лемківських гір, що з цілою ясністю, відчуває себе одною кривою й одним серцем з матірним племем талановитого українського народу. Щораз частіше доходять до нас голоси, що Лемко прозрів велике лихо, яке скоїла релігійна боротьба, та що багато талановитих і розумних Лемків відвертається від цієї распри, що стала пригожою почвою для безбожницьких агітаторів, які бажають на комуністичний зразок видерти з Лемківських сердець правдиву Христову віру.

Громадянський Комітет пізнав основно потреби душі наших Лемків та порішив прийти в поміч усім жажущим правди, що її шукатимуть у кожній області релігійного, національного, просвітнього, освітнього, економічного та суспільного життя.

Громадянська Колегія не забуде про наших Братів емігрантів у Злучених Державах Півн. Америки та Канаді, які постійно линуть серцем до строго краю під родинну стріху щоб натішитися здобутками про все що рідне своє, українське.

„Наш Лемко“ стане для всіх сердечним другом, він дасть пора-

ду, він навчить, він потішить та заспокоїть цікавість, біль і тугу.

Новий видавець п. Ред. Михайло Таранько наглядатиме в імені Колегії над якнайбільшим розвитком цього самотнього національного видавництва Лемківщини, а редактор Юліян Тарнович, лемківський уродженець, зробить все, щоби вмилім підходом і теплом свого слова та знанням усіх лемківських болячок наблизитися якнайкраще до своїх Земляків.

Я особисто, що знаю Лемківську землю, бажаю новому Видавництву — з помічю Всевишнього досягнути найбільший розвиток „Нашого Лемка“ та усім сучасним і майбутнім читачам винести якнайбільше життєвих наук, що поставлять населення Лемківщини в ряди глибоко віруючих і до свого народу най-більше прив'язаних громадян.

ОБМЕЖЕННЯ.

Контроля грошового обіроту з заграницею. Президент Польщі, декретом з 27. квітня ц. р. впровадив державну контролю господарки заграничними грошми і золотом та контролю грошових обіротів з заграницею. Посилати гроші за праницю, тобтоувати золотом вільно лише за дозволом Банку Польського. Поручені листи заграницю можна посилати лише отворені

Всі письма, гроші на передплату, замовлення на книжки, списки нових адрес слати на адресу: „Наш Лемко“, Львів, ул. Зімовича 3. І. п.

Юліян Тарнович.

Шиловило.

(Лемківським говором).

Лешко гадку загадав.

— Ні, онцко му на суміню приверглося, чом тівки роки нинач збанував. Така сибелійка марнота, што ся нукус не плягуват. Сами стерніськи плінки — ани на юшку неясучой.

— Кой зас борше ник г силі не вознав, кет на ксенжім таки мякусі дульки, веле реку — чом би на газдовім не прихопилася гарда дєревина?

— Такий си садок заведу, што зо сьвіта пчолы за медою юшком злічатися будут. Лем кус, бале нукус — ніт нежаль мі, ни мя не по-

трясує — як г сьпіванці — хто мя не виховав, тот мі розкажує...

Гнюс Лешко до сін обіушній цебер, прионачав крутило камін брусатий и оба з безумом Васьком поточували лезо-топір. Лешка ся нута яла, парібоцка ищи: Йшло дзєвча, ишло през глибоку воду, Глав йому віночок яж до самого споду. Сігай дзєвча, сігай правов ручков яж до дна, а чі го достанеш, кет го будеш годна. Дзєвча, дзєвча біла ружа, Не будеш ти мало мужа. Два лебєді на тій воді днює й нучує, Ой, небанувати веце — дівча душа сєсе чує...

Пак зас, кусцьок погодивше лем павьдзіря сипалося з дудлавих свєргрушок — пліндрарок. З таким загьятісьтом Лєсико ряд заводив по саді. Пітрєтя сяги дров виклав з шитких плінок.

На сєсе місце погнурьв і гарді пообсаджував зас сами щєпки як молокo з кукевком.

Так Лешко ліньського року пєчрекарваньчив ниєдну сьугу, бо дораз му Фінка цокала:

— Ани на юшку г великім посьці не буде на обід до бандур.

— Смот-же, сила єм губів назношав з нозгричок і шилияких голубінок з пасік, а она заєдно як сомар крямкат — пажєра! ни хрисцянєнка охрєщєна.

Бале — реку — капку дочкати — гнес цисарска загорода, сад Лєсиків як малюванка. Сами таки дулі — злоти як за вікнами на попівстві. Лєсик газда на цілу гамбу. А гсьой брєз тоту Луцикову Євку, бо ся сьмяла з Лєсика, чом до міста г доновинки заліряд біжат. Така фалєчна як шиловило.

Як Москва поневолювала Україну.

(Продовження).

Дуже цінне й цікаве оповідання про Росію повинен кожний наш читач замовити собі в Адміністрації „Наш Лемко“, Львів, ул. Зіморевича 3 п. з. „Хто й як панував над московським народом“ переклад Миколи Залізняка. (Ціна за один примірник 80 гр., з пересилкою 90 грошів).

На тій, самій раді на ріці Узені, на якій Виговський зложив булаву, вибрано гетьманом вдруге Юрася Хмельниченка. Але хороваитий, слабкої волі й нерішучої, хиткої вдачі Юрась у нічому не був подібний до свого великого Батька. Його недовге гетьманування принесло Україні багато шкоди.

Українська політика зновже звернулася в сторону Москви. Український уряд мусів рідшитися на переговори, бо московські війська, що стояли на Лівобережжі могли легко перейти Дніпро та загрозити гетьманській столиці, а Україна обезсилена довгою домашньою війною, не в силі була би ставити опору. В Московщину вислано послів, що приймаючи в засаді березневий договір, мали домогтися в ньому зміни того, що для України виказалось некорисним. Та Москва пустилася на хитрощі. Воевода Трубецький домагався зустрічі зі самим гетьманом. Юрась Хмельничко довго вагався, та врешті рішився й поїхав до Переяслава на переговори. Та тут стався нечуванний досі в дипломатичних взаєминах факт. Московський воевода арештував гетьмана й старшину, та підбуривши проти них нетямущих лівобережних полковників і черинь, змусив підписати дуже некорисний для України договір. Цей новий, прийнятий під московськими штиками договір у Переяславі 27. жовтня 1659. р., хоч в основі спирався на переяславських статтях Богдана Хмельницького, був фактично початком кінця української самостійності. Договір давав москалям право тримати військову залогу не лиш у Києві, але й у Переяславі. Гетьман мав обов'язок скласти цареві поклін у Москві, не вільно було йому вести дипломатичних зносин з іншими державами; Київський митрополит мав признавати зверхність московського патріярха. Гетьманові не вільно було підняти ніякого походу без дозволу царя, та мусів іти з військом на царський приказ куди йому скажуть.

Хоч договір дуже окроював автономію України та в корені підривав українську самостійність, Москва далека була від того, щоб його пошанувати. Вона поводитися на Україні, як в підбитім краю. Московські салдати грабували населення, допускалися розбоїв, насильства. Московський уряд відносився з повною ігноранцією та явним легковаженням до української влади. В Москві приймали без порозуміння з гетьманом, посольства від різних старшин, від міст, від духовенства та від окремих осіб; роз-

давали публичні маєтності, звільняли від податків і тягарів не питаючись згоди гетьмана. Про його особу московські воеводи публично висловлювалися з найвищою погордою й ніяких його бажань не сповняли.

Московське засилля кинуло! Хмельниченка зновже в обійми Польщі. Проти такої політики виступило Лівобережжя, що стояло за Московію. Втретє прийшло на Українній до братовбійчої домашньої війни між лівобічними та правобічними полками при співучасті поляків, татар та москалів. Україна переживала найсумнішу добу своєї історії, що її історики назвали іменням Руїни. Далі буде.

Несамовите відкриття.

Вже четвертий рік видає в Кракові якийсь проф. Ступніцькі газетку для „греко-католиків поляків“ (відповідальний редактор: Міхал Паславскі). Давніше ця газетка називалася „Греко-католик“. З новим роком перехрещено її на „Греко-поляк“.

І ось в цьому „Греко-поляку“ стрічаємо деякі капітальні „відкриття“ і ще капітальні домагання.

Познайомимо з цим крамом наших читачів, бо крам цей веселий!

В статті „Греко-поляки жадають рівноправности“ читаємо:

„Останній опис населення з 1931. р. виказав пів мільона поляків грецького обряду. Це число не віддає справжнього стану під національним оглядом у Східній Малопольщі. До цього числа треба додати около пів мільона „билаків“, тобто „русинів“ з центральної Малопольщі над Сяном і в західній Малопольщі, що говорять по польськи або напівпольськи з польським „бил“, а окреслили себе за „русинів“ тільки на основі свого віросповідання. Отже „русин“ це окреслення релігійне, а не національне.

Бо, не дивлячись на нагальну агітацію і намови священників, населення не подало себе за українців, чим наглядно підкреслило свою польську національність.

„Греко-поляк“ чорне на білому „доказує“, що лемки це чистокровні поляки. Він пише:

„Лемки це якесь старе польське плем'я, бо: 1) мають дуже зближену до польщини говірку, змішану з церковними словами і трохи змінену церквою в той спосіб, що нема носівок (зуб, рука — замість зомб, ренка).

Ця носівка осталася тільки в старинній назві „Ленко“, згідно „Лемко“. Крім цих дрібних різниць нема ніяких інших, бо р замість рж не входить тут в рахубу, бо ніде хлопці навіть чисто польські не вимовляють рж, як інтелігенція. 2) Лемківська говірка має чисто польський наголос. Ця обставина безапелляційно й зовсім віродостойно свідчить, що лемки не є і ніколи не були ніякими українцями.“ — Як бачимо, багато маємо опікунів, та ми тримаймося того, що старі люди кажуть: все знай, але свій розум тримай!

Поручаємо повісти для читалень передовсім на Лемківщині, виховного і патріотичного змісту

І В А Н А Ф И Л И П Ч А К А :

1) Княгиня Романова іст. повість з XIII. в.	ціна 2-00
2) За Сян! історична повість з X. в.	„ 1-50
3) Будівничий Держави повість з XII. в.	„ 1-65
4) Іванко Берладник повість з XII. в.	„ 1-50
5) Дмитро Дедько повість з XIV. в.	„ 0-95
акція в тих повістях відбувається переважно на Лемківщині.	
6) Сила Волі, перша укр. повість з купецького життя	„ 3-00
7) За вчительським хлібом	„ 2-50
8) Кульчицький — Герой Відня істор. повість з XVII. в.	„ 3-00

Набути можна в книгарні „Освіта“ в Самборі, і у всіх книгарнях у Львові та в краю, або у автора в Самборі, також в Адм. „Нашого Лемка“.

КУПАЛЬНІ ПІСНІ В ЛЕМКІВ-СЬКІЙ СТОРОНІ.

На розтоці, на потоці
 Два голуби воду пили,
 Пили, пили, сколотили
 І взялися полетіли.
 Сіли собі на явора
 І зачали гуторити
 Кого маме граз злучити
 Єст там з Демка красний Митро
 А з Зозулі красна Гайнця;
 Треба же їх граз злучити
 Й на Бога поручити!
 Як на Бога, так на людий,
 Най ся люблять як голуби.

(Співають на собітці в селі Тарнавка в Римаівщині).

На вигоні, на припоні —
 Попасає Митро коні.
 Вийди, вийди Гайнцю моя,
 Дарую ти свого коня.
 Недалеко річка, річка,
 Пішов Митро на чернички —
 Недовго ся там забавив
 Свою Ганю там оставив.

В часі співу палять вогні, найрадне на роздоріжжю, перескакують через вогні; хто висше стрибне, той краший буде мати рік. Дівчата держаться осторонь по одній стороні вогню-собітки, молоді парубки передражняють ся з ними, кидаючи в їх сторону горіючий яловець.

На собітку спекли здохлу кітку,
 Нім ся хлопці позбігали,
 Дівки кітку розторгали. і т. п.

Біля півночі розходяться до своїх хат. Рано другого дня переганяють через згарища корови, вівці та вірять, що це помішне для тварин.

НОВИНКИ.

Панщина. В Большеві видали постанову, що все населення, мушчини від 18—45, жінки від 18—40 років життя обов'язані 6 днів на рік працювати безплатно при будові й направи доріг. Незамужні та нежонаті будуть працювати 12 днів на рік. Ось большев. рай.

Ще раз про денатур. Пишуть нам, що в Яворівщині й Городеччині суди гостро карають за пиття денатурованого спирту. Державні чинники, скоро лише довідаються, що в якомусь селі шинкують денатуром — шпиритайкою, переводять там ревізію та винних за п'янство, або продажу денатуру строго карають. Дехто гадав би, що таке саме діється на Лемківщині. Егеж! Підіть до Жмигороду, Дуклі, Римаінова або таки до Сянока, там стрінете як „газда“ на ринку, публично „скажони“ денатурат попиває та „честує“ малих дітей. Або

з нагоди ріжних „кермашів“, весіль, хрестин, поминок випиває село — і то без огляду на обряд! — деколи поверх 100 літрів цієї отруї, та ще дуже часто в мешканнях побіч ріжних сторожівок і цього ніхто не хоче бачити.

Певно, що ніхто не бажає, що-би Богу духа винне населення карати арештами, бо в багатьох випадках може дехто і не знає, які шкоди спричинює денатурат на здоровлю людини; тому несвідомим треба навчити та курсами повести протиалькогольну працю, — найкраще засновувати протиалькогольні та протинікотинні Кружки „Відродження“, а цих, що довозять до села та перепродують це ганебне пійло строго карати і заборонити продажу денатуру там, де ніхто не вживає спіртових машинок до палення.

Нещасний „абісинець“. Двох селян з Пресовець, коло Зброви знайшли коло козацькоїмогили під Зборовом ручну гранату, яка в руках одного з них почала підозріло шипіти. Той, що її підняв, півжартом крикнув: „Тікай, бо я йду до Абісинії.“ Наступив вибух і розірвало „абісінця“ на кусні, а другий, що втік був трохи на бік, вийшов з нещастя цілий.

Лемківський Зїзд відбудеться небаром у Філядельфії, що обговорюватиме справи Лемківщини, та виробить статут Організації Оборони Лемківщини.

Історичні мапи України найшов др. С. Демидчук в одній ньюорської антикварні, які походять з 17 століття та мають велике наукове значіння. Др. С. Демидчук є співредактором української „Свободи“, що виходить в Джери Сіті.

З нагоди 75-ліття смерти Тараса Шевченка низка англійських часописів помістила життєпис поета з його портретом. Як бачимо, то Англійці теж цінують нашого Генія Тараса.

„Дяківський Прапор“. Під таким заголовком начала Краєва Організація гр. кат. Дяків видавати часопис, присвячений дяківським справам. Річна передплата 8 зл., адреса: „Дяківський Прапор“, Коломия, ул. Холоневських 38.

Роковини С. Петлюри в Берліні В 10-ті роковини трагічної смерти забитою рукою большевицько-жидівського агента Головного Отамана Петлюри влаштовує українське громадянство в Німеччині за ініціативою другої по кількості української організації УНО та за підтримкою Української Громади в

Німеччині, як також і поодиноких осіб, що з тих чи інших причин стоять поза тими організаціями, врочисте Свято з панахидою та Святочною Академією.

СЯНІЦЬКА ХРОНІКА.

Кацапська провокація в Сянічку. На цвинтарі в Сянічку є похований хорунжий УСС. Ярослав Мекелита. Перед кількома роками юбетоновано його гріб та поставлено пам'ятник. На пам'ятнику є вміщена світлина хорунжого. Рік-річно на Великдень відправляється на могилі панахида, а свідомі селяни прикрашують могилу квітами. Цього року з 12. на 13. квітня — кацапи знищили емальйовану світлину хорунжого, щоб хоч у цей спосіб продемонструвати свою живучість та „культурність“.

Новий інспектор. Як зачуваємо, шкільна влада перенесла до Березжан зі Сянока шкільного інспектора Шемельовського. Інсп. Шемельовські має сповняти там чинності підінспектора. На його місце прийшов новий інспектор п. Лень.

Нові Кружки „Рідної Школи“. Місцеве староство дало дозвіл на оснування Кружків „Рідної Школи“ в Турянську та Прусіку. У цих селах нема ніякого культ.-освітнього товариства. Завдання, яке беруть на себе новоосновані Кружки є дуже велике, тому слід побажати їм успіхів у культ.-освітній праці над піднесенням своїх сил та звільненням їх з царства темноти.

Загальні Збори Кружка „Рідної Школи“ у Збоїських. По деякій перерві в освітній праці, відбулися вквітці Згальні Збори Кружка „Рідної Школи“ у Збоїських, дня 7. квітня 1936. — Головою вибрано Івана Венгрияка. Старшина ново-вибраного Кружка повинна собі здати ясно справу зі свого завдання, що лише невтомною працею можна причинитися до культурного піднесення свого села. Час відпочинку минув уже — тепер без зневіри всі до праці!

Десять днів під землею. В копальні золота в Америці засипала земля трьох людей. 300 робітників днем і нічю працювали над усуненням звалищ, щоб урятувати засипаних робітників. По восьми днях важкої праці вдалося отримати з засипаними. Двох з них ще жило, хоч голод їх цілком обезсилив. Інженери пробрили сверлами діру й кризь металеві рури доставили засипаним теплу страву. Таким чином удалося їх врятувати від жахливої голодової смерті.

Українська греко-кат. церква в Брантфорд — Канада.
(Світліну прислав Ст. Палиця родом з Одрехової).

Закінчення трикотарських курсів. Трикотарські курси, які провадив кружок „Рідної Школи“ в Сяноці, а це в Боську своїм заходом та в Морохові під своїм проводом уже закінчено. Курс у Боську тривав від 3. лютого до 28. березня ц. р. Учасниць курсу було 36 осіб (з молоді та кілька старших жінок). Провідниця курсу п. Теофіля Малюк абс. семінарії, вложила чимало праці, виучуючи курсанток робити рукавиці, панчохи, светери, тощо. При цьому клала велику вагу на послух, товариське поведіння та чистоту.

На закінчення курсу його учасниці виставили комедію Тобілевича п. н. „Розумний і Дурень“. Добра гра аматорів вказувала на те, що сцена не є їм чужа. Вони пригадували собі часи, коли кілька літ тому аматорський гурток у Боську під проводом о. М. Головача їздив з виставами не лише по доколичних селах, але також до Сянока й Перемишля.

Трикотарський курс у **Морохові** тривав від 23. лютого до 5. квітня ц. р. Уладив цей курс місцевий кружок „Р. Ш.“ під організаційним проводом Пов. Кр. „Р. Ш.“ в Сяноці. Курс провадила п. Марія Борисівна, абс. сем. Докладали всі старань, щоб курс випав якнайкраще. На курс вписалося 42 особи, а це: з Морохова, з Мокрого, з Завадки морохівської та 2-ох хлопців з Трепчі. Хлопців на курсі було 11, а дівчат 31. Надсподівано рання весна та роботи в полі не дозволили всім курсантам покінчити курс. Всежтаки 33 учасники (-ці) покінчили його успішно. Роботи, які при-

несли вони на закінчення курсу, — вкзували наглядно, чого курсантки й курсанти навчилися, та скільки праці вложила провідниця курсу. Крім навчання на курсі провідниця помагала також при уладженні шевченківського концерту та 2-ох вистав, а це в Полонній та Височанах, а вкінці підготовила виставу драми Суходольського п. н. „Хмара“, яку члени кружка відіграли на закінченні курсу. Добра гра аматорів залишила гарне вражіння в гостей, які виповнили салю по береги.

Стережіться обманців. До села Лодини, сяніцького повіту, прийшов якийсь панок, що вербував людей до Франції. Але тут ніхто не дав намовити себе на панський хліб. Однак в Глуднім господар Микола С., що дуже боїться просвіти, а молоко своє носить до чужої молочарні, повірив облесним словам пройдисвіта, продав корову та дав своїй дочці 170 зл. на дорожю до Франції. Панок казав себе ще відвести вечером до Темешова к. Березова. В лісі обрабував дівчину і щезнув, а батько тепер бідкає, що так легко дав себе оманути. Та ще його в Мриголоді висміяли, мовляв — чому не вплидеться до читальні „Просвіта“, щоб освідомив себе та читав часописи, як берегти себе та своє майно перед ріжними пройдисвітами.

10-ЛІТТЯ ПРАЦІ КООПЕРАТИВИ В БОСЬКУ, КОЛО СЯНОКА.

День 29. березня ц. р. в історії села Босько, пов. Сянік, буде записаний золотими черенками не так на папері, як радше в серцях його мешканців, а то з тої причини, що в той день святкувала тутешня кооператива „Поміч“ 10-ліття обновленої праці під проводом Р. С. У. К. Свято це звеличав своєю присутністю та рефератом Вп. п. посол З. Пеленський як представник Р. С. У. К. Після його більш як годинного реферату про кооперативне життя слухачі винесли постанову, щоб масово вписуватися в члени кооперативи. Давби Бог, щоб слова кинені референтом упали на урожайну почву та побажаним було, щоби й інші кооперативи туг на Лемківщині під патронатом Р. С. У. К. й у себе подібні торжества уладжували, щоб будити духа і зрозуміння як важною є справа кооперації, особливо під цю хвилину, коли треба нам оглядатися лиш на власні сили.

Складаємо на цім місці прилюдну подяку Дирекції Р. С. У. К., що прислала свого представника, чим причинилася до підйому духа і зрозуміння кооперативної ідеї на нашій Лемківщині. (За Г. К. Ч. ч. 17.)

ЮБИЛЕЙНИЙ ПРИВІТ.

Братам на чужину пересилають Українці з Лемківщини з нагоди Празника-Кермешу в Нью-Йорку.

Зокрема велике вражіння викликала відомість про великий Зїзд Українців з Лемківщини в Нью-Йорку — серед наших братів реемігрантів у Карпатах, що дочекалися цієї пори, як велика Лемківська Заокеанська Еміграція подала собі руки та постановила зорганізовано вести працю за Океаном на пільгу Рідним Сторонам.

На руки Редакції переслав також щирі побажання нашим Братам в Америці громадянин Володимир Кашицький з Костевої та найщиріші поздоровлення з великим своїм признанням.

Бажаємо Братам в Америці якнайкращих успіхів у наміченій культурній праці. Редакція.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ дуже цінна і цікава книжка під заголовком „**УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ**“, з образками, на гарному папері — ціна за 1 примірник 50 гр. Замовлення слати до Адміністрації „**Наш Лемко**“, Львів, Зіморевича 3. з допискою „Українське Весілля“.

Наша минувшина.

„Хто хоче жити, мусить пізнати свою минувшину. Нарід без минувшини — мертвий.“

На півдennю - східньому узбіччю Сторожні, що її Аптикарською горою переназвали в Сяноці, знаходилася ще в 1790. році величава Церква Різдва Пресвятої Богородиці. Однак, таки цього самого року — на приказ тодішньої австрійської влади продали цю старовинну пам'ятку та розібрали.

Друга Церква Воздвиження Чесного Хреста, що була побудована при сяніцькому княжому замку над Сяном, теж у Сяноці, пропала ще за княжих часів. В цій церкві була чудотворна ікона розп'ятого Христа.

Розібрана церква в 1790. р. була дерев'яна, лише завітарня стіна була з каміння. Мабуть це була найстарша церква в сяніцьких землях, що її побудували перші основики Сянока. Це, що перша церква була зразу ціла мурована з каміння ще й з того бачимо, що в міру того, як число мешканців Сянока зростало, відому частину з 1790. р. добудували вже перед 1550. р. Також з привілеїв поль. короля Ж. Августа, що дає дозвіл на будову міської церкви св. Николая, на сяніцьких землях, довідуємося про чудотворну ікону Богоматері, що мабуть тепер знаходиться по правій стороні престолу в захристії, цю ікону віднайдено в 1876. р.

До наших часів з міської св. Миколаївської церкви, замкової й Різдва Пр. Богородиці залишилася ікона Христового Розп'яття, св. Миколая, Пр. Богородиці, св. Тройці та чудотворна ікона св. Онуфрія.

За княжих часів була ще в Сяноці свято-Троїцька Церква на місці, де за пізніших часів побудовано латинський костел св. Духа. Київський літопис під 1399. р. згадує: „прийняв король й много зла сотвори християнам, а християнські церкви перетвори.“

Знову св. Онуфрійський Монастир у Сяноці знищили своїми набігами татари і турки в XVI. і XVII. століття. Татари нападали та грабили наші землі, посягаючи далеко поза Сянік; в 1498. р. забрали вони сяніцькими високорівнями на полудне, руслом ріки Вислока загналися за добучею в гори, аж до села Суровиця, де саме починаються в лісі, що межує з селом Великий

Вислік, джерела ріки Вислік. Тоді ця татарська ватага добувала оборонний замок на стрімкій мимінській горі, що її від північного заходу відмежовує стрімкими скалистами берегами Вислік, а від гір — цебто від полудневого сходу глибокий яр біля крайньої полоси села Мимоня.

Місце відпочинку татарської орди, що тоді відпочивала в часі свого наскоку в гористі сторони над джерелами Вислока, це місце (до сьогодні називається „Сигота“ в селі Синів (Риманівщина) по правому боці ріки Вислока, під гіркою з панцизним хрестом з 1846. р.

Про дальші напади татарів у наші гори, другими наворотами в 1504, 1524, 1548, 1575 роках знаходимо вістки в історичних джерелах (Віняж: Сяніцька Земля в 1463—1552. рр.); що татари добилися до Пакошівки та Ялина (Лялина), пізніше (1575. р.) спалили село Мощаницю (тепер Мощанець), що розтаборилося на рівнині під непроходимим лісом (сьогодні тут жидівський тартак виголочує буйні, карпатські смереки й ялиці!), так, що мешканці села, які захоронилися перед татарською неволею в лісах, пізніше оселилися над річкою, яка в селі Суровиця, у півніжжя села Дарів вливається до Ви-

слока — та дали основу села Мощанець, що ще в 1749. р. було самостійною парохією, мало свого пароха й своє прохіяльне велике майно з привілеями на „вільшиці“ — даровий вируб сушини в сумежних з Яселком лісах — 2 дні кожного тижня.

В закінченню варто ще згадати, що в селі Межигороддя, біля Сянока й в Уличі (Улюч над Сяном) були також монастирі, але вони в перших початках XVIII. ст. перестали — з невідомих причин — існувати. А тому, що давні церкви та монастирі були звичайно побудовані з дерева, та всі літописні записки й книги зберігались у монастирях, що їх легко було чужинецькій ватазі спалити або ограбити, тож не дивниця, що історичні записки, відомости та пам'ятки з нашого минулого пропадали, або переходили в чужі руки. Однак задержана слава між нашим народом і пам'ять про п'ять українських Церков у Сяноці, про Монастирі, замки, городища, про плавбу кораблями Попрадом і Дунайцєм, про западений замок з церквою на полавській горі, торговлю рибою й сіллю, про ріжні збуецькі печери, камені — це все наводить перед наші очі нашу минувшину, коли то наші славні предки почувалися повновласниками буйних Карпат. Тоді місто Сянік було величне як і княжий Перемишль та Львів.

Ю. Бескид.

ЛЕМКІВЩИНО МИЛА.

*Лемківщину наша рідна,
Ти наші — скарби світа,
Ми тут переводимо
Наші молодечі літа.*

*Тут для нас тепленько, гарно
Сонічко нам гріє,
Скрізь по лісах і левадах
Трава зеленіє.*

*Тут в наших високих горах
Вітер веселу пісню співає,
Із соснових буйних лісів
Милій запах розсилає.*

*Хоч в тишицю, жита, бідні
Наші гірські нивки,
На молоко гірських коров
Теж не переливки. —*

*Та вівсяним плячком, бриндзю
Ми задоволимось.
І ніколи також нікому
Звідси не вступимось!*

*Наша Лемківщина чудова!
Яка Ти нам рідна й мила —
Нас до Тебе прикувала
Божа чародійна сила!*

Гануся Тупяківна з Вороблика.

За численні привіти й побажання, прислані Редакції „Нашого Лемка“ на новім господарстві, зі зміною видавництва й адреси **Всім Читачам** щиро дякує **Адміністрація й Редакція „НАШ ЛЕМКО“, Львів, ул. Зіморевича 3.**

Похвальне діло свідомих Лемків у Великій Ростоці.

Дня 3. травня ц. р. відбулися хрестини в хаті Петра Шафрана, свідомого громадянина в селі Велика Ростока, біля Криниці.

З нагоди цих хрестин зложив добровільно батько новонародженого п'ять (5) зл. і куми з хресними гостями також зібрали п'ять (5 зл.) на фонд „Рідної Школи“. Гроші переслали через Адмін. „Народньої Справи“ в квоті 10 злотих на Р. Ш.

Це мабуть перша збірка в цьому селі, тому треба радіти, що на-

ші брати зрозуміли, якщо хочемо дочекатися кращого завтра, то конечно мусимо всі піддержувати наші рідні джерела освіти. Вони переживають дуже важкі хвили та очікують помочі від народу, за це віддячуються цим, що несуть ясне світло під селянську стріху.

Слід ще згадати, що ворогуванням нічого не вдіємо для себе, лише освітою й культурою піднесемо нашу Лемківщину та докажемо, що ми гідні сини нашого народу.

Хресний.

У цьому числі висилаємо розрахункові перекази всім, що досі не відновили передплати або залягають за попередні місяці, та просимо скоро вирівнувати залежності, щоб ми могли даліше видавати „Нашого Лемка“. Цих, що мають заплачено, просимо не марнувати переказів і дати їх знакомим або сусідам, щоб і вони стали читачами-передплатниками „Нашого Лемка“.

Дитячі садки.

Пригадуємо, що вже треба заступати в кожному селі на Лемківщині **Дитячий Садок** для маленьких дітей в дошкільному віці (від 3 до 6 літ).

Ось вже зачнуться тяжчі роботи в полі, мати мусить нераз піти на цілий день у поле полоти збіжжя, до ліса по траву, або на заробіток, а малі діти самі лишуються в хаті, без опіки та надзору. Тому дуже часто з невинної дитячої забави приходиться нещастя, малі діти бавляться сірниками, або у вийну — та можуть підпалити хату або господарські забудовання. Дуже часто також з таких дитячих забав і занять діти остають каліками на ціле життя, або хоріють.

Яке значіння мають такі **Садки** для виховання — про це довідається з книжечки Іванни Блажкевичевої п. з. „**Дитячі садки на селі в часі літніх робіт**“ (ціна з пересилкою 1.50 зл.).

Постарайтеся конечно заснувати в своїй місцевості **Дитячий Садок**. Як засновувати садки — довідається з брошурки п. з. „**Як закладати і вести дитячі садки**“ (ціна тільки 30 гр.). Ці книжечки й другі потрібні з образками для **Провідниць** таких **Садків** замовляти у Видавництві „**Світ Дитини**“, Львів, ул. Зіморевича 3.

Зголошення на заснування **Садків** і **Провідниць** слати до Філії „**Рідної Школи**“ в Сяноці, на руки Д-ра Степана Ванчицького.

Земля свідком минулого.

Опис села Мощанець, біля чеського кордону в полудневих сторонах Риманівщини.

Назва села Мощанець, громада Яслиська, повіт Сянік. Вислічани кажуть: Мощенець (ь). Части села: Заводов, Сакарівка, Гудзівка, Котцанівка, Русинівка, Найківка. До села Вислока веда Васькова путь, деінде вигін і Путиська. В селі є коршма й двір (дворище Чарторийського). Село оведене вінками гір: Сокира, Кичара, Лалівник, Мутне, Крілів Вирьх, Каменець, Вершок, Підягриска, Гріцелівка, Замківка, Міжстави; за селом знаходяться багна зв. Свилярка, Мощаньці; луки: Завершком, Задубом. Лісні назвища: Кичурки, Дроздово, Вовча Яма, Грун, Пасіки, Галівки, Заців Вирьх, Крілів Вирьх, Сигли, Попеляк, Ями, Верховиня. Потічок, що перепливає через село Мощанець прибирає побічні потічки Габурне Мутне, Студничний, Іванів, Богатий і Жидів потоки з Церковним. Над головним потоком, на так зв. Берегах на низині мала стояти колись Церква, що запалася — так старі люди оповідають — тепер там напроти того місця побудовані бараки тартаку. Старі господарі оповідають також, що село було давніше в горішнім кінці за панським двором, але при кінці минулого століття був великий голод у наших горах, не було кому платити податків і нарід утік на другий бік Карпат, дехто

давав цілу свою ріллю сусідові, щоб дав йому хліба на дорогу, або раз поживитися. Також і ліси були в посідання села, але двір за якісь данини присвоїв собі право до ліса, поплатив урядові податки та забрав право власности для себе; щойно в 1927. р. був у селі молодий Чарторийський та віддав господарям ліс на Сигли і парохіві, що мешкає в Суровиці, „фалат“ ліса на вируб і опал.

Під теперішню пору молодь села Мощанця пильно стежить за подіями в сусідніх селах, побудували вже в селі гарний громадський дім і там повинна знаходитись читальня „Просвіта“, що понесе лучі ясного світла в лемківські хати та поможе господарям краще повести і розвинути господарку. В парі з освітою прийде й запанує в селі кращий добробут. Годі вже довше жити старинними способами та навичками. У поступі та розбудові сила народу.

М-н, Ю-к.

ЛІКАРЮ, УЗДОРОВИ СЕБЕ НА ПЕРЕД.

Наші читачі дуже добре знають, що це за „пани“, що за чужі гроші баламутять деяких несвідомих ще селян в криницькій та сандецькій окрузі. Всі також знають, що за „славна спілка“ видала „лемковські букварі“ для шкільної молоді. Це криничанські пани. Вони копають гріб не лише під народом на Лемківщині, але також і під українськими Видавництвами у Львові.

В 1. числі „Світа Дитини“ з 1936. р. знаходиться т. зв. Чорна листа — „гробокопателів“ (того В-цтва. І тут саме на першому „почесному“ місці товстими буквами видрукований „гробокопатель“ ч. **Методій Трохановський**, учитель з Криниці, що побрав у В-цтві „Світ Дитини“ ще 27. X. 1931. р. книжки за 60 зл. (словами шістьдесять зл.), на що прислав 10 зл., а 50 зл. до сьогодні винен, та помімо багатьох пригадок, упіменень та прохань — ні словечком не відзивається на це.

Ось наглядний примір, яка мораль серед москвофільських розбийдухів. Та ще беруться навчати, або радити. До тої справи ще при нагоді повернемо.

Передплату, дописи, замовлення на книжки присилайте на адресу: „**Наш Лемко**“ Львів, Зіморевича 3.

Всі підемо на відпуст до Висової.

В дні 22. травня кожного року, на Перенесення Мощів св. Миколая припадає торжественний відпуст в селі Висова в Горличчині. Тут щороку приходять господарі та господарині з дітьми й молоддю з Ізб, Стрижівки, Великої Ростоки, Висівської Гути, Бліхнарки, Ганьчової, Гладішова, Долини, Устя Руського та других сіл. По св. Хвалі Божій в церкві процесія йде на гору Явір, поклонитися перед престол Богородиці. У каплиці на горі правиться Велика Служба Божа при величавім здвизі народа. Сотки вірних приступають до св. Сповіді та св.

Причастія і з великим скупленням духа слухають слів Отців Проповідників.

Слід згадати, що завдяки ревній праці тамошнього о. Пароха це торжество щороку випадає дуже величаво та люди дуже собі хвалять заборону торгувати ріжним крамарям на св. місці.

Тож і цього року, дав Господь гарну весну, ходім всі до Висової, щоб зложити у стіп Богоматері врочисту подяку за дотеперішню її поміч та просити Господнього благословення в дальшому нашому життю.

Команецький Кут.

Команьча, в окруженні українських сіл, творить прикордонню частину сянїцької округи. Цю округу заповняють села: Мигова Воля, Команьча з дочерними Чистогорбом і Должицею, Лупків зі Зубенськом, Манів з Бальницею і Щербанівкою, Прелюки з Душатином, Радошиці з Ославицею, Смільник з Миковом, Туринсько з Ренедю, Щавне з Куляшним, та Явірник. Населення цих сіл почувається Українцями, а деякі ще не цілком свідомі йдуть за більшістю. Русских там немає. Вправді старі господарі вживають ще слова „русин“, але не признаються до жадних москалів ані москвофілів-кацапів.

Найгіршим нещастям цих сіл є заборона засновувати правно дозволени товариства і читальні. В самій Команчі розв'язали читальню „Просвіта“, тепер не дали дозволу

на основання Кружка „Рідної Школи“. Не знати, чи відклик до воевідства дещо допоможе. Команчанська коопертива зі своїми двома філіями в Чистогорбі та Явірнику добре розвивається. До Команчі приходить українська преса та „Наш Лемко“. Люди дуже радо читають кожну українську національну книжку, дорожать рідним словом.

Населення збільша придержується своїх цінних звичаїв та обичаїв, кріпко держиться праїдної греко-католицької Церкви, поважає своїх українських Душпастирів та змагається за краще завтра нашого народу. Треба лише подбати, щоб частіше заходив у Команецькі сторони просвітянський організатор та вказував, як вести народню роботу для добра населення й нашого народу. **Некоманецький.**

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Т. Яворський з Великих Сторожів: вірші одержали, вони дещо за довгі, може пізніше по скороченню помістимо. Пишіть так, як говорите про Ваше село, тоді такі вістки дуже радо помістимо. Гарзд.

Васько з гір: Ваш цінний допис ховаємо, як історичний документ. Пишіть частіше, бо наші брати в Америці дуже дорожать вісткою з Рідних Стран. Щиро Вас здоровимо.

Вп. Михайло Проць: вибачайте нам, але Ваше оповідання десь пропало, тому конечно старайтеся щераз його написати. Направду, це сталося не з нашої вини. Привіт.

Вп. Ярослав Б. з Кр.: Щиро дякуємо, але помершому вже й кадило не допоможе. Пишіть. Щиро Вас здоровимо.

Вп. І. Челюк, Канада: висилаємо Вам по 50 прим. кожного числа, належитість по розпродажі та потрученні Ваших кош-

тів протимо кожночасно слати на нашу адресу. Щирі поздоровлення з Рідних Карпат.

Вп. Т. Гривнак, Канада: одержали та вислали (6 книжок). Чекаємо на дальші замовлення. Щиро Вас здоровимо.

Вп. М. Малий: будемо поміщувати, одначе пишіть також про громадянські справи. Гарзд.

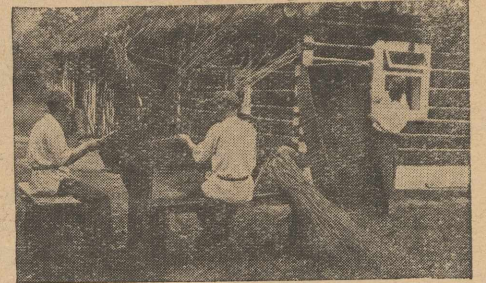
Вп. О. Галушак, Уругвай: шлемо, пишіть про життя Українців в гарячій Америці. Привіт.

Появилась необхідна для кожного кравця книжка

„ПОВНИЙ КУРС МУЖЕСЬКОГО КРАВЕЦЬКОГО КРОЮ“

Ціна 10 зл., з поштовою пересилкою 10.50 зл. Висилаємо по одержанню повної належитости, або за післяплатою.

Видавництво „Батьківщина“
Львів, Чарнецького 8.

Виплітання полукішків у селі Королів. Вороблик.

НОВІ КНИЖКИ.

Антін Лотоцький: РОКСОЛЯНА. — Історичне оповідання з XVI століття. Накладом Видавництва: „Світ Дитини“, Львів 1936. (Адреса: В-тва „Світ Дитини“, Львів, вул. Зіморовича, 3), стор. 120, фм. 8. У цій книжечці описані цікаві події з часів 16 ст. коли то татари з турками пліндрували українські землі та підступом захопили місто Рогатин. Між полоненими найшлася мала бранка Леся, дочка рогатинського священика. Її продали турецькі купці султановій жінці, де вона виховувалася. Її здібности та бистрий ум, весела вдача помогли їй перейти скоро на визначне місце так, що молодий султан Сулейман дружить з нею та у всіх справах своєї держави радиться Лесі — тепер султанки Роксоляни. Та коли осуянуда свою мету, що її син має вільну дорогу до престолу, помирюється з Богом, сповідається перед своїм рідним братом Павликом, священиком, що з України замандрував аж у Туреччину, щоб відшукати рідну сестричку. Він привозить землю з могил своїх батьків та кладе на груди Роксоляни, що хоч стала султанкою, але не виреклася Христа й України.

„Дешева Книжка“ двотижневик, навчає кожного читати саме життя, доповнює національне виховання й дає кожному читачеві політичну освіту. Річно за 24 книжки лише 4 зл. Вислайте передплату на адресу: „Дешева Книжка“, Львів, Скарбківська 35.

ШИРІТЬ НАШ ЧАСОПИС СЕРЕД МОЛОДІ

ПОСМІЙТЕСЯ КУЩЕНЬКА.

Пані до служниці: Чому ти витерла вікна тільки зо середини?

— А, бо то пані позерають на вулицю, а нащо має хто заглядати зо двору?

*

Авто переїхало гуску. Пан з авта скоренько платить п'ять злотих газдині та питається її, чи вдоволена?

— Так, каже газдиня, дуже дякую, але втікайте пане якнайскорше зо своїм автом, бо саме надходить господар, що його гуска.

Алькоголь є батьком злочину.

Українське Протиаьког.
Т-во „Відродження“.

Поштове заплачено гуртом.
Opłatę pocztową opłacono guraltem.

Наш Лемко

РІК III.

Ч. 11 (59).

Львів, 1-го червня 1936.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1.80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Українське весілля на Лемківщині в селі Риманівська Завадка. На світлімі бачимо 4. весільних дружбів з гопірями й завітчаними капелюхами, молоду з молодим і своїми 4. дружками, з вінками барвінку й квіток на голові, невісти в широких фракеліках, по середині „пан староста“, сидить о. М. Жеплинський, місцевий парох; у долі коровай.

Зелені Свята.

Християнський світ обходить рікрічно три великі празники, що до них прикладає найбільшу вагу, в яких крім чисто релігійного, обрядового шукає ще іншого глибокого змісту. Ці великі рокові свята це Різдво Христове, Воскресення й Зелені Свята.

В Зелені Свята, коли ціла природа ожила новим життям, і манить нас своєю незбагнутою, невисловимою красою свіжої зелені й пахучих, розсіяних цвітів, ідуть довгими рядами, мають на вітрі святі хоругви, лунають поважні пісні. Хоровід зникає між зеленню, де вічним сном сплять ті, що на своєму прапорі виписали золотими буквами: „Перемога, або смерть”.

Душа сповняється якимсь незбагнутим, могутнім почуванням, запа-

люється жагучим хотінням, мозок прошибає настирлива думка: Чейже і їм усміхалася колись чарівна весна, чейже їх манило своєю красою життя!

Але вони не захоплювалися нею, їм манила, чарувала інша весна, весна Волі, а молоде життя принесли вони в дарі чарівній Феї, що їй на імя Україна. І клоняться голови пе-

ред величю їхньої жертви, похилюються чола перед їхньою великою любовю, що дійшла аж до границь самозаперечення. Велика їхня жертва.

Та не сумують ті, що обступили вкриті зеленою шовкових трав та пахучим зіллям могили. Їхні лица поважні та проте погідні. Вони знають, що кожно велику ідею можна здійснити тільки ціною жертви, ціною крові й життя. Не сумувати їм, а радіти, бо великий той нарід, що для здійснення ідеї зуміє післати на смерть тисячі своїх найкращих синів, нікчемний, хто на таку жертву здобутися не може, боїться її й уникає. Здоровий у свому корені нарід черпає із тих могил снагу до життя, до нового змагання. Кров є особлившою течю. Вона падає на землю на це, щоби дати змогу зійти новому буйному посівови, щоби скільчиться новим життям. Де є могили, там є й воскресення.

Я. Галич.

Засновуйте при читальнях „Просвіта“, при кружках „Рідної Школи“ і „Сільського Господаря“
Кружки Позашкільної Освіти.
Милевими кроками поступаймо вперед і ревно відроблюймо занедбане! В імя відвічної української правди організуймо нашу молодь на Лемківщині.

Пашу й збіжжя висліди Вашої цілорічної праці і засоби на життя обезпечуйте від огню тільки в одинокому українському Т-ві

Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР”
у Львові, вул. Руська ч. 20.

За культуру українського народу.

(У двадцяті річницю смерті Івана Франка).

Сьогоднішня велика культура українського народу стоїть поруч культур других великих народів. Та цю нашу культуру збагачувало чимало світлих наших постатей; у всіх ділянках духового життя вони вкладали свій творчий дух, щоб піднести народне багатство та поглибити висше зорганізоване життя, що творить українську націю.

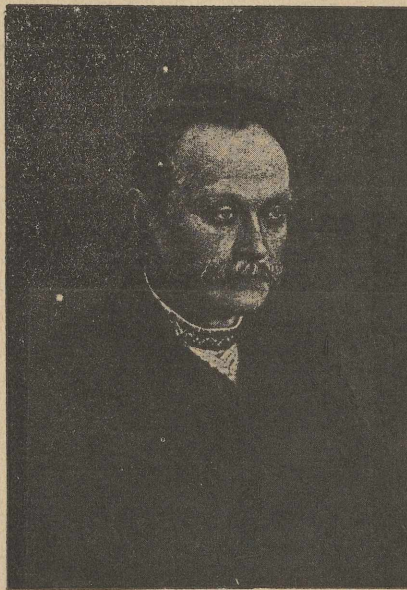
Одним з поміж цих великих працівників на культурному полі українського народу був саме **Іван Франко** — син сільського коваля з Нагуевич, дрогобицького повіту. Іван Франко уродився дня 15. VIII. 1856, помер дня 28. V. 1916 р. Вже замолоду, приглядаючись до тяжкої праці свого багька, зрозумів він, що хто хоче жити, цей мусить змагатися безнастанно на життєвих шляхах та виконувати найтяжчі праці навіть тоді, коли проти него є всі, але як він бачить, що праця, яку виконує — добра й справедлива та як вона промощує каменистий шлях народу до кращого майбутнього.

Франко все своє життя присвятив праці для українського народу; нещадив себе, але з найбільшим завзяттям і витривалістю прямував все вперед.

На всіх майже ділянках духового життя він лишив свій творчий слід. Франко бачив народню недолю, знав сільську біду й знав її малювати — передати на папір; Фран-

кові твори й поезія як духовий дорібок незвичайно піднесли та збагатили українську культуру.

З нагоди 20-ліття смерті Івана Франка (28. V.), кожна українська громада повинна вшанувати без-

* 1856 — † 1916

смертні заслуги найбільшого сина Галицької Землі.

Найкращі його твори: „Мойсей“, „Захар Беркут“, „Іван Вишенський“, „Перехресні стежки“, „Панські жарти“, „Пісня і праця“, „Семпер тіро“, „З вершин і низин“ — збірник поезій та другі.

Пізнаваймо Рідну Землю.

Географічний начерк Лемківщини.

Західні Карпати, що їх замешкує прастаре українське плем'я Лемків, прозвані також Верховиною, діляться на Лемківський, або Низький Бескид, що межує на сході від джерел Сяну з Високим або Бойківським Бескидом.

Низький Бескид невисокий, доходить усього до 1.125 м. і нестримкий, прорізаний багатьома провалами й широкими долинами. Західні Карпати тягнуться від Дунаю по Попрад і Торису, зложені з пісковиків і лупаків, на сході по Сян і Ляборець на Підкарпатській Україні. Серед цієї смуги, м'якої форми, розсіяні вапнякові скалици, наїжені та гострі. Найбільше їх над Дунайцьом, над Руським Потокком, над Грайцариком і Попрадом. На полудне від Лемківського Бескиду тягнеться смуга вигаслих вулканів т. зв. Пряшівсько-Токайські Карпати (1.092 м. високі).

Для переходу Карпати не важкі, багато просмиків, провалів і природних шляхів, тому лучба з південною стороною досить добра. Найважливіші просмики, знані ще в старині — це лупківський перехід, дуклянський шлях, новіший мощанецький шлях, путь над Попрадом і Дунайцьом.

Карпатські ріки повирізьблювали продовж віків дуже глибокі яри й корита, яких спад на просторі одного кілометра доходить дуже ча-

Михайло Проць.

Мати-Українка.

Буря лютує, що й божого дня не видно. Валить з корінням дерева-велитні. Не щадить навіть цих стареньких хат, котрі поприсідалися у підніжжю гір, скулені, при дебрах, уживають послідних зусиль, — щоб встоятись. Вітер зриває солом'яний дах з хижки на скраю села бідної вдови. — Тепер вона плаче. — Але її голос губиться... — Дарма, дарма! Бо вітер ще дужче напире, вже й стіни валить. Лише одні гори — вони оперлися розбійникови цілою своєю повагою, з якою виступали до тепер перед чужинцями. Це дійсна краса цієї землі. — Та вітер знову в ліс вшивався, гнув деревами аж до землі, ломив та виривав з корінням. Люди позабули за всі свої справи, покинули свою денню

працю і позачинялися перелякані по хатах, що в кожній хвилині може завалити їх деревляна хата і вони самі впадуть жертвою під її тягаром.

Одначе це тільки так здається, бо знаходиться геройська людина, що не вважає на страшну бурю, на вітер, що ломить дерева, валить хати. Вона йде поволи, але вперед. Що загнало цю людину, під таку пору до того пекольного ліса? — Хто вона? Вона мати — вертає до своїх дітей.

Нараз підніма вона голову й твердий її погляд врізується в темну розбурхану глибину ліса.

Спізнилася. — Подумала вона. — Спізнилася і щож скаже тепер, ця люба княжна моя, Українка? — Скаже, лїнива ти, неповоротна! Виховала дітей? Довела до розуму, навчила любити мене?

— Ні, я дітий добре виховувала. До розуму доводила і Тебе любить навчала. Нераз недужих і день і ніч доглядала, трудилася для них, нераз сама в недугу впадала, а все за дїля них, дітий моїх. — І виховала їх. — Мала я добрий синів. Вони любили Тебе, боролися, життя своє клали, щоб Ти вільна була. — Вони всі полягли як один за те, щоб розкути з кайдан нашу княжну Україну. — Але другі позабули на всі мої добродійства прийняли собі іншу матір, а мене, рідну почали катувати. Стали служити цариці, що обманує їх своїми злобними обіцянками. Позабули навіть цю мову, якою наказує нам говорити наша княжна. Зрадники! — Тепер гуляють вони, марнують, тратять все те, що я придбала, а мене закули в кайдани і пустили в світ шукати долі.

(Докінчення буде).

— 0 —

сто до 100 метрів. Така стрімкість надається до приміювання водної сили до витворення величезної енергії, що нею можна би гнати та порушувати найбільші машини.

Найбільша карпатська ріка Сян, прозваний „срібнолентий“, бере свої потоки з Карпат на лемківсько-бойківському промежжі — а самі джерела в околицях містечка Сянок (Синьки); притока Сяну ріка Вислок типово гірська з високими берегами, випливає з лісів, що межують з селом Великий Вислок при західньому клині Команецької округи, при чеському кордоні. До Вислока вливається Тарча, або Морава, що пливе побіч Риманова. До Сяну вливається побіч Загіря Ослава з Ославицею.

Другі карпатські ріки — це: Вислока, Біла, Ропа, що разом з Сяном пливають до Балтійського моря. На заході Лемківщину зрошує та прорізує ріка Дунаець з Попрадом, що випливає з полудневого боку Карпат. Малі річки, потоки та важніші гори і місцевости, будемо по черзі описувати.

Абрагамів, або Абрамів — це малий потічок в селі Риманівська Завадка, бере початки в горах Низького Бескиду, пливе чверть милі долиною, що над нею розтаборилось мале село Абрамова, присілок, рим. Завадки, на східньому кінці Завадки вливається до річки Завадки, притоки Яселки.

Аксамітка, гора на західньому чеському промежжі біля Спишу. На її шпилі знаходиться городище, свідок кривавих подій в давнині, як-то вожд Гуситів Аксамітка в 15. столітті довгий час турбував і непокоїв сандецькі оселі. Там знаходяться також печери, сховища Гусів, підніше в них виводилися та перебували карпатські опришки.

Бахір, малий потічок в Березівщині, випливає з горбовин між селом Бахір і Лісківка, в половині села Бахір вливається до потоку Золотника, званого також Шкляркою.

Бальничка, потічок в селі Бальничка, що по чверть милевім бігу в селі Манів вливається з лівої сторони до ріки Ослави, притоки Сяну.

Бахірець, невеличке село над Сяном, коло містечка Дубецька, при шляху з Перемишля до Дубецька — Динова до Коросна. Про початки та основи того села немає вісток, бо вже в 1640 р. не було при лустрації ніяких документів. В селі деревляна церква з 1760 р. Це село, хоч вже в перемиському повіті, однак належить до т. зв. **Сяницького Поділля** в Сяницькій Землі. Дуже гарні тут види над Сяном. (Далі буде).

Позір Сяніччина! Спішім всі до Військового-Залужа!

В днях 19., 20. і 21. червня ц. р. випадає у нас великий Відпуст в празник Найсолодшого Серця Христового і хрестна дорога поблго-словлена о. шамбеляном Гриником з Перемишля в травні 1934 р. при співучасті сусідних священиків і численних вірних. Відпуст цей стягає що року дуже багато селян з жінками і дітьми з доколичних сіл як: Загіре, Манастирець, Волоська і Сільна Тириязь, Голучків, Семушова, Биківці, Вільхівці, з Руської Дубрівки, Костарівець, Сянічка, Прусіку, з Межибродя, Трепчи, Загутиня, Сторожів, Постолова. Масова участь прочан свідчить як найкраще про сильне привязання до свого рідного гр. кат. обряду, рідної пісні та рідної церкви. Самі вже гірська приадна околиця притягає громадню, аще до того вліті з пречудними зеленими вінцями гір, тисячі побожних вірних, які масово беруть участь в прекрасних триденних Богослуженнях, і в церкві

і на дворі в каплиці; вислухують до сліз проймаючих, взнеслих строгих стаційних проповідей оо. проповідників місіонарів, окремо запрошених і дуже громадню приступають до святої сповіди і св. Причастя, ті покріплені на душі в часі теперішних злиднів, з гарними споминами вертають до своїх хат. Тому користайте, дорогі прочани, з нагоди й як щороку, так і тепер спішіть всі до Залужа—Військового на це величаве свято і торжество Божої Любови і просіть у стіл Н. й солодшого Серця Христового як найбільшніших ласк і благословення, для себе, рідні, та цілого нашого українського народу на дальшу тернисту дорогу життя аж до побідного і світлого свого Воскресення.

Всіх вірних у Сяніччині запрошує до численного прибуття на Відпуст о. Петро Андрийчик, парох у Війським, в червні 1936 р.

Світлина церкви буде в 12. числі.

Сяницька хроніка.

Аматорські вистави: Дня 13. квітня ц. р. відбулася в Боську заходом місцевої Читальні „Просвіта“ вдруге — театральна вистава комедії Тобілевича п. з. „Розумний і Дурень“. — Дня 19. квітня ц. р. відіграв Кружок Р. Ш. з Морохова драму Суход. п. з. „Хмара“ у себе та в домівці Читальні „Просвіта“ у Репеді; дня 26. квітня ц. р. улажено в Залужу — заходом місцевого спортивного Товариства „Луг“ — аматорську виставу комедії Ю. Шкрумеляка „Правдиве багатство“ і М. Курцеби „Свідки“ — рівнож того дня відіграв новооснований Кружок Р. Ш. у Туринську 3 комедії, а саме „Свідки“ М. Курцеби, „Сатану у бочці“ й „На перші гулі“ Васильченка — вкінці дня 3. травня ц. р. заходом Читальні „Просвіта“ у Великих Сторожах, відіграно драму Кропивницького п. з. „Невольник“. Славно відома молодіжи!

Місія у Вільхівцях. Заходом місцевого пароха о. Івана Підгарбія почала „місія“ свою працю дня 3. травня ц. р. та тривала 10 днів. Місію провадили 2 Отці Редemptористи.

Святочне відкриття новооснованого Кружка Р. Ш. у Туринську — відбулося дня 26. квітня ц. р. рефератом відпоручника Пов. Кр. Р. Ш. у Сяноці м-ра Льва Букатовича п.

з. Завдання Рідної Школи з узглядненням значіння доросту та Дитячих Садків. Оживлена дискусія присутних наглядно доказує, що громадянство інтересується громадянськими справами. Є це одиноке культурно-освітне Товариство в селі. На закінчення цього дня відіграли аматори Кр. 3 комедійки, саме: На перші гулі, Сатана в бочці та Свідки. Прегарна гра аматорів дає поруку, що новоосноване Товариство виповнить своє завдання в цілості. Кружком займається ревню о. Василь Середович, місцевий парох.

Розбудовуємо молочарський промисл. В половині травня ц. р. поставили в селі Добра Шляхотська, коло Мриголода, сметанкову станицю, що буде достарчати сметану до Районової Молочарні до Володжда. Завдяки заохоти місцевого о. пароха І. Гайдукевича й короткій промові громадянина Любомира Пелеха Добрянни масово вписалися в члени нової станиці. Кружківку й другі потрібні знаряди привезли з Володжі, так, що від 15. травня ц. р. новооснована молочарська станиця розпочала працю.

Це дуже гарний обяв нашого свідомого громадянства, що дбає про поширення рідного промислу й працю для своїх людей. Так повинно діятись скрізь у лемківських сторонах, бо зорганізовано, всенародно легше прогнати кризу з наших хат.

НОВИНКИ.

Загальні Збори Кооперативи „Надія“ в Синеві відбулися при кінці квітня. На збори приїхав зо Сянока Др. Василь Блавацький та вияснив численно зібраним ціль й завдання кооперативи для українського села. Стара Управа уступила, а в склад нової вибрано Антона Ріпку й Івана Гануляка. Слід ще тут додати, що в кооперативі не треба заводити ніякої політики, бо кооперативу на це засновує село, щоб гріш не переходив в жидівські руки, лише оставав в селі та підносив добробут господарів.

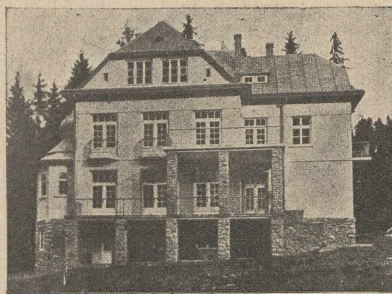
В нагороду за пильність в науці одержала наша найменша співробітниця Гануся Тупяківна з Вороблика цілу історію України в 4. томиках для українських дітей, що її закупила наша Редакція у Видавництві „Світ Дитини“ та переслала нашій маленькій пташці у Вороблику, що своїми молодечими устами щебече гарні віршики про нашу любов Лемківщину. Батькам молоденької Ганусі бажано кріпкого здоров'я, щоб у людей вивели свою доню та щоб вона стала підпорою і потіхою їхньої старости — та славою Лемківщини.

Любов до рідної землі. Англійська місіонарка в Канаді в своїх проповідях дуже хвалить наших українських емігрантів в Канаді за їх любов до рідної землі. Найбільше зворушує слухачів чужинців, як місіонарка оповідає про одну селянку з Галичини, яка привезла з Карпат грудку рідної землі, щоби на чужині бодай ту грудку поклали на її могилі, як вона помре далеко від батьківщини.

Померла столітня Лемкиня в Королів. Вороблику 1-го травня ц. р. Анастасія Гавра, що дожила сотку літ. Вона почувалася до останніх днів бадьоро та ніколи в життю не хоріла і пам'ятала добре й любила оповідати про тяжкі панщизняні часи. Покійна була найстаршою Українкою на Лемківщині.

Кінець Абіссинії. Італійці заняли столицю Абіссинії Адіс Абебу, негус виїхав з родиною й міністрами до французької пристані Джібуті, звідки поїде до Англії. Дезертири ограбили місто та спалили палату негуса і більші дома.

Оплати за ровери обнижено. Роверові карти та іспити для тих, що хочуть їздити ровером скасовано. Хто має ровер і хоче їздити має тільки викупити табличку з числом; це коштує одноразово але на все 2 зл.

Санаторія Товариства „Перемиська Єпархіяльна Поміч“ у Жегестові—Живці.

Згоріла, рятуючи гроші. В Устіяновій, к. Долішних Устрик вибухла пожежа, яка знищила чотири господарства. Коли жінка господаря Мих. Чиряка пригадала собі, що в горючій хаті остало 300 зол., кинулася рятувати їх. Тоді хата завалилася і Чирячка погинула страшною смертю. На згарищі знайшли тільки останки недопаленої ноги і руки нещасної жінки і біля них 90 зл. срібною монетою.

Знову затроїлись денатуратом. В селі Либохора б. Турки н. Стр. в хаті Михайла Попивника попивали собі денатурований спирт. Та гостина ця сумно скінчилась, бо 62-літній Степан Михальський кількома чарками отруївся на смерть. Помер в страшних муках, а трьох інших гостей тяжко затроєних відвезено до лікарниці.

Новий міст. У Затварниці, повіт Лісько, посвятили новий міст на ріці Сяні, що його побудували селяни власним коштом і власною працею.

За останніх 15 літ вирубували три мільйони гектарів лісу. Справа лісів у Польщі, особливо лісів у Карпатах, зв'язана з господарською, стратегічною і торговельною сторінкою краю. Квартальник „Господарка Водна“ містить реферат інж. Ст. Крука на тому повені. Виявляється, що повинь спричинює в першій мірі винищення лісів на стоці гір Карпат.

Директор Лісового Департаменту, Ян Мікляшевські обчисляє, що заліснена поверхня в Польщі не є більша, як 20 відсотків загальної поверхні Польщі. Під оглядом заліснення Польща займає щойно 11-те місце в ряді європейських держав.

За останніх 15 літ, себто від 1920-го року до сьогодні вирубували в Польщі 30 проц. загального простору заліснення, це є 3,000.000 гектарів сісу.

Гроші полетіли в хмари. На ярмарку у Слупцях біля Ловіча одна селянка хотіла зробити своїм дітям несподіванку й купила три газові бальоники. Щоби бальоники не

втікли, обтяжила їх хустинкою від носа. На біду потрутив її хтось з прохожих, бальоники вирвалися їй з рук і полетіли з хустинкою вгору. Жінка счинила крик, бо в хустинку завязала була 150 зол., які дістала за продану корову. Надармо стріляв один поліцай. Гроші щезли незабаром за хмарами. З цього наука, щоб не купувати зайвих річей; чи не краще купити дитині гарну українську книжечку або молитовник?

Важне для науки релігії.

Недавно вийшла копіркова карта Біблійної Палестини, призначена для вжитку при навчанні біблійної історії обох Завіттів. Появу такої карти в нас треба з признанням повітати, бо віддасть вона належну прислугу як оо. катихитам, так теж і шкільній молоді, що вже вміє користуватися мапою. Ця карта хоча невелика розміром (32×22 см.), то багата змістом, бо є найкращою зазначені всі важніші біблійні місцевості, границі племенних й адміністративних областей, шляхи й т. п. Також є додані в кутах дві малі карти: плян Єрусалиму в часах Христа і карта повороту Ізраїлітян з Єгипту. З огляду на незвичайно дешеву ціну, всього 30 сот., можуть її закупити собі також шкільні діти, а не тільки оо. катихити. Щоб дешевше коштувала пересилка, треба замовляти відразу бодай кілька надцять примірників. Замовлення слати до Адміністрації „Українсько-го Юнацтва“ Львів, вул. Петра Скарги 5.

ВИСТАВА КАТОЛИЦЬКОЇ ПРЕСИ

відбулася в Римі у Ватикані, осідку Папи, в дні 12. травня ц. р. У виставі бере участь 45 держав і 53 країв з цілого світа. Тільки большевики і Німеччина не беруть участі у виставі. На тій виставі є також український відділ, де є виставлені українська католицька преса з усіх країв, де живуть Українці-католики.

Хто осмішує себе? Цей, що вірить у чари, забобони, ходить до знахорів, ворожбитів, купує льоси на ярмарках, позваляє обманювати себе ріжним циганам-пройдисвітам.

Чому він це робить? Бо не читає українських книжок і не передплатує „Нашого Лемка“!

Загальні Збори Читальні „Просвіта“ в Сяноці — відбулися дня 25. IV. ц. р. при найбільшій дотепер кількості членів, а саме 35 осіб. Зі звіту довідуємося, що Читальня має 98 членів та що у звіттовому році прибуло нових членів 29. Уладжено 2 театр. вистави, 7 відчитів на теми: Значіння кооперації для українського народу, Настя Волошин — українська стигматичка, Берестейський мир, Етнографія України, Алькоголь — руїна народу, Слідами босих ніжок — Олени Цегельської, Загальна етіюлогія. Передплачується часописи: Наш Лемко, Неділя, Життя й Знання, та Новий Час. У дні 1. листопада 1935 взяла Читальня участь у Болослуженню та уладженні могили за Героїв. Касовий звіт виказує у приходах квоту 458 зол. 25 сот. (головний дохід з місцевих членських вкладок 326 зол. 15 сот.), у розходах квоту 453 зол. 51 сот. (готівка у касі 4 зол. 74 сот.). Головні позиції у розходах, це чинш за домівку — 183 зол. 75 сот., передплата часописів 111 зол. 40 сот., закупно книжок 51 зол. 50 сот. — Бібліотека всіх чисел має 735 — вартости 1591 зол. 90 сот. — у звіттовому році прибуло 47 книжок. Всі книжки гарно оправлені. Найбільше книжок перечитала п. Ольга Сіра то є 86, а найбільше читана книжка це „Мотря“, Богдана Лепкого, бо перечитало її 54 членів. По уділенні абсолюторії уступаючому Виділові, вибрано новий Виділ, і надалі Головою Читальні о. Степана Венгриновича. Не дуже то оживлену діяльність Читальні треба приписати місцевим невідрадним обставинам, малому числу свідомих українських громадян, перепон зі сторони кацапів, утворенню адміністрації і т. п. Рівнож і брак відповідної домівки спинює у великій мірі працю Читальні. У широкій дискусії в наміченні праці Читальні рішено всіма силами старатися змінити домівку та впровадити голосне читання, котре головне має бути призначені для нововписаних членів-дівчат домашньої прислуги та міщанської молоді.

Не дозволяють на виставу. Виділ читальні „Просвіта“ в Лодині вносив прохання до Сянока на театральну виставу, другим разом на урядження членської забави; однак обо рази безуспішно. А другі роблять забави в школі та витупцюють цілими ночами.

Концерт у честь Тараса Шевченка відбувся у Володзі в квітню ц. р. Люди прийшли з поблизьких сіл, деякі йшли пішки близько 18 км., щоб лише бути на концерті. Ніхто не жа-

лував трудів, бо місцевий хор під умілим проводом Л. Пелеха, відспівав кілька гарних пісень, деклямаційні точки відповідно уложені й вступне слово студента Льва Д., як також живий образ викликали в очах приявних сльози радості. Всі незвичайно вдоволені розходились до своїх хат, оповідаючи собі свої вражіння та призадумуючися над тим, чому то в кожному селі на Лемківщині не має таких людей, що вели би ось таку культурно-виховну працю. При помочі таких вистав неодному отворилися би сонні очі, не один став би гарним працівником на народній ниві. (В.П.)

Згоріла хата Михайла Балки в Улючі над Сяном з невідомих причин. Виратували тільки худобу, решта спалилася до тла. Господар з родиною осяв без даху і хліба в часі передновку.

Бабський бунт, під таким заголовком відбулося гарне представлення в селі Суковате, дочерне Кальниці; аматори вивязалися на пречуд гарно зі своїх роль, проводив у представленню Микола Тхарик, дяк. Дохід призначено на школу.

Хочете, щоби „Наш Лемко“ далше виходив стало на 12 сторінках **намовте свого знакового**, щоб вислав передплату на „Нашого Лемка“, також самі подбайте, щоб й ви не зялягали з передплатою.

Важний розпорядок знаходиться у Вістнику Станіславської Епархії в справі часопису „Дяківський Пропор“. З огляду на це, що цей часопис має протицерковний напрям — сектантсько-большевицький — звертаємо увагу всім нашим читачам, щоб

оминати цю газету, як шкідливу й недоцільну. Оповістку, поміщену в попереднім числі з огляду на неточне поінформовання Редакції — просимо уважати як не важну!

Наші брати в Складистім вірять, що таки прийде час, коли відновлять у себе часово припинену діяльність читальні „Просвіта“. Також свідома молодь Малої Ростоки й Складистого задумує заложити Кружок „Відродження“. Щастя Боже!

Через дівчину і шпіритайку один до гробу, другий до арешту. В селі Босько посварився Микола Кушнір, Павла з Іваном Драчом, через дівчину О. К. і в часі сварки І. Драч як сильніший викинув свого суперника з хати дівчини. Тоді Кушнір зачатувався з сокирою на дворі та як Драч вийшов з хати, зарубав його Кушнір в голову, так тяжко, що Драч помер до тижня в Сяноці в шпиталі, а Кушнір помандрував до криміналу. Іван Драч був сином порядних родичів і ніколи не мішався до бійки, натомість Кушнір ніколи не ходив ані до св. Сповіді ані в неділю до церкви — його ремесло бійка й мамона шпіритайка. Та ще не прогомонила ця сумна вістка, як рознеслось по селі, що на колійовім торі між Боськом і Заршином найдено почвертоване тіло якоїсь жінки. Оказалося, що це тіло учительки С. Микулівної, яка через нервовий розстрій кинулась під поїзд. Похоронено її на цвинтарі в Боську при співучасті учительства з Боська і багатьох парохіян того села; хоронив о. декан М. Величко, місцевий душпастир. Мик.

До попереднього числа долучили ми **розрахункові перекази**. Якщо маєте вже вирівнану передплату, то передайте переказ своїм знайомим і намовте їх, щоби вислали передплату на „Нашого Лемка“. Дальша судьба „Нашого Лемка“ залежатиме від самих наших читачів. Тільки завдяки масовому поширенню й постійним передплатникам „Наш Лемко“ стане на твердих основах і буде виходити на 12 сторінках. — Тому подбайте про нового передплатника „Нашому Лемкові“.

„ЦЕНТРОСОЮЗ“

Львів, ул. Зіморевича ч. 20/22.

порушає мила власного виробу до прання й миття з запахом, мило тоалетове (троякий формат), мило до голення; нитки з власній навивальні. — Занимається експортом: яєць, беконів, фасолі заграницю. Має на складі: штучні погної, насіння, господарські машини і приладдя. — Всі українські Кооперативи на Лемківщині робить замовлення тільки в „Центросоюзі“, Львів, Зіморевича ч. 20/22.

Склад

Народної Торговлі
в Сяноці

порушає

членам, кооперативам
і приватним купцям

споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

Загально-лемківська політична нарада в Сяноці.

Дня 14. травня 1936 р. відбулася в Сяноці заходом Повітового Народнього Комітету УНДО в Сяноці велика політична нарада, в якій взяло участь 184 представників цілої Лемківщини з повітів: Сянік, Коросно, Березів, Ясло, Ряшів, Горлиці, делегати ліського повіту, представники УПР, а саме, заступник голови УПР посол Володимир Целевич та посол др. Степан Витвицький.

Нараду отворив і нею проводив Голова Повітового Народнього Комітету УНДО в Сяноці др. Василь Блавацький, який привітав присутніх, а зокрема представників УПР, зазначаючи, що вони своєю приязністю на нараді наглядно опрокидують поширювані деякими людьми погоски, мовляв УНДО виреклося Лемківщини. До президії наради покликано п. Олекс. Гладішовського, голову Пов. Нар. Комітету УНДО в Ліську і селянина Михайла Черепаняка зі Семушової, а на секретарів м-ра Льва Букатовича та студ. Володимира Бровара.

Перший забрав голос пос. др. Ст. Витвицький, який виголосив довший реферат про політичне положення українського народу в межах Польщі, про теперішню українську політику й діяльність Української Парляментарної Репрезентації. Зокрема привітав Лемківщину від УПР та Національного Проводу і запевнив присутніх про постійне живе заінтересування всього українського громадянства та його Проводу справами Лемківщини.

Опісля посол В. Целевич доповнив звіт про свій попередній доповідник й обговорив політику влади на Лемківщині й всі лемківські болячки як: справу лемківського букваря, апостольської адміністрації й інші. Зокрема підчеркнув вагу швидких, вірних і точних інформацій про те все, що діється на Лемківщині.

Обох бесідників нагороджено грімкими оплесками, почім розвинулася жива дискусія. Забирали в ній голос: др. Степан Ванчицький, адвокат у Сяноці, Степан Вархоляк з Вороблика Королівського, о. Карло Сальо з Мшаної, студ. В. Бровар зі Сянока, селянин Іван Вільха з Регетова, о. Вол. Худик з Волі Нижньої, селянин Михайло Черепаняк зі Семушової, селянин Федір Сегінь з Репеді, селянин Олекса Середницький з Улюча, селянин Петро Дембіцький з Куляшного, о. Петро

Андрейчик парох з Війського, селянин Ізидор Лайкош з Голучкова, селянин Йосиф Шітка з Яблониці руської, кооператор Йосафат Пачовський з Команчі, селянин Іван Малишак з Костарівцець, столяр Антін Гоц з Дубрівки Польської, о. Василь Середович парох з Туринська, селянин Василь Качмарський з Бонарівки, о. Михайло Жеплинський парох зі Завадки риманівської, п. Олександр Гладішовський у Тисковій та др. Володимир Каранович лікар у Сяноці.

Бесідники порушували у своїх промовах цілий ряд місцевих пекучих справ і висказували подяку цілої Лемківщини Українській Парляментарній Репрезентації за її теперішню діяльність. Бесідники домогалися: щоби наші послы частіше відвідували Лемківщину. Дальше домогалися, щоби УПР поробила заходи в справі усунення лемківського букваря і читанок, в справі усунення перепон при закладанні читалень „Просвіти“, Кружків „Рідної Школи“, „Сільського Господаря“ й інших українських організацій у західній Лемківщині, де їх влада позакривала та недозволює на оснування нових товариств. Рівнож закликали бесідники до масового поширювання українського часопису „НАШ ЛЕМКО“, котрий об'єднує всіх Лемків так на західно-українських землях як і в Америці. Вкінці цілий ряд селян дуже гостро осуджували церковну політику о. Полянського.

На порушені бесідниками справи відповідали або послы, або провідник зборів.

По дискусії у неприсутности духовенства ухвалено одноголосно слідуючі резолюції:

1) Загально-лемківський Зїзд у Сяноці заявляє, що Лемківщина почуває себе нерозривною частиною одного українського народу й що ніякі міри не всилі її відірвати від українського пня.

2) Загально-лемківський Зїзд уважає Українську Парляментарну Репрезентацію за представницю Лемківщини та одиноко управлену

до заступництва її інтересів і висловлює їй повне довіря та признання за дотеперішню діяльність.

3) Загально-лемківський Зїзд засилає синівський привіт Преосвященному Кир Йосафатові, Епископові Перемиському та стверджує, що до національного й релігійного відродження Лемківщини причинилося головно патріотичне гр.-кат. Духовенство.

4) Загально-лемківський Зїзд домогається зліквідування Апостольської Адміністрації для Лемківщини, а коли це не сталося, обсадження її ідейним греко-католицьким священиком.

5) Загально-лемківський Зїзд домогається української мови навчання, українських підручників та українського вчителства у лемківських школах із українською дітворю.

6) Загально-лемківський Зїзд підчеркує право Лемків до набування землі при парцелуванні великої посілості та домогається праці для українських робітників у місцевих промислових фабриках і заведеннях.

7) Загально-лемківський Зїзд прохає Українську Парляментарну Репрезентацію поробити заходи в цілі відновлення окружного суду у Сяноці, поширення його компетенції на повіти березівський та короснянський та прилучення його з поворотом до апеляційного суду у Львові.

8) Загально-лемківський Зїзд вимагає Лемків стати одностайно та об'єднано до організування свого життя у рямах українських культурно-освітніх установ та в рядах і під проводом УНДО до боротьби за свої права і за своє національне існування, а цілий український нарід та лемківську еміграцію поза границями Лемківщини просить о якнайдалше йдучу поміч для себе.

По 5-тигодинних нарадах і зложенні подяки ПП. Послам та відспіванні національного гимну, закінчено цей перший Загально-лемківський Зїзд.

**ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ: „ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ“
Й „УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ“,**

з образками, на гарному папері.

Замовлення слати до Адміністрації „Наш Лемко“, Львів, Зіморовича 3.

Поділ господарки на Лемківщині.

Як належить господарити в Карпатах.

Під географічно-господарським оглядом ділимо простір Лемківщини на наступні полоси: **перша Карпатсько-прикордонна смуга**, камінно-гориста, ялова але до обрібки легка, місцями на спадах лепкуватица неродюча; це простір земель між долиною Ославою, над джерелами Вислока, Вислоки, Білої та між середнім Попрадом. Тут треба також зачислити **другу карпатську полосу** — саме **карпатські високоверхи з лісовими пасовищами, полонинами, дикими берегами**, вкритими корчами, ялівцем і низькою сосною. Цей простір земель ненадається зовсім до обрібки, такі землі у великих просторах знаходяться на гірських високорівнинах у прикордонній полосі на висоті поверх 400 м. до 700 м., тут навіть овес не вдається. Такі пустарі бачимо від сходу Лемківщини коло Дверника, Берески, Радошиць, Команьчі, Великого Вислока, Мощанця, Дорова, Суровищі, Яселка, Дальової, Цергової, Гирової, Мшанки, Барвінка, Зиндранової, Грабу, Висової, Ізб, Злочького, Жубрика, Богуши, Руської Королевої й самого західнього клина Лемківщини з Білою-Чорною Водою, Шляхтовою й Явірками.

Ця карпатська полоса, зв. **карпатські полонини**, найкраще надається до випасу молодого ялівнику, волів та овець. На окремих місцях цієї полоси треба розводити ліс, в низинних садити ясені, явори, буки, гроби, на висших смереки, ялиці, високопенні сосни.

Третій карпатський обшар — це **поля над берегами рік**, річок, потоків і гірських потічків. Тут найкраща земля, родюча, добра до обрібки, хоч у деяких околицях піскувата й камениста, пр. в Межиброддю, Вільхівцях, Трепчі, Лодині, Улючі, Синеві, Боську, Бонаривці, в долинному кінці Команьчі, над річкою Блхваркою, що в селі Ганьчовій вливається до Ропи, у **Більцаревій**, зв. житня рілля з простором поверх 1542 моргів землі; такі скравки доброї землі, прозвані на Лемківщині „грядями“ знаходяться майже в кожному селі, однак в дуже малих відсотках, приміром в селі **Вижні Брунари** коло Світниці, в Грибівщині на загальний 2025 морговий простір землі — ледви 317 моргів надається крім лук, садів-загород на гряди; в **Цеклинській Волі** на 2268 моргів землі припадає на ліс 1257 морг. та заледви 76 морг. на добре видайне поле, цебто гряди; в **Дальовій** на

1050 морг. поля — луки й сади займають 144 морг., писовище 169 морг., ліс 136 морг., решта вівсяна рілля — на гряди можна зачислити найбільше до 27 морг.

Для кращого пояснення видайности й природних прикмет лемківських земель наведемо дуже цікаве явище. Отже — в кожному селі на Лемківщині легко перевести оцінку землі; якщо вийдемо на гору та поглянемо вділ, то бачимо: верх гори вкритий лісом — це **лісова господарка**; серед лісів полонини, пасовища-пасіки — це **годівельно-випасна господарка**; узбіччя гори яруги вижолоблені продовж віків спади вкриті кущами й листковими деревами — це найкраща полоса до штучного — цебто плянового залісування — отже **плянова лісова господарка**, далі бачимо вузькі загінички на ріллях, піврільках, третинах, четвертинах і вертанях — це вже збіжева господарка — по більшій часті **вівсяно-пашня господарка**; ще нижче також у загіничках, хоч деколи вже й на крашому — ширшому клаптику ріллі засіяні другі гатунки збіжжя як багатий овес, ячмінь, жито й пізна яра пшениця — отож **полоса збіжевої господарки**; відтак приходить **окопово-сівна господарка**, тут на найліпше справлених і виправлених ріллях садять бульбу, сіють горох, біб, фасолу, вику, сою й другі мотилькуваті насіння — вкінці невеликий простір займають на рівних місцях гряди т. зв. найкраща **пшенично-буракова господарка**, тут сіють пшеницю, оркіш, коноплі, лен, соняшник, різні зела, садять бураки, капусту, помідори, часник, цибулю, й другі шляхотніші городовини. Між цією полосою й окопово-сівною знаходяться луки-сіножати — **сіно-**

жатня господарка; при хатах і господарських забудованнях маємо сади, огороди, цвітні садки, пасіки — отже це буде **садівничо-пасічна господарка**. Ще лишається — може найбільший на цілій Лемківщині — простір неужитків, неуправлених — незасаджених берегів, скравків поля при ровах, дорогах, шляхах — це **занедбана дика господарка**, однак при відповідному догляді й використанню ця полоса занедбаних земель могла би дати великі користи кожному селю.

Такий самий поділ можна приміняти до цілої Лемківщини, йдучи Карпатами від Сяну по Попрад — в напрямі північно-західньої Лемківщини.

І тут побачимо найперше при кордоні здовж цілих Карпат **лісову господарку**, **другу з черги годівельно-випасову господарку**, пізніше ближче рік, над ріками й на високорівнях **вівсяно-пашню полосу**, далі **полосу збіжевої господарки**, що повільно міняючи положення переходить в доли — або на так зване західне надсянське **Поділля пшенично-городовинної господарки**.

Цей поділ наводимо тому, щоб належно пізнати лемківську землю-рілля, та пізнавши її — відповідно її оцінити, а практично-научна оцінка вкаже нам способи використання всіх прикмет карпатського підсоння й примінення кращих нових способів обрібки, посіву, вихіснювання кожного загіничка ріллі та забезпечення нам кращих доходів, урожаїв — врешті загального добробуту.

У чергових числах будемо окремо пояснювати кожна господарську полосу враз з усіма ділянками належного вихіснювання й обрібки ріллі. Наша земля не дасть нам гинути, але мусимо знати, як її використати.

Юліян Тарнович.

—о—

ПРИМІР ГІДНИЙ НАСЛІДУВАННЯ.

Дня 10 травня ц. р. відбулося весілля Гучка Петра з Євою Щудлик, свідомих громадян і членів читальні „Просвіти“ в Загутині. При кінці весілля присутній гість Михайло Бедзик, господар читальні в Загутині, виголосив кілька слів про значіння „Рідної Школи“ з зазивом зложити добровільний даток на „Рідну Школу“. Збірку перевела Федчаківна Катерина. Зібрано 3.04 зл. Гроші зложено на руки Михайла Цапа, котрий післав їх де слід. Це перша збірка при такій на-

годі в Загутині й в його околиці, тому треба з цього похвального діла радіти, бо якщо хочемо дочекатися кращого завтра, то конечно треба піддержувати рідні установи; тільки єдність, згода, освіта виведуть нас до кращого завтра. Рівнож вживаємо братів Лемків так села Загутиня як і дооколичних сіл, що би при всякій нагоді памятали замість на п'ятику по весіллях і хрестинах, зложити гріш на рідні цілі.

Новоженцям бажаємо щастя й гаразд!

Дружби.

Зїзд представників Українських Обласних Музеїв у Сяноці.

Українські обласні Музеї, розвиваючи планоно свою цінну діяльність, улагоджують щороку зїзди, по черзі в осередках обласних Музеїв в цілі ознайомлення себе зі здобутками річної праці та виготовлення напрямної праці на слідуєчий рік. Саме цього року зїзд відбудеться у Сяноці в Музею Г-ва „Лемківщина“, в часі Зелених Свят, цебто 31/5 й 1/6.

На програму зїзду складаються слідуєчі точки: у дні 31/5 ц. р. год. 15, привіт господарів і доповідь про Лемківщину, офіційне відкриття з франи Комітету, прочитання протоколу з попереднього зїзду, звіт Комітету з загальної праці, звіти музейників з місць, на-

мічені внески для Зв'язку Музеїв у Польщі, дискусія й внесення, та 2 відчити: Д-ра Я. Пастернака — „Преїсторія Лемківщини“ і Д-ра Ф. Коковського — „Над джерелами Ослави“. Дня 1/6 ц. р. відбудеться рано науково-дослідна поїздка до замчища в Мимоню. Крім представників українських обл. музеїв, беруть участь також і наші львівські музеї, цебто їх представники. У склад Комітету входять: Д-р І. Свенціцький Д-р Я. Пастернак, Д-р М. Драган, Д-р В. Кобільник та проф. Лев Гец. Бажаємо Зїздові в його праці якнайкращих успіхів. Поблиьке громадянство з Боськи й Синева прохаємо помогти нашим дослідникам у праці на Мимоню.

Ревна праця все кінчається бажаним успіхом.

ВЕЛИКЕ ТОРЖЕСТВО У ВІЛЬХІВЦЯХ БІЛЯ СЯНОКА.

(Допис).

Село Вільхівці, над правим берегом Сяну заслонене від півночі й сходу мальовничим вінком зелених гір, при битому гостинці до Сянока (2 км.), уквітчане садами і гарними біленькими хатами з пречудним отвореним видом на срібнолентий Сян і Сянік, наче східне передмістя Сяноку з шляхоцкими назвискими селян як Лісовські, Познанські, Галицькі, Скобельські, Міхновські й другі, святувало небуденне релігійне свято — 10-дневну (від 3.—12. травня) місію, яку давали ОО. Редемптористи з Тернополя: о. Ігumen Порошко і другий о. Якимович. До приходу молодого ревного й ідейного душпастиря, теперішнього пароха о. Івана Підгарб'я, Вільхівці були доменою кацапства. Впливи сяніцьких кацапських вожак недобитків — які тішались великими симпатіями — на шкоду Українцям — можних панів Сянока й які одинокі дають напрям церковній на жаль політиці експериментальній цілої нещасної Лемківщини, заробили тут багато шкоди і моральної руїни в душах деяких збаламучених, а добрих і чесних Вільхівчан малоземельних — живучих до недавна з праці у фабриці вагонів, нечинної тепер у Сяноці. Впливи фабрично-робітничого елемента і жидівства сяніцького знайшли додатний ґрунт і почву на тлі безробіття і загальної нужди мешканців села задурманеного від давня кацапщиною як розкладовим і ганґрунующим елементом під комунізм і сектанство (суботники). Виполоти

бурян безвіря сектанства і комунізму у своїх парохіян через 4 роки свого душпастирювання ревного, тихого, муравлиного було не під силу самому о. парохові молодому. Читальня Качковського і старий кацапсько-русофільський консерватизм старшої генерації, стало паралізували працю церковно-народно о. Підгарб'я. Але він взявся уміло і по батьківськи до праці над вихованням молодого покоління, до дітей шкільних і поволи зеднував собі симпатію у них, а через них у їх матерей; зачав робити переломи над „Переломами“ в рядах і душах молодого покоління парохії і треба сказати з деяким успіхом, бо підготував ґрунт під місію. — Решта, що дав би Бог — може зробили наші золотоусті Місіонарі своїми переконливими і зі серця і душі пливучими проповідями. Місцевий наряд як і зі сіл Биківці, Залуж, Війське, Заславе, Загір'я, Залутинь, Сторожі, Дубрівка, Трепча і Межиб'їд масово брав участь в місії і з запертим віддыхом слухав духовної науки. Масові сповіди і святі Причастя це німі але наглядні свідки навертання на правдиву Божу путь. — Вершком св. Місії це величавий похід взірцево зорганізований ОО. Місіонарями, многотисячній маси нашого народа з хрестом вулицею Вільховець аж на болоння Сяну під мостом і назад до церкви продовж 2 км. в неділю дня 10 травня при гарній сприяючій погоді, це справді тріумф Христа над російським комунізмом та сектан-

ством, 36 Христових прапорів, 8 священників Українців сусідів, що помагали сповідати з о. дек. Цегеликом на чолі, з мельодійними церковно-народними піснями зробили без сумніву велике вражіння так на місцевих людей як теж на глядачів зі Сянока на мості. Свята Місія мала повний успіх, а о. парох морально нагороду за свій труд і працю, бо час Місії у Вільхівцях — це час відродження парохії до нового християнсько-католицького життя — це час пробудження народного українського духа з часів декана і пароха Вітковича з Яворова, якого тлінні останки спочивають під камінним пам'ятником біля гарно розмальованої його старанням в українським душі вільховецької церкви.

Цього відродження й успіху зі серця бажаємо з посвятою працюючому о. парохові, а ОО. Місіонарям — за їх чудові проповіді щире Спаси Бог. — Учасник Місії.

З ПРОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ.

Аматорський Гурток при Кружку „Сільського Господаря“ в Вороблику кор., відіграв в квітню ц. р. дві комедії: „Турецькі Старости“ і „Семе не кради“.

Саля в громадським домі була битком набита громадянами обох Воробликів і Лядина. Аматори виявляли з своїм роль вповні задовольно — оплескам не було кінця...

Обсада „Турецьких Старостів“: М. Палиця (Клим), М. Копчаківна (Мотря), Марійка Копчаківна (Ориця), А. Тупяківна (Уляна), Семен Олексяк (Петро), Д. Костельний (Улас), М. Копчак (Панас), Н. Вархоляк (Степан), М. Войнар (Демид), І. Війтик (Терешко), Р. Романчук (Шинкар) і Ст. Копчак (Свирид).

„Семе не кради“: Р. Романчук (Мотьо), С. Пельц (Сура), Вл. Кончак (мале жиденя), П. Турковський (війт), Т. Костельний (Семен), С. Олексяк (Тарас), Ст. Копчак (Танаско), П. Каршневич (Іван) і Ос. Буряк (циган).

На літо, Ам. Гурток підготує „Іхав стрілець на війноньку“.

Чмелик.

ВІД АДМІНІСТРАЦІІ.

Шановні Післяплатники! Взиваємо Вас скоро вирівняти свої довги за побраний часопис. Таке зволікання влат є недопустиме, бо воно руйнує наше видавництво, що тепер якраз мусить зміцнити свою діяльність з огляду на дальший московський і большевицький наступ на нашу Церкву й наш народ.

Братам у Заморській Країні.

„Ти віддав нас на погорду сусідам нашим і на посміховисько тим, що кругом нас. Зробив нас поговоркою між народами, щоб люди хитали головами.“
(Псалом XLIII).

Ми будемо посміховищем? Люди будуть хитати головами? О, ні! Того не буде. Ти Боже ще зовсім не покинув нас. Ти дав нам нову заповідь. Заповідь любови. Вона є підвалиною наших змагань за краще завтра. Вона лучить серця усіх братів свідомих Українців. Любов, це золота ниточка, що вяже чесно-го чоловіка навіть на віддалі моря з Рідним Краєм, часто осолоджує йому час злиднів і спонукає думати про своїх нещасних братів. Ця любов проявляється не у пустих фразах, але у дійсних вчинках. Тож наші Брати з Америки не забули про оплакане становище односельчан Лемків з Пантної, Горлицького повіту. На заклик Пантнян вибрали вони зараз комітет. У склад комітету увійшли:

В. Лепак — голова, Михайло Тарбай — касієр, Андрій Бископ — секретар; заступники: Ст. Лепак (старший), І. Павлик і Мих. Унія. Він занявся збіркою. Жертводавці: 69. Ук. Роб. Союз 50 дол.; братство св. о. Николая 10 дол.; Михайло Унія, Кость Унія, Явкіля Бископ і Анна Шкирпап по 5 дол.; Іван Базарник 3 дол.; о. Ст. Побуцький, Андрій Бископ, Іван Павлик, Іван Лепак, Ст. Лепак (молод.) і Мих. Єжвак по 2 дол.; В. Лепак, Ю. Вольняк, А. Бископ, С. Лепак (страший), М. Тарбай, Ст. Тарбай, Юстина Гутер,

Ст. Глива, Юлія Голиборода, Антонина Тарбай, Марія Тарбай, В. Базарник, Я. Підлипчак, І. Тиханич, П. Смарж, А. Висовський, М. Клімчевич, Онуфер Баран, П. Шевчук, І. Комарницький, І. Дрончак, І. Намісник, А. Вільчинський, Ст. Чарамьянський, І. Бігуняк, Р. Мозоля, Т. Іванечко, М. Мовчан і М. Вольняк по 1 дол.; А. Герлянович, М. Семаницька, Г. Оленків, І. Марджинський, Гр. Качаняк, І. Коковський по 50 цент. і Ан. Фалат по 25 цн. Разом зібрано 127 дол. і 25 цн. До Пантної вислано 100 дол. Комітет працює далі для загального добра.

Щиру подяку складаємо вам працівники на національній ниві, Брати односельчани. Ви линете душею не лише до наших гарних пір, чудової лемківської природи. Ви полюбили цілим серцем Велику Рутну, свою Батьківщину.

Брати! Будьте непохитні. Памятайте, що ми дочасні, а славна Україна вічна.

Пантнянці не змарнують Вашої граці. При допомозі Вашої матеріальної допомоги розсвітитимуть зерно правди, ширити просвіту.

„Боже запласть“ Дікуємо Вам ще раз щиро. Коли всі й завсіди будемо собі з любов'ю помагати не приспить нас жадне лихо, ніяка недоля. Тоді: „...мати усміхнеться. Заплакана мати!...“

І оживе добра слава,

Слава України

І світ ясний не вечерний

Новий засіє...“

(„Посланіє“ Шевченка).

Виділ Кооперативи в Пантній.

ПАМ'ЯТАЮТЬ ПРО ЗАСЯНСЬКИХ БРАТІВ - УКРАЇНЦІВ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Кружок Католицької Акції Української Молоді в Церковних Бринцях, коло Вибранівки переслав через Адміністрацію „Українського Юнацтва“ у Львові не допомогово освітні цілі Лемківщини квоту 20 зол.; гроші передано до Адміністрації „Нашого Лемка“.

Відчити з рамени Кружка „Рідної Школи“ у Сяноці. Дня 10 травня ц. р. відбулися 2 відчиги на тему: Завдання „Рідної Школи“, зі спеціальним узглядненням про значіння дитячих садків, а це у Прусіку у новооснованому Кружку „Р. Школи“ реферував Голова К. „Р. Ш.“ Д-р Степан Ванчицький та в Дол. Согореві реферував Мр. Лев Букатович. Рішено докласти всіх старань, щоб у цих селах уладити дитячі садки.

Новосільці — Кобзареві. Дня 10 травня ц. р. відбувся заходом чит. „Просвіта“ у Новосіллях концерт у честь Тараса Шевченка. Прегарно виведні всі точки програми вказують на те, що багато праці в її виконанню вложив місцевий парох о. Степан Менцінський, а це в ролі голови читальні й диригента хору. Щерть виповнена саля, свідчила про культ. освітний позем села. На концерті було рівнож багато дооколичних гостей. Честь Вам Брати з Новосільців!

Хочете стало мати свій власний часопис — присилайте передплату!

Серед ночі.

„Гей, а мій газда гультай, — Гей зорівку він все пе, Як приде до дому — Ой, то мя бе, то мя бе...“

(Лемківська співанка).

Грримм... грримм... грримм!... — демиків Фесько Гуркачів колінами й п'ястукіми до двер, аж ся заліпи одривали зб шкіні. Дурков і проклинів на чім світ стбїт, аж му зо злості гамба назіпак перебажарилася.

— Отверяй раз-два двирі стара холеро, бо як ні — то тя зараз на шматки розорву. Ти звап'аро соб'ача, мерзенице якаси, то ти си мислиш, же я маю сім годин під дверями стояти? Почкай, ти мя іщи попам'яташ, як ся дістанеш г мої руки!

— Йой карб'нько Божа! Юш мі конец приде з тим п'ячиским. Вічні висіджат в ного Шідляга і хлече шпиритайчиско, а як прилізе до-

мім, то такі бревєрїи вироблят, же мало ся не знудит. О-о, тепер гас приліз п'яний і гримчує до двер, як — нех му пек!

То так Євка бесідувала сама до себе, як ішла двері отверяти. Одсунула засуву, а сама в ноги, — хотіла втікнути на другі двері.

Еге, почкай си! Перед Феськом то не так втікнути — як ся кому здават. Він, як ино розп'устит свої кольцаби, то на місци з'їмат. Може Євка зробила з пят кроків, а він скочив зо два рази і юш ей має в руках. Хопив за волося, сіпнув так, аж ся завернула і зараз: тріс, тріс, тріс, по за вуха; ино їй голова хляпкала з бока на бік.

— Йой, йой, йой!... Та за што?...

— Іщи ти нерехт? Іщи будеш до мене паю роздзявляти? То, на маєш іщи раз, іщи раз і іщи раз!

— Йой, люденько́ве Боскі — ратуйте! Та штбм ти видна, за што мя так кат'уєш? У-у-у...

— А-а, маєш! Жибис пам'ятава, жибис знава, як маєш газду шанувати. На! На!...

Докаль бив рукамі то рукамі, а потім копав, як яку звирину. Як ей натокся тільки, што сам хотів, хтоди ей пустив.

Вилетіла на двір. Г вухах їй шуміво-гінчаво, а тіво пекво, якби го огнем обсіпов. То од Феськових т'ястуків і копняків так.

Вітер розмервив їй волося, пірвав висіпаной і понюс го деси межи пвоти.

— Пташки на гніздо го позб'ерают. — подумала си й до сусіда пішва ночувати.

Тепер Фесько з бітисками зачинат „командерувати“. Він свужив при воську іщи за небіщика цисаря й то не дебуд, ино аж г Відни. Навет дістов мидаль — з чистої мідди — за файной справування і до гнес ховат го в скрини. Він іщи егзерцирку добрий пам'ятат і як

Шукаймо правди й краси в українській літературі.

„СЛОВО О ПОЛКУ ІГОРЯ“.

Окрайнінне положення нашої землі, що її доля покляла на грані двох світів, Європи й Азії, мало для неї дуже болючий наслідок. Наражена на залив диких, степових орд, що їх раз-у-раз викидала зі свого лона Азія, Україна мусіла безнастанно кривавитися в боротьбі з ними за своє незалежне існування. По черзі приходили Авари, Хозари, Печеніги, Торки, Половці, Татари. Кожній свій крок значили згарищами людських осель, кровю й трупами мільонів українського населення. Де ще недавно цвіли сади, шуміли лани, кипіло повним розгоном життя, там після кожного такого нападу лишалися завмерлі пустарі, на яких жирувало гайвороння.

Нічого дивного, що це відвічне лихоліття українського народу нашло свій відгук в його мистецькій творчості. Часті походи українських князів, що заганялися далеко в степи й громили кочовища степовиків, мусіли найти свій відгомін і в письменстві. Вправді до наших часів небагато доховалося пам'яток давньої української літератури. Вони загинули за віками, бо з упадком української держави в нікого не було спеціального інтересу їх зберігати. (Чужинці дбали про збереження пам'ятників своєї культури). До наших днів переховався тільки один твір та за те мабуть найкращий, що називається:

іно приде в ночі п'яний, то зараз „командерує“ гітисками.

І тепер іно пустив Євку, то зараз до гітисків загердеков:

— Авф! Буде муштра!

На таку команду, шиткі одразу позривалися: Васько, Іван й Андрій скочив з пеца, а Магда й Марина з ваби. Шиткі поставали коло стова. Фесько „командерує“ — аж ся курит: то на право, то на ліво, то падати каже, або скакати; страх што видумує! А все му дашто не догбда.

Тоди бере до рук ремін парит і гараче шиткіх так, што аж страх позирати. Потім гет на двір виганят. Дітиска до сусідів ідут ночувати.

А на другий ден сусіди бесідували:

— Чулисте? Фесько знов „командерує“. Шибиняк!

— Ба, то шиткой тото проклята шпіритайка робит. — повідали друзі. **Петро Попередний.**

„Слово о полку Ігоря, сина Святослава, внука Олегового“.

Темою „Слова“ є похід князя Ігоря на Половців. Половці, це степова орда, що прийшла на Україну з Азії в 1061 р.

Першим наскоком поконали вони князя Всеволода, а в 1068 р. побити трьох Ярославичів над рікою Альтою та страшно пограбили українські землі по обох боках Дніпра. З того часу з горою півтора століття шарпали вони раз-у-раз Україну. Українські князі повели при кінці XII. віку однозгідний виступ, ширшезакроєну протиполовецьку кампанію. Вона почалася з невдачного походу половецького хана, Кончака на Україну в 1134 р. Українські князі не то що його прогнали, але запустилися в половецькі кочовища та сильно їх попустишили. В липні того самого року пішли українські князі походом на Низ і за рікою Орелею розгромили Половців, набравши багато добичі й полону. Героєм походу був київський князь, Святослав. До неволі дістався половецький хан Кобяк, що „упав навколішки в городі у Святославовій грядниці“.

Не міг подарувати такої зневаги Кончак. Весною 1185 р. рушив у друге на Переяславщину, але зновже розгромили його біля Хорола українські князі Святослав та Рюрик.

Военне щастя й блискуча слава, що нею нераз вкрився київський князь Святослав, спонукали інших князів пошукати й собі щастя, слави та добичі на половецькому полі.

В квітні 1185 р. чотирьох молодих українських князів: Ігор Святославич, князь новгородсіверський, Всеволод, князь трубчевський, Володимир, князь путивельський і Святослав, князь рильський, рушили проти Половців у степи. Цей саме похід ляг в основу найкращої перлини українського письменства, що дійшла до нас із княжих часів

Починається „Слово“ з надхненного заспіву:

„Чи не добре булоби нам, браття, Старосвітським ладом заспівати Про лицарський похід, про завзяття Князя Ігоря?“.

(Переспів Б. Лелкого.)

Відтак згадує поет про великого співця віщого Бояна, що то помянувши невзгоди часів мизаулих, пускав десять соколів-перстів на стадо лебедине струн та співав пісню то про старого Ярослава, то про

Смилівого Мстислава, го про гарного Романа Мстиславича.

Нешасний похід попереджає зловіщий знак — соняшна затьма. Та проте не злякала вона Ігоря. Гордо мовить князь до своєї дружини:

„Браття годі!

Лучше згинемо всі у поході,
Лучше зложимо голову в полі,
Ніж будемо каратись в неволі.
Відітнемож ми коні з припону
Й помчимося до синього Дону,
Щоб шелоном води там зачерти,
Або копе зломити, й умерти“.

(Переспів Б. Лелкого.)
(Докінчення буде).

Моє родинне село.

На горбочку старенька Церковця,
Коло неї дуб високий —
Тут я пізнав Бога любити,
Матінці Божій у дарі цвіти приносити.
Понище в садочку моя —
Рідна хатина,
Вона мені люба —
Як ціла Лемківщина.
Не знаю чи, де краще —
Як тут, де я родився;
Де я бігав з школяриками
По широкім вигоні.
Тут мене мати навчала
Рідний край любити;
Вона мені вказала
Шлях, щоб не смів блудити.
Теодор Яворський.

Надіслані книжки.

Володимир Лопушанський: „САДОК ВИШНЕВИЙ КОЛО ХАТИ“.. 1 частина драматичної трилогії — Чорна Колиска. — Видавництво „Українська Культура“, Львів, ул. Домініканська 11. 1. п. Це черговий випуск театральної бібліотеки „Української Культури“ під ред. А. Чорніти та zarazом перша того рода песа, що виводить на сцені родинне життя в кріпацькій хаті Шевченків і підсвідому туту 9-літнього Тараса за виледяними в своїй дитячій душі козаками-местниками, які мають повстати з могил і воскресити Волю України.

Вона ще й тим цінна що в 13. яві (стор. 14—16) старенький дідусь разом з унуками молить Господа, щоб дав силу терпіти знущання та визволив поневолену Україну з московського ярма.

Кожний Аморський Гурток на Лемківщині повинен виставити на своїй сцені цю вартісну й освідомляючу песу.

Евген Гринишин: КРИВАВИЙ ЗБРУЧ. Перемишль, 1936. В-тво „Самотужки“, стор. 45. 16°. Збірка 10 нарисів з сільського побуту, з війни та трагічні моменти з большевицького життя. Ціна книжечки 60 гр.

Антін Лотоцький: ІСТОРИЧНІ ОПОВІДАННЯ. Львів, 1933. В-во „Світ Дитини“, стор. 64, ціна 60 гр.

Олесь Чмелик: БОГДАНЧИК-ПУСТИНЧИК. Львів, 1935. В-во „Світ Дитини“, стор. 44, ціна 40 гр.

Замовляти в Адм. „Нашого Лемка“.

Присилайте дописи і вістки, що діється у Ваших сторонах.

Правдива пригода.

Дивні, нерозумні дивні пригоди приключаются людині, але такої пригоди як саме раз мені трапилася — ще мабуть ніхто не мав.

— Був сірий, мрячний вечір. На небі ні одної зірки не було видно. Чорним покривалом нависли хмари над землею. Всюди царила тишина, понура, непривітна.

Повільно ішов я селом, з напруженням вдивлявся у вечірню темінь. Та коли я опинився біля Семенової хати, то побачив таке диво, що хіба в кошмарних снах можна його побачити. Зі землі підвелася якась чорна великанська постать, випрямилася і простягнула здоровенні лапи. ...Чалап — чалап...

Це вона, ця чорна постать — поступила ногою раз й другий і опинилася біля мене.

Злющими вогниками горіли її погані очі, витягнула лапи; хотіла зловити мене в свої обійми.

Я подався взад, — постать, ще скорше за мною. — Ов погано! Вже досягає мене лапою. Вмить метнувся я у бік, під ногами знайшов камінь, хопив у руку, замахнувся і бах! — в самі груди поцілів чорну постать.

О диво! — Камінь наскрізь перелетів через її груди, а вона навіть не захиталася, лише з її лаші вирвався пронизливий регіт. Відтак забелькотала:

— Гов панцю! Каменем хочеш зі мною боротися? — Гі-гі-гі... така зброя — до нічого; сам бачиш, що її не боюся. Гі-гі-гі!...

...Що за диво? — Це певно буде якась столітня відьма, зі заклятого замку. — подумав я і крикнув:

— Хто ти?

А вона мені бундючно відповідала:

— **Я селянська біда!**

Еге! Трохи прояснилося мені в очах, бо вже бодай знаю, з ким маю до діла. — Зачинаю з нею по доброму балакати:

— Всевадна володарко бідо! Коли вже довело нам стрінутися разом, то позволь по ширости поговорити з тобою. Скажи — будь ласка, — що ти тут робиш у селі?

— Гі-гі-гі, що за немудре питання. — Що я тут роблю? — Хіба ж сама моя назва: „селянська біда“ — не вистарчає тобі?

— Ну, хай там! Але чому ти так немилосердно вхопилася села? Чому не підеш собі до міста, не візьмешся там... ну, хоч би й до жидів? О-о, там чимале поле мала б ти до пису, бо в жидів кишені тугенько

набиті, тай черевка в них гарні вирости.

— Ого, ти думаєш, що я сама цього не знаю? — Добре знаю! Але я жидів боюся.

— Ов аж так! Чогож?

— Еге, бачу: тягнеш ти мене за язик, але нехай! — зібралось мені на щирість, то й все тобі розкажу. Слухай. — З жидами то трудна справа; до них я ніяк не можу добратися, бо в них є така зброя, якої я боюся й перед нею утікаю.

— Шож то за зброя? — счудувався я. Та-ж перед хвилиною ти казала, що камене не боїшся, то й друга зброя мабуть теж тобі не страшна.

— Є, є, така зброя, якою мене можна прогнати. Хочеш знати яка? — То спокійно слухай: Жиденя, як іще мале, то його вже вчать: читати, писати, рахувати... Як воно підросло, то знов інші науки побирає; тоді вчать його: „гешфти“ провадити, едности триматися, свого шанувати, обстоювати за своїм, „гоїв“ дурити, шпіритайкою їм голови затуманювати...

— Ой так...

— Ну, певно, що так! Бо чи ти бачив коли п'яного жида, щоби він перевертався десь під плотом у болоті? — Знаю, що напевно ні! О, вони за мудрі на те, щоб отрую зльопати; це тільки „гоїв“ хочуть тим ущасливити. — А коли б мені часом десь удалося зловити жида в свої обійми, то він наробить стільки крику — „гевалт“—у, що зараз всі почують та прийдуть йому на підмогу. А з гуртом, де едність, де серця одним бажанням горять, де мізги одною думкою палають, що зроблю, — га? — Нічого. Тепер ти догадався яка то зброя, що я її боюся? — Це свідомість й едність. Тут в селі, того всего немає. Тут як одного б'ють, то другий сміється в кулак, ще й каже: добре йому так! Тут такі люди затуркані, що можу з ними робити, що тільки схочу. Я тут правдива пані-володарка, бо люди не знають, як зі мною боротися. Аж сама дивуюся, що вони такі темні, — від дитинства не хочуть учитися. Подумай лише: у селі, то змалку такому Івасеві, Митрусеві, чи там Петрусеві кажуть: гусей пасти, пізніше телят, ще далше — корови. Он тоді такий синок учиться таких наук: як яйце вкрати, файку закурити, комусь каменем голову розбити, — от хоч би й ти тепер — каменем до мене бухнув. — Як такий синок вже на па-

рубка виросте, то до грубших річей забирається. Він з комори збіжжя витягне, зі стайні курку і так далше, щоб тільки вдалося. За те він собі горівки купить, добре впеться — аж носом землю буде рити, порядно ножем когось поріже, в ночі по селі буде викрикувати, — бо він парубок! До науки не візьметься, бо деж би він собі тим голову морочив.

І так мине молодість. Івась, вже господарем Іваном зістав. Зачинає господарити, а властиво капарити, бо деж би він порядно господарити навчився.

Тут біда, ще ближче приступила до мене і аж закричала:

...Ой-га, ще мало того всего! Скільки тут ненависти, суперечок, процесів... Чи мало таких, що на своє рідне плюють, в чужих ласки забігають, ворогам до ніг падають, а рідного брата на шибеницю повели би. Які погані звичаї тут вкорінюються, та привички. Просто голови люди потратили і ріжним баламутам-киринникам дають себе за ніс водити. Нарікають: біда в нас, біда! — а самі тягнуть мене до своїх хат...

...Ага! Ще одно забула би тобі сказати. Знаєш, декуди починаю стрічати щораз більше таких людей, що до рідних книжок і часописів заглядають та черпають звідтам знання. О-о... того то я боюся, бо як люди змудріють, — то я тоді мушу забиратися геть зі села.

...Фу-фу-фу... потягнула біда своїм носиськом і заверещала:

— Ой, та й від тебе заносить тим книжковим духом, а я дурна, так розбалакалася перед тобою!...

Сказавши це, вихром пігналася поміж темнотою окутані хати; я сам зістався серед дороги.

П. Попередний.

Моя рідна хатина.

При дорозі садочок,
Доколя огорожа,
В середині рідний дімок
Пишається наче рожа...

У хатині віконця,
Стіни гарно вибілені,
Під вікнами грядочки
Квіточок, безліч зелені.

В тій хатині я виростила,
В ній любий світ пізнала,
Й тішусь нею, як весною
Ластівочка мала.

Гануся Тупяківна.

Належитість за передплату, за книжки, збірки на культурно-освітні цілі слати все на адресу: „Наш Лемко“ — Львів, ул. Зіморевича 3.

ЯК НИЩИТИ ГУСІНЬ НА ОВОЧЕ- ВИХ ДЕРЕВАХ.

До глиняного або злізного посуду набрати трохи розпалених вугликів. На ці вуглики дати потім трохи смоли та дві чисті сірки (кінської); від того дуже курять. Цим димом окурювати знизу овочеві дерева, нападні гусіню. Окурювання треба переводити в дуже тиху погоду. Ще краще прикріпити посуд до довгої тички, щоб краще окурити дерево. Більша частина гусені скоро падає, а та, що лишається на дереві — твердне та гине. На такі роботи не треба жалувати часу, бо це вернеться сторицею з овочами.

НЕ КУПУЙМО ЦЬОГО, ЩО САМІ МОЖЕМО СОБІ ЛЕГКО ЗРОБИТИ!

Подаємо дуже добрий та дешевий спосіб, як виробляти чорнило до чоботів, пасту до черевиків та шевський віск. Щоб одержати добре чорнило (шварц) до чоботів, до упряжи, до пасів, треба купити в складі фарб 10 дкг англійської саджі та 40 гр., 5 дкг терпентини (на полиск) за 8—10 гр. і 5 дкг пчільного або земного воску.

В посудину кладемо віск, топимо його на прикритому вогні (щоб не заплився), до розтопленого воску вливаємо терпентину та разом вимішуємо. Окремо в 1 л. води заготовлюємо сажу (може бути також сажка з комина, але з м'яккого дерева — липа, осика, тополя, сосна) та цю гарячу рідину зливаємо до розтопленого воску з терпентини — вимішуємо добре та наповнюємо відтак окремо до цього зладжені коробочки, тощо пуделка.

Знову на 1 кг. доброї пасти треба 1/2 кг. доброго машинового олію (за 30 гр.), 25 дкг. рицинового олію (за 50 гр.), 15 дкг. воску (за 15 гр.), 5—10 дкг. терпентини (за 10—15 гр.) — залежно від цього, яку хочемо одержати пасту — до білої не треба саджі, до жовтої додаємо 2 дкг. жовтого порошку (за 5 гр.), до чорної 5 дкг. англійської саджі. Це все заварене на вільнім вогні (але прикрито!), наливаємо в порожні бляшані коробки, пуделка з пасти та якщо здремо фірму на пуделках — вільно такі зужиті пуделка — тепер заповнені нашою пастою, продавати.

Шевський віск робиться зо звичайного воску — по перетопленню буде жовтий — або чорний, як до

перетопленого воску докинемо де-що саджі.

Безперечно, що такі вироби будуть кращі та певніші, не буде так шкура у чоботях тріскати, паси, упряж буде чиста, м'яка, не буде вигнівати та випікати коней.

Направду шкода кожного сотника, виданого в жидівські руки.

Уживайте лише
знаменитої цикорії „ЛУНА“, здрорової підмінки кави „ПРАЖІНЬ“ і солодової кави „ЛУНА“, виробів Української Кооп. фабрики „СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“ Львів XV., вул. Церковна 2.

ПОВЕСЕЛЬМОСЯ КАПКУ.

НАШІ ДІТИ.

— Івасю, уважай, чи нема з твоім яблуку хробака: бо можеш його легко зісти.

Івась: Е, най там собі хробак сам уважає, щоби я його не зів.

— Татусю, термометер впав.

— Багато?

— Ні не багато, яких півтора метра, але розбився.

НЕВДОВОЛЕНИЙ ПАНОК.

Панок з фільварку послав свого сина до школи, накладав на школу великі суми грошей, але син не хотів вчитися.

— Гай, гай, — кілька то корів пішло вже на того бика та годі вивести його в людей — нарікав панок перед сусідом.

КАК ТВОЯ ФАМІЛІЯ.

До адвоката в Горлицях прийшов селянин зо села в справі свого майна. Адвокат, званий руснак питає газду: Как твоя фамілія?

Газда лише здвигнув раменами, бо не знає, що адвокат хоче.

Це озлобило гадуката, тому репетує: Как тебя на імя? Ну!

Газда; А как тобі на голову!

У Старому Санчі на Лемківщині збанкрутувала велика фабрика кожухів, що zatrudнювала 100 робітників. І знову буде більше безробітних.

Рідношкільна нарада.

Рідношкільна нарада. Кружок Р. Ш. в Сяноці на празах Повітового Кружка, уладжує в дні 29 травня ц. р. о год. 10-ий у салі Народного Дому (біля Нар. Торговлі), рідношкільну нараду з програмою про виховання молоді, організацію „Р. Школи“ та дискусією. Побажанням булоб, щоби на нараду кожне село, кожне Товариство вислало своїх відпоручників та ближче заінтересувалося рідношкільними справами.

Театральна вистава в Явірнику. Новооснований Кружок „Рідної Школи“ в Туринську, починаючи свою працю, дав уже кромі театр. вистави у себе також і три комедійки у Явірнику, а саме „Сатану у бочці“, „Свідки“ та „На перші гулі“. Є це перша театральна вистава у Явірнику! Сподіємося, що незвичайно добра гра аматорів туринського гуртка „Рідної Школи“ заохотить також і свідомих громадян з Явірника, що вже у короткому часі оснують також у себе Кружок „Рідної Школи“. Зважимо, що мимо великих ріжних перепон, сая була виповнена по береги гостями, які з вдовolenням провели той час на приємній мпрезі.

**Всі письма й листи адресуйте:
„Наш Лемко“ Львів, Зіморовича 3.**

**Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
Д Е Н Д Р А**

фабрика

у

Львові

вул.

Потоцького

ч. 58 а.

Добру виплату за молоко можуть забезпечити Вам тільки великі Районові Молочарні,

Тому вступайте в члени Районових молочарень організуйте їх і ведіть по вказівкам

„МАСЛОСОЮЗ“

Збувайте весь лишній набіл і купуйте потрібне молочарське приладдя тільки через

„МАСЛОСОЮЗ“

Вказівки й поради щодо організованя кооперативного молочарства і закупа приладдя уділює „Маслосоюз“, Львів, вул. Б. Гловацького 23.

Поштове заплачено гуртом.
Opłatę pocztową opłacono guszałem.

Наш Лемко

РІК III.

Ч. 12 (60).

Львів, 15-го червня 1936.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.

NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1-80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

„Наша пісня, наша дума, не вмере, не загине“...

Аматорський Хор при чит. „Просвіти“ в Улючі п. Сявом, з дир. Р. Солтикевичом.

Загальні Збори Кред. Кооп. „Сян“ у Сяноці.

На день 3. червня 1936 год. 14 визначено загальні збори кредитової кооперативи „Сян“ у Сяноці, зі звичайним денним порядком. Кооператива ця основана 8. лютого 1928 р. для сяніцького повіту — виявлялася як слід зі своєю завданням та дійсно давала кредити й ломіч своїм членам з цілого повіту. Світлий розвиток кооперативи припадав на 1931 рік, коли останній звітний рік приніс кооперативі чистого зиску квоту 683 зол. Був це час, коли з Америки слали долляри на Лемківщину. Та від цієї пори обороти кооперативи почали маліти, а в кінці з настанням кризи, устали. Дальші ріжні пільги віддовжених законів, хоч не відносяться вони у цілості до зареє-

строваних кооператив, дезорієнтували членів кооперативи, будь-тоби зятягнених позичок не треба звертати, бо платність їх „розложена на рати“. Мимо того Управа кооперативи старається всіма силами оживити діяльність кооперативи, виявляється корисно зі своїх зобовязань, приєднує нових членів, щоби на найближчих заг. зборах віддати провід кооперативи рухливій та енергійній Управі та закликає у свому повідомленні про речинець заг. зборів: „Дальше не сміємо бути байдужими для справ кредитової кооперації“. Наше громадянство повинно заінтересуватися цією кооперативою, стати в ряди її членів та цим сприяти до дальшого розвитку.

НЕДОЛЯ НАШИХ ДІВЧАТ.

У Кракові при вул. Сироксмлі 11а, 2. ц. м. затроїлася підчас сну світляним газом 25-літня служниця Марія Кармарин. Перевезена в нежитомнім стані до шпиталу померла.

Пскійна була свідомою робітницею-українкою, яку як і багато наших дівчат — доля-мачуха вигнала з рідних сторін на чужину.

Подібні випадки трапляються часто. Гинуть наші дівчата, вислугуючися чужинцям й дають своєю трагічною смертю жир для ріжного роду брукових газет, жадних крові й сензацій.

Страйк у Кракові. В Кракові страйкувало 3 тисячі будівельних і міських робітників — домагаючись 6-годинного дня праці й підвишки платні. Таке таме обздуралося львівським робітникам, що теж завели страйк, але як управа Львова заявила, якщо в означеному речинцем дні не вернуть до праці, буде припиняти нових робітників до служби, тоді дали „перепросити“ себе страйкарі. Найбільше означилися трамваярі, бо їм ще замало 200—250 зол. місячної платні.

Перемиський суд засудив буйшого начальника суду в Ярославі й бувшого секретаря по кілька літ вязниці за великі грошеві мадужиття.

Пильуйте дітей. В Явірлику, пов. Сянік, утопився в жерниці поглишений без опіки 2-літній Степан Хрін.

**Поширюйте наш часопис
і присилайте дописи!**

„Кінець -- ділу вінець“.

Під розвагу українській молоді.

Живемо серед таких складних умовин, що велика шкода кожної марно прогаяншої хвилини. Час не жде, обставини міняються, тому перед нами велике завдання: **піднести культурно цілу Лемківщину.**

Цей обраний народний шлях, наша висока мета, наші ідеали вказують нам всім на Лемківщині наше національне українське „я“, нашу невідривну злуку з матірнім пнем та кладуть на нас цей святий обов'язок найбільшого труду, хоч би прийшлося життя покласти для добра народу.

І перші християни не були ані дуже вчені, ані не відзначалися якимись особливими здібностями, ні, це були собі здебільша люди простої, але зате були так переняті новими ідеями Христа, що невідреклись їх, хоч задавано їм страшні муки, хоч кидано їх диким звірям на жир. Світ давно вже забув багато людей, що вславилися різними великими ділами чи відкриттями, забув багато учених, та не забув і ніколи не забуде тих людей, що зуміли так глибоко взяти собі до серця ідеї Великого Учителя.

І наш народний геній, поет і мученик за народні ідеали, Тарас Шевченко все своє життя, всі свої здібності, весь свій талант, а навіть своє родинне щастя жертвував для нашого українського народу. Тяжкі переслідування й терпіння, що їх зазнав від московського уряду, не захитали і не вбили в ньому віри в народні ідеали і він всупереч усім переслідуванням писав: „Встане Україна“, світ правди засвітить і помоляться на волі невольничі діти“. А в заплату за свої муки просив не залишати його тіла на чужині, а поховати на Україні на могилі, щоб міг бодай по смерті глядіти на свій рідний край, коли вже за життя цього йому не дозволяли.

Найновіша наша історія дає нам також багато прикладів глибокої віри в ідеал народньої свободи. Одухотвореними вірою в кращу долю поневоленого народу були незчислимі герої з рядів УСС чи УГА; такими були герої зпід Крут, Базару і т. д. Вони, як перші християни виреклись дїбр цього світу і клали свої молоді голови в тій глибокій вірі, що своїм життям окуплюють кращу долю своєму народові.

Оце вказує нам, що до великих діл не треба великої учености, лише треба витривалости й сильної волі. Неодин — як кажуть — запалю-

ється до якогось діла, щось йому дуже подобається, здається, що й життя не пожалів би. Аж ось, дивись, прийшли труднощі, довелося покоштувати перешкоди тай не сглянувся, як уже десь подівся весь запал, людина знеохотилася й завертає з пів дороги.

Навпаки сильна воля не боїться ні великий трудів, ні терпінь, ні переслідувань. Один селянин, хоч як був убогий, так твердо постановив дати своїм дітям освіту, що покинув на старі літа родину і поїхав до Америки, щоби звідтам посилати дітям поміч. Своїх дітей, котрі ділялися того, чого ботько бажав, бачити вже не міг, бо помер на чужині, залишивши по собі листа, що він уже не боїться смерті, бо сповнилася його воля.

А ось знов бідна матір, зарібниця-послугачка, що ціле життя не виходила з наймів, аби тільки дати освіту і запевнити ліпше життя своїм дітям. У наймах і померла, а діти вшанували її пам'ять і тихе героїство величавим пам'ятником. Таких прикладів можна би навести дуже багато. Не всі люди є надзвичайні, але кожна людина може зробити якесь надзвичайне діло, якщо тільки кріпко постановить і матиме сильну волю.

Так і нам всім на Лемківщині не вільно завертати з обраного шляху, або зневірюватися, але нав-

Михайло Проць.

Мати-Українка.

(Докінчення).

І довго вона так блукала — закована мати. Але серце її вільне, хоч руки в оковах.

— Пішла б я до Княжни України, розповіла їй свою долю, молила поміч.

— Ні! Буря мене не спинить! Невже-ж припізналися мої діти сини Лемківщини? Щоб разом піти честь Княжній віддати — вони зволікали би...?

Серед таких думок замандрувала мати на поляну; буря її не спинила. Та хоч ліс опянюється півом птиць — то все таки не весело матері: Чому вони мене покинули ці безталанні діти?

— Гей, заграйте гори, зашуміть діброви, приборіться ниви красно та

Сотки літ.

Під блакитом небес
гірські верхи мерехтять —
А там доли, яри, срібні річки,
Поміж ними повні села, білих хат.
Легкий вітрець повіва —
Пісня з уст юнаків,
Бадьора стрілецька сплива.
Заздрі очі; цей народ
в рабстві не родився,
Хоч безліч горя він зазнав.
Сотки літ на четі встояв:
Віра у Велике його держить —
Ні! рабом він не стане!
Він до правди все спішить.

Т. Вархол.

паки виконати постанову, довести діло до кінця. Ми мусимо стати світськими народніми апостолами, позискувати до нашої громади щораз то нових людей, здобувати хату за хатою, навчавати та освідомлювати малих і великих. Від нас самих залежить розбудова нашого промислу, наших кооператив й інших товариств, таких як „Просвіта“, „Рідна Школа“, „Сільський Господар“ й інші.

Якщо буде кому постояти за рідну справу, буде кому поінтересуватися вищими справами нашого народу; буде кому поручити ведення кооператив, буде кому повірити ведення грошових справ, а що найважливіше найдуться тоді люди, що будуть стидатися неладу в селі та будуть усіми способами його поборювати.

Отже при помочі таких людей можна сміло будувати краще майбутнє не тільки одиниць, але й цілого народу.

богато, — зажурчіть потоки, заведіть розмови про святочну днину, про велике свято. Заспівайте згучно в тихім гаю птиці, гомоніть з вітрами, полеві квіти, задзвеніть дзвіночки, рожі, всі косиці, заспівайте хором, Українські діти!

Вони прийшли — молодь, старші з унуками в строях вишиваних — усміхнені, волею натхнені -- білу святочну сідж матері принесли у дарі, що приборились.

Але вони не винні, бо в гори пізно донеслась пісня свободи.

— Діти мої! — кинулася мати дітей своїх обнімати, але руки має заковані.

— Ми Тебе розкуємо! У відповідь понісся серед гір грімкий голос — це наша воля й привіти! Най Бог дасть потіхи з нас тобі дїждати, Най тобі й Вкраїні служать твої діти, Будь благословенна, українська мати!

На Велике — Боже Діло!

До наших Дорогих Емігрантів Українців в Америці, Канаді, Франції й добрих сердець у краю, на Лемківщині та до наших Українських установ: „Земельний Банк“, „Карпатія“, „Маслосоюз“, „Дністер“, „Центросоюз“ і др.

Слава Ісусу Христу

Дороді Брати-Земляки!

Ми задумали Боже діло. Парохія наша Залу́же й Війське, Сяницького повіту, розуміючи добре вагу релігійно-морального виховання, а з ним і національного освідомлення свого молодого покоління, наших наймолодших дітей на будучих релігійних і свідомих Українців-католиків, взялася до великого діла: до будови Захоронки біля церкви. Це буде перша Захоронка у Сяницькому повіті, це буде твердина, проти православ'я, русофільства й денационалізації.

Користаючи з доброзичливості й ласкавого позволення наших духовних властей, особливого Перемиського Єпископа Преосв. Кир Йосафата Коциловського, ще з 1929 року, наш о. парох продав 5 моргів парохіяльного поля під будову Захоронки — правдивого заборона католицької віри й нашої народности. Ми здаємо собі добре справу з того, що за узискані гроші з продажу цього ґрунту не зможемо не тільки вивінувати Захоронки, але навіть і побудувати її, бо у нас поле гірське дешеве.

Ми зачали будову в 1930 р. і довели її вже під дах бляхою критий, тай не стало грошей, бо в 1929 р. матеріал будівельний був дуже дорогий — коли ми його закупили. Нам треба ще на докінчення будови тисячу золотих, на приміщення трьох Сестер Службениць, бо дім цей складається з чотирьох кімнат і кухні, сіней, спіжарки й салі на науку для наших діточок — де могли би під дозором і оком Сестер не тільки вчитися, але і виховуватися. — Без Вашої помочі ми не зможемо скінчити започатого діла.

Нам треба для вивінювання цих Сестер і на їх прожиток побудувати окремо малу стаєнку на дріб, бо дай одну коровину і поросся. На найскромніше і найконечніше хатне уладження, як два ліжка, шафки, столи, крісла до салі, треба окремо грошей. На утримання й їх прожиток о. парох обіцяв дати їм, за дозволом Єпископа, часть зі свого парохіяльного поля, а ми побудуємо хату, дамо поміч в роботі, але наші гірські села бідні; на більшу суму нас не стати, бо ми і так мали видатки на будову плебанії, стайні,

нарсдного дому у Військiм — тож простягаємо наші руки і кличемо до Ваших добрих сердець. Ви нас, наші Браття і Сестри за морем і на еміграції вже не раз в потребі поратували, дали на дзвони, на іконстас 800 Долярів; ми це добре тямимо, тож думаємо, що і цим разом не відмовите нам у так великім побожнім нашiм задуманiм ділі. —

Їх Ексцеленція Митрополит Шептицький дали на нашу Захоронку 50 зол.

Ваші жертви не підуть на марне, бо Ваші тут кривні близькі і дальші, будуть Вам вдячні, що Ви своїми лептами дали їм змогу вчитися рідної мови, рідної молитви, рідних пісень побожних і своїм дожити, бо тепер рідко, або і зовсім не чують їх у своїй свіцькій школі, бо там учать їх любити чуже; забувати на свій обряд, за любов до свого язика, до своєї Землі, до свого народу.

Тому наша життєва конечність змушує нас до того, щоб не дати тим нашим найменшим діточкам, тій нашій надії й гордості нашої парохії духово упасти й національно вироджуватися, тимбільше, що наші сусіди, а їх є горстка, Поляки поставили костел у Залу́жі, а що значить костел в українській переважно парохії — ми це добре знаємо.

Сестри Службениці навчать в Захоронці наших діточок і рідної молитви, рідної пісні, рідної мови й рідної історії — навчать їх любити свій обряд, свою віру, свою церкву, свій нарід, навчать їх побожности, любови і пошани для своїх родичів, навчать їх вдячності для Вас, своїх жертводавців, навчать їх патріотизму.

Виховують їх на добрих будучих і побожних газдів і газдинь —

навчать їх всего, що взнесле, красне, Боже. Нам і Вам на потіху, гордість і славу, а їм на безумовну користь і хосен.

Тепер часи нашого лихоліття, морального і матеріяльного — часи тяжкі неморальні, часи упадку віри й обичаїв, так, що тільки церква і добра опіка Сестер Службениць в наших рідних Захоронках потрафить ті молоді серця невинних дітей охоронити від морального зла і винародовлення. Віримо, що Бог поблагословить добре діло — наше задумане та через Ваші жертви може нам здвигнути цю твердиню, де наші діти виховуються на чесних, ідейних, побожних парохіян і громадян, та добрих синів і доньок нашого українського народу, що ті наші діти в потребі гідно постоять відтак за святу віру, церкву й наш народ.

Тож Браття і Сестри за морем, на еміграції і в краю, Ви у фабриках і на ріллі, що працюєте тяжко і гірко — навіть і в підземеллях на хліб насущний і утримання власне і Вашої родини, не жалуйте ще тої малої жертви на Боже діло. За це Всевишній стократно винагородить у Вашому здоровлю, у Вашій праці й трудах, а в серцях тих наших малих діточок заскарбите собі на все глибоку і незабуту вдячність.

Нехай наш заклик, наша відозва не відійде даром від Вашої хати, а принесе і найменшу лепту. За всіх Жертводавців відправиться торжественна Служба Божа в нашій парохіяльній церкві, а жертви Ваші будуть золотими буквами записані не тільки в наших серцях, але і в памятковій книзі нашої парохії.

Жертви проситьс'я слати на руки гр.-кат. уряду парохіяльного Залу́ж — Війське, повіт Сянік.

Війське, червень 1936 р.

За комітет будови Захоронки:

о. Петро Андрейчик вр., Іван Вадях вр., Йосиф Побережний вр., Іван Гінда вр., Іван Гірняк вр., Михайло Гец вр., Йосиф Шевчик вр., Йосиф Гец вр., Іван Гінда Задянка вр.

Нивко моя.

Ниво моя зелененька,
Буйним збіжжям покрита!
До тебе рветься серденько
І душа тугою пририта...
Ти нас нивко золота,
Плодами прокормляеш,
І наче діточок любя мати,
Хлібом всіх обділяєш.
На тобі нивко наша,
Мій дід панщину відробляв,
А прадід з ворогами
У боях кров свою проливав!...

Не раз, не два, не десять,
Кровця лилась струями;
Не один, не сто, не тисяч впало
В боротьбі з ворогами!...

Де травка зеленіє, там
В глибині кости спочивають;
Над могилами ворон кричє
І птички пісню співають!...
А тепер нивко наша —
Зерном тебе засіваєм
Й не віддамо тебе нікому! Та низшом
Славу нашу згадаєм...

Гануся Тупяківна.

Господарсько-Садівнича школа Т-ва „Просвіта“ в Милованню.

На світлині бачимо будинок цієї школи в Милованню. Значіння її виховна ціль того культурно-освітнього осередка для українського народу, зокрема для української молоді з Лемківщини неоцінені та

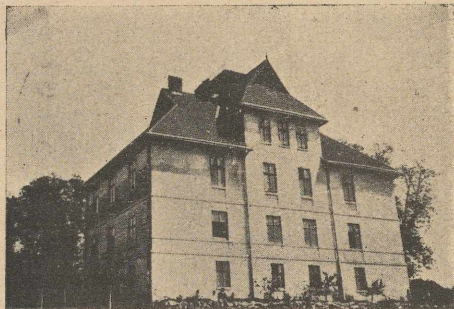

незвичайно важні. Тут українська молодь набуває крім фахового господарського знання загальну освіту; вона навчається нових способів сільської господарки, примінювання плянкової методи використання ріллі, садівництва, городництва й пасічництва.

Під теперішню пору знаходиться в цій школі — як довідуємося з листа Теодора Вархола, що з села Барвінка, біля Дуклі виїхав до милованської школи — 46 учеників, із Лемківщини трьох — один з Мишаїни, й з Риманівської Завадки. Всіх

учеників — по середині з п. директором М. Панащійом, бачимо на світлині в часі викладів в школі овочевих дерев. Цєю школою повинна ціла Лемківщина зацікавитися так, щоби в наступному

шкільному році навчалось там не трьох, але тридцятьох молодців юнаків Лемківщини.

Школа в Милованню.

ЖЕРТВА ТЕМНОТИ.

По лемківських селах золотаться цигани й туманять несвідомих людей.

Цікава подія сталася недавно в селі Загутині, коло Сянока. До одної хати прийшла циганка й хотіла одній дівчині поворожити, але каже, що в хаті ворожити недобре, тому казала їй піти до ліса на вказане циганкою місце, взяти найкращу суконку, блюзку, спідничку, рукавички та ще і п'ять золотих і там буде ворожити. Коли зійшлися в лісі, циганка взяла убрання й гроші, а дівчині казала піти до села Загір'я (2 кілометри дороги). В міжчасі циганка буде ворожити над тим убранням, а як верне, то ворожба буде готова і все довідається. Дівчина вернулася, але — розуміється, по циганці й слід застиг.

Так то через свою темноту впадала дівчина жертвою циганки. На ворожку гроші були, але щоби записатися до читальні, то на те грошей немає! Чи не ганьба?!

Отже з тої події наука, щоби гонити з хати всяких ворожбитів, а всі ставати в ряди освітної праці, бо юли всі будемо свідомі, то ніякі ворожки не будуть мати доступу до наших людей.

Ц. М.

— 0 —

Зелені Свята у Львові.

30. травня ц. р. відправив єпископ Преосв. Іван Бучко в церкві св. Юра Архиерейську Службу Божу і паанахиду за душі поляглих героїв. На Богослуженні був між іншими вожд Галицької Армії генерал М. Тарнавський, багато бувших старшин УГА, члени колишнього уряду ЗУНР, відпоручники українських товариств, організацій та багато громадянства. У Зеленосвяточну неділю прибули з усіх церков Львова процесії на личаківський цвинтар, де відправлено паанахиду на стрілецьких могилах. Також на могилах янівського цвинтара відправлено з понеділок Зелених Свят паанахиду, але процесії не було.

ПОМЕРЛИ ЗА МОРЕМ.

Артемій Корнь, † 22. II. 1936 р. в Джонкерс, Н. Дж.;

Тит Тарас, 51 літ з Руської Королевої, пов. Новий Санч, † 23. II. в Брукліні, Н. Дж.

Методій Бік, з Петрушевої Волі, пов. Коросно згинув у фабриці 26. II. 1936 р. в Пеадоди, Масс;

Катерина Филипчак з Биковець, пов. Сянік, † 23. II. 1936 р. в Ембрідж, Па;

Марія Лисяк, † в Порт Дже Ервіс, Н. Дж. В. І. П.

Великий політичний процес у Львові почався дня 25. травня ц. р. перед судом присяглих проти 23 українців — між ними три українські студентки. Частина обжалуваних це засуджені у варшавському процесі за співучасть у вбивстві мін. Перацького.

Відвідав нашу Редакцію громадянин Олекса Середницький, голова Кружка „Сільського Господаря“ в Улочі над Сяном, в часі свого побу у Львові на курсі провідників „Сільського Господаря“. Подав нам адресу своєї сестри Марії, замужної Тхір в Америці, зі щирими поздоровленнями всім нашим Землякам за океаном.

Замовляйте й всім поручайте
„ІЛЮСТРОВАНУ ІСТОРІЮ ЛЕМКІВЩИНИ“,
 що має 288 сторінок друку, 3 карти та 125 ілюстрацій — в ціні три зл.
 за один примірник — для закордону 1 ам. долар або рівновартість
 й **„УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНИ“**
 також з ілюстраціями на 68 сторінках друку — в ціні за один примірник
 50 гр. — Замовлення слати до Адміністрації „Наш Лемко, Львів, Зіморича 3. — На поштову оплату долучити 50 грошів.

ГЕОГРАФІЧНИЙ СЛОВНИК ЛЕМКІВЩИНИ.

(Продовження.)

При описі рідних земель та в часі наших мандрівок по Лемківщині стрічали ми дуже часто дивне явище, що люди, які живуть в Карпатах, знають вправді назвище своєї оселі, поблизького міста, але назвати річку або потік, що пливе попри село — не багатьох уміло. Саме тому подаємо цей важний до пізнання наших земель географічний словничок.

Балутянка, або Балудянка — це потік в Рим. Завадці, бере свої початки з лісистого Бескиду — по біч Дуклі — з горою **Церговою** (718 м. високою). Пливе вузькою долиною на полудні й в Завадці з правого боку лучиться з потоком **Завалкою**, що вливається до річки Ясьолки.

Балутянка — теж потік, що творить межу між селом Балутянкою та Камянкою й по пів милевому бігу вливається до річки **Табору**, званого в долишньому бігу **Моравою**, притокою Вислоки.

Баниця, потік на полях села Ізб, в Грибівщині, плине на північ через ізбянські поля й луки до Баниці; серединою села, забираючи з лівого боку потічки та по пів милі вливається з лівого берега до **Білої**, притоки **Дунайця**.

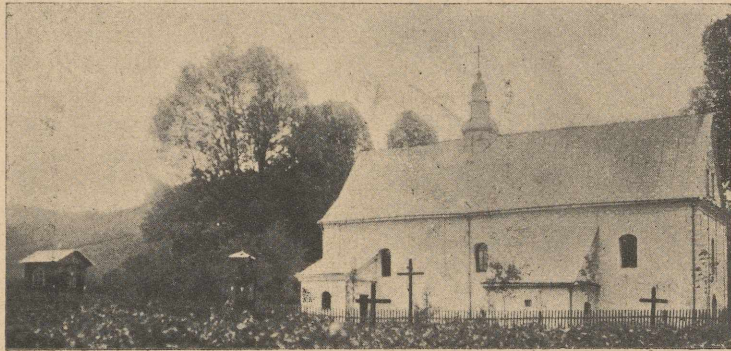
Барбура, гірський потік, бере початки в лісистім Бескиді, в лісі зв. „Барбура“; в селі Радошиці лучиться з малим потічком по північній стороні громадської дороги, яка веде з Радошиць через просмик Бескиду (там стояла давніше коршма) до **Польоти** на Підкарпаття. Перерізує відтак село в північно-східньому напрямі, з правого берега приймає потік „Радошицький“ та по 3/4 милі переділює лупківський залізничний шлях, вливаючи свої води з лівого берега до **Ославиці**, притоки **Ослави**.

Барвінок, село в Дуклянщині, тут ще в 1880 р. була фабрика сірників і паровий тартак, **Барвінок потік**, званий **Обшарна Вода**, або **Острош**, впливає з під Студеного Верху; в селі Барвінок перетинає дорогу на Підкарпаття, так званий „дуклянський шлях“ дуже старинний — за Барвінком прибирає потік **Широкий** та в селі Тилява вливається до **Солотвини** (по 1 милі бігу) притоки **Ясьолки**.

Бахірець, потік, або Християнова Вода, впливає у східній частині села Бахірця та вже під двором вливається до Циганського (потіка), притоки **Сяну**.

(Дальше буде).

Українська гр. кат. Церква в селі Залуж-Війське.

Мурована церква св. Косми і Дам'яна в Залужі-Війське, збудована в 1894 р. відновлена в 1925 р. з проповідницею й хрестною дорогою.

Позір! Всі підемо на відпуст до Військового в дні 19. ц. м.

НОВИНКИ.

Симон Петлюра — Головний Отаман Українських Військ — під таким заголовком видала „Дешева Книжка“, Львів, Скарбківська 35 — чергову (10 ч.) освідомляючу книжечку, стор. 32 — ціна 20 гр. Замовляти у видавництві.

Кілько жидів править совітською Росією? На 165¹/₂ мільйона населення є лише 1.7 процент жидів. Але мимо того жиди займають найважливіші становища в державі. В Москві 150 тисяч самих жидів урядників. Також всі комісарі жиди й на чолі ГПУ стоїть жид Герман Ягода. Жиди мають у своїх руках заграничну торгівлю, торговельні палати, пресу та керму всего суспільного життя. Такі то здобутки досягнули „працюючі маси“ у кровавій більшовицькій революції.

Польських робітників у Франції далі виганяють. Цими днями відїхало з Ліль 400 робітників, в 3/4-их шахтарів, у найближчих тижнях намічені чергові транспорти.

Породила семеро дітей відразу. Американські часописи подали вістку з Нікарагуї, що в окрузі Рівас одна селянка породила сім близнят: чотири дівчинки і трьох хлопців. Хлопці зараз після народин померли, дівчинки живуть. Дехто з того приводу каже, що не буде війни, бо хлопці не хочуть ховатися, а дівчата є ознакою миру.

Стан безробіття в Канаді. На загальне число всіх мешканців Канади десять і пів мільйона було 1. січня 1933 р. на державній допомозі 1,533.842 робітників, дня 1. січня 1934 р. — 1,491.054 безробітних, 1. січня 1935 р. — 1,431.093, а 1. січня 1936 р. — 1.310.420 осіб. Як бачимо, через послідних чотири роки кожний дев'ятий чоловік був на державній допомозі. Знову ці, що працюють, мусять майже половину свого заробітку віддавати державі у формі високих податків на покриття державних допомог. Числа про стан безробіття правдиві, бо їх в дні 4. квітня ц. р. проголосив у преси канадійський міністер праці. (З листа п. Т. Гривнак).

Театральна вистава відбулась в селі Гломча, пов. Сянік, заходом місцевої читальні „Прозвіта“. Але через брак власної домівки аматори відіграли виставу в stodолі господаря Профіри з великим моральним і матеріальним успіхом. По виставі відбулась ще забава з ганцями, що разом з виставою дала гарний дохід. Слід би тямити при кожній такій нагоді та переводити добровільні збірки на часопис, книжку й поширення освіти серед найбільш бідніших наших братів у Карпатах.

ПРОДАМ ДЕШЕВО ГОСПОДАРКУ

(сім моргів доброго поля на рівнині, хату з цілим інвентарем і сад) **Іван Преща, Синів, почта Риманів, к. Сянока.**

Вода не забере, огонь не спалить,
ані злодій не вкраде Ваших грошей,
якщо зложите їх на вкладкову книжечку

в Кооперативному Банку
„Дністер“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Поздоровлення й побажання з подорожі.

На днях одержала наша Редакція цінне письмо з Лондону, столиці Англії — від Впр. о. Івана Тиллявського, що недавно — як ми вже писали, виїхав до Канади.

Наводимо цікавіші місця з цього листа: „Ідучи до Канади, прийшлося мені їхати через Англію — її столицю Лондон. Тут залишився я продовж 6 днів і зараз таки в першу чергу відвідав наше Українське Бюро. Управитель бюро п. Др. Кисілевський не жалів дорогого часу та разом звиджували ми всі лондонські культурні осередки, наукові станиці, здобутки англійського народу.

У самому Бюрі показав мені п. Др. Кисілевський масу наших українських видань, понад 74 різних українських часописів, між цим і „Нашого Лемка“. Показував я також п. Д-рові Кисілевському „Ілюстровану історію Лемківщини“, яка всім дуже подобається. Про цю книжку п. Др. Кисілевський напише до Вас особисто.

Це наше Українське Бюро в Лондоні має для нас Українців незвичайно велике значіння — це наче наша Амбасада. Тут також мав я нагоду стрінутися з п. Коль Мальоне-йом, послом в Лондонському Парляменті, нашим великим приятелем і заступником в українських

справах. На спільний півгодинний розмові мав я щастя довідатися багато корисного, що Англіїці пильно стежать за подіями на Українських Землях, зокрема п. Мальоне-йом цікавиться нашою долею й намагається долати. Це ще й тому для нас дуже важне, бо Англіїці в Америці та Канаді вже давно оцінили нашого українського робітника та загально висказують свій погляд, що немає кращих працівників від українського народу. Велику вагу прикладають рівнож до всіх подій на Великій Україні та доказують рішучо, що Україна буде наймогутнішою державою в Європі, як лише провалиться большевицька влада.

На цьому закінчую листа з сердечним устиском долоні та побажанням Хв. Редакції якнайкращих вислідів у культурно-освітній праці для нашої дорогої Лемківщини.

З глибокою повагою

о. Іван Тиллявський.”

Від Редакції: Сердечно дякуємо Вам Впр. Отче Добродію за Вашого щирого листа та цінні відомости з Лондону. Від себе бажаємо Вам Дорогі Отче Добродію щасливого побуту в Канаді та якнайобильніших овочів у Вашій апостольській праці між нашими Земляками в далекій — від рідної Батьківщини — заокеанській країні.

Як треба господарити на Лемківщині.

В попередньому числі подали ми короткий поділ господарки на Лемківщині. У цьому поділі прикордоння карпатська полоса стоїть на першому місці. Земля тут легка до обробки та щонайважливіше — рілля не є ще так почвертована як це побачимо щораз ближче домів.

Однак мимомого всі наші ниви не приносять нам такої користі, якої від них домагаємося.

— Як то — запитає дехто — таже овес родиться й ячмінь ненайгірше видає.

Безперечно! Але погляньмо, скільки соток моргів лежить річно угорами — або як то в горах кажуть „земля спочиває“ майже що другий рік.

З цим способом мусимо вже раз закінчити, бо землі не треба відпо-

чинку, лише „справунку“; нам здається, якщо залишаємо рілля угором, незорану на один рік, що земля від того потужіє та вже буде краще родити. Це саме явище бачимо й по наших садах.

— Не буде — мовляв — того року садовини, бо яблоні й груші зародили в минулому році багато овочів і тепер відпочивають.

— Звідки таке твердження?

Ану, використаймо тоту всю гноївку, що спливає до ріки, до прикордонних ровів, або десь за вуглом — щоб „полицман на кару не записав“ — тою гноївкою підливаймо в часі першої весни, або під осінь овочеві деревця — тоді побачимо — чи буде яблїнь або грушка спочивати?

Певно, що не можемо також

справити обірником цілого ґрунту, або купувати дорогі штучні погної, однак поле легко справити ще іншими способами. Приміром там, де тяжко довести обірник, найкраще до того надаються зелені погної. Ще й тепер відповідна пора висівати любін, вику, болгай, альпійську конюшину. Ці рослини збагачують рілля в поживні складники, рілля не лежить марно облогом, не яловіє та не твердне й завмирає.

— Якто рілля може завмирати? Знову запитаєте.

— Так рілля завмирає, якщо довгий час залишаємо її незрушеною, або хоч би легко підораною, бо саме багато — сотки міліонів дрібних животинок, які спричинюють родючість ріллі — гине тоді, як рілля в облозі лежить толокою.

Отже ж з толоки маємо подвійну некористь: перша, що земля лежить даром, бо купочки лихого трави не можемо звати дохідністю пасовища, друга втрата — рілля залишена на толску — дійсно затолочується, — бо тратить свою родючість.

Тут ще одне велике нещастя, що покутує між нашими гірськими господарями, саме ми признаємо, що наше поступовання й спосіб господарювання конечно треба змінити, однак самі не маємо відваги звернутися відважно та переорати на новий лад свою цілу дотеперішню господарку, занехати старі недоцільні роботи, здобуваючи хату за хатою, господаря за господарем і в організаційний пляновий спосіб вводити нові напрямки в наші господарства.

(Далі буде).

ПРИЛЮДНИЙ ЗАПИТ.

Під таким заг. щоденник „Українські Вісти“ (адреса: „Укр. Вісти“, Львів, вул. Чарнецького ч. 8) в 121 ч. поміщує запит Українського Духовенства на Лемківщині спрямований до заступника Апост. Адміністрації на Лемківщині з осідком в Риманові Живці, що сталося з грішми в квоті 1487.80 зл., які ще або бл. п. др. Василь Масцюх, або заступник о. Іван Полянський побрав за купони від облігацій польської внутрішньої позички від всіх священників на Лемківщині?

Слід згадати, що кожна облігація мала по 8 купонів, вартости кожний купон по 1.50 зл. — отже разом за 8 купонів 12 зл.

Присилайте на пресовий фонд „Нашого Лемка“, за це ми подбаємо, щоб стало збільшити сторінки та подавати багато відомостей з усіх ділянок нашого життя.

Просимо всіх, що одержали „Ілюстровану історію Лемківщини“ вислати належитість розрахунковими переказами ч. 141., та одночасно подбати, щоб у кожній хаті на Лемківщині находилася ця освідмляюча книжка.

Як Москва поневолювала Україну.

Українська Держава, двигнена кривавим трудом великого гетьмана, Богдана Хмельницького, почала поволі скочуватися у загибель. Домашня незгода підточувала її знутри, на зовні шарпали її вороги. Згідне й одноцільне дотепер запорізьке військо розбилося на два ворожі табери, що завзято себе поборювали. Суцільна українська держава розпалася на дві частини, що їх розмежовував Дніпро, на Лівобережжя й Правобережжя. Повстали два гетьманські уряди, дві орієнтації, москвофільська й польонофільська, дві політики, що взаємно себе опрокидували й виключали. На Правобережжі правив один гетьман, на Лівобережжі другий. Ідея Самостійної Української Держави занепадала щораз більше. Її місце займали братовбійчі війни поодиноких частин українського народу, які на поміч закликали до себе ворогів. Історія повторялась. На Україну вертали сумної пам'яті часи давніх княжих міжусобиць.

Москві такий стан на українському півдні був дуже на руку, це була вода на її млин.

Вона не гаяла часу, щоби скрипити своє засилля на Україні. Попирала серед козацтва русофільську течію, зеднувала прихильників серед нетямущої черні, намагалася використати на свою користь взаємну ненависть, що розеднувала

старшин з козацтвом. Вона, як це вже сказано, нацьковувала одних на других, ставала в обороні слабших проти сильніших, щоби з усіх присорбити рабів. Гетьманську булаву вона зробила предметом гидкої спекуляції, на гетьманський престіл попирала своїх прихильників, або людей про яких знала, що всіни не городитимуть її займанницьким інтересам на Україні.

Завдяки московській протекції при гетьманській владі на Лівобережжі (про Правобережжя не говоримо, бо воно лишилося під польськими впливами) опинився того рода чоловічок, що Іван Брюховецький. Колись був „старшим слугою“ на дворі Богдана Хмельницького, де набрався дещо знання та оглади. Висланий Юрасем Хмельниченком на Запоріжжя залишився тамже, та популярними, демагогічними кличами зеднав собі січове братство, що вибрало його в 1660 р. кошовим. Бувши колись гетьманським підніжком сам забажав гетьманської почеси. Був людиною вимовною, говорив гарною народньою мовою, писав легким, образовим стилем та тим прихилив собі чималий гурт людей, що на так зв. „чорній раді“ в Ніжині 27—28. червня 1663 р. при помочі Москви переперли його вибір на гетьмана.

(Далі буде).

—о—

Свячене в Сяноці.

Заходом місцевої читальні „Просвіти“ владжено для її членів та членів Брацтва Апостольства Молитви дня 17. травня ц. р. Спільне Свячене. За гарно прибрані і заставлені столи засіло біля 100 осіб з усіх кругів українського громадянства. Акту свячення доконав новий сотрудник о. В. Рожко. Опісля забрав голос голова читальні о. Степан Венгринович, вказав на ціль та значіння Свяченого, та роздаючи свячене, складав рівночасно й побажання. З черги промовляв голова Кр. „Р. Ш.“ у Сяноці др. Степан Ванчицький, складаючи Виділові читальні, а зокрема голові о. Ст. Венгриновичеві признання та подяку за владження Свяченого, котре в Сяноці перший раз уладжено, а на котре зійшла така численна громада. Вказуючи на історію нашого народу та навіязуючи до Христового Воскресіння, побажав усім, щоб у всіх присутних з цим днем воскресла

свідомість, що вони є українцями. Вкінці голова Філії „Просвіти“ др. Василь Блавацький, вказуючи на значіння „Просвіти“ для українського народу, закликав усіх, щоби з моментом допливу сільського елементу до міста всі горнулися до своєї організації та ставали членами „Просвіти“, де здобудуть освіту та освідомлення.

Промови бесідників переплітували гості стрілецькими піснями. Відспівано теж многолітствіє перенесеному о. Петрові Білинському, організаторові Брацтва Апостольства Молитви. Опісля під проводом п. Степана Цара відбулися товариські забави. По кількогадинній веселій гутірці та забаві, проведеній у товаристві „своїх“ гості розійшлися бадьорі та вдоволені додому.

Зокрема належить подяку всім Паням, які не жаліли труду, щоби так гарно владити Свячене.

—о—

НОВІ КНИЖКИ.

Іван Зілинський: **Карта Українських Говорів** з поясненнями, Праці Українського Наукового Інституту, Варшава, 1933.

О. Р. Лукань, Ч. С. В. В.: **Василянські монастирі в стан. епархії, Львів 1935.** Бібліотека Центр. Вас. Архіву, ч. 1.

Юліян Тарнович: ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ. Бібліотека Лемківщини ч. 1. Львів 1936. Накладом Видавництва „На Сторожі“. Стор. 288, вел. 8°, 3 карти та 125 ілюстрацій.

Оця „Історія Лемківщини“ це неабиякий дар для Лемківщини, та не тільки для Лемківщини, а й для кожного свідомого Українця. Це не сама історія, так як ми це звичайно розуміємо, бо тут не тільки оповідається про минуле Лемківщини — тут подана й географія (опис землі) Лемківщини та статистику (скільки де живе лемків) й етнографію (вдача, звичаї й обичаї лемків, як зодягаються, як живуть, чим займаються, про їх мову та пісні і т. і.). Це не сама історія, а популярна (написана приступно) книжка знання про Лемківщину. Сама ж історія Лемківщини оповідається в тісному звязку з загально-українською історією. І це дуже важне, бо хто читає цю історію Лемківщини, бачить навіть, що лемки це не якесь чуже племя, а таке саме українське племя, як кожне інше, що лемки також українці, як усі ті, що живуть і над Дністром і над Дніпром. І відчуває це читач від самих початків нашого минулого, аж до останніх визвольних змагань українського народу, в яких чимало лемків бере діяльну участь і чимало наложило головами за загально-українську справу. Книжка написана дуже приступно, тому читається легко й цікаво, хоч автор опирає свої висновки на строго наукових працях, яких список подає на кінці книжки і часто наводить думки українських і чужих учених. На мапках подав автор розміщення всіх лемківських сіл в Галичині й на Закарпатті. До більшого зацікавлення причинюються й численні ілюстрації, здебільша з побуту лемків. Загалом цю „Історію Лемківщини“ прочитає з великою користю для себе й інтелігент і селянин і то не тільки лемко. Позавидувати можуть історії лемкам інші українські племена. Справді приходить на думку, що треба б нам таких історій інших наших племен: гуцулів, бойків, подолян, волиняків і і. Тоді ясно стало б кожному, що всі ці племена разом великий український нарід, та що розлучити їх ніяк не дасться.

А. Лотоцький.

О. Р. Лукань, Ч. С. В. В.: **Василіяни — римські папи**, Львів 1936. Бібліотека Центр. Архіву, ч. 2.

О. Р. Лукань, Ч. С. В. В.: **Список книжок В-ва ЧСВВ. в Жовкві**, Жовква, 1936 р.

Було колись на Україні. Ч. III. Істор. оповідання А. Лотоцького. Бібліот. „Нашого Приятеля“, Львів, 1936.

Богословія, тримісячник, видає Богословське Наук. Товариство у Львові, рік 1936, кн. I.

Ф. Коковський: **Наші Соколяга**, оповідання воєнні. Львів, 1936. Вид. „Світа Дитини“. Ціна 60 гр.

Автор, знайий зі своїх поезій та гумористичних оповідань, не забуває про українську молодь і обдаровує її щедро своїми творами з життя дітей. І з таким щирим серцем молодь і приймає ті прекрасні книжечки. Діти виривають собі з рук книжечку, читають по кілька разів. Опісля бачимо, що дівчата перемінилася в душі. Це такий вплив оповідає. Героїзм — це те сонце, що огріє душу й серце української дівчини. Захопить, запалить жагою кращого, ширшого, повного життя.

Бажаємо Авторови многих, щасливих літ життя, та щоби міг написати ще багато таких гарних книжечок.

Богданко.

Купуйте тільки найкращі шевські кілки ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 58 а.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Іван Гришко Антошка зо Шавного одержав передплату на 21 місяців з Америки від д. Василя Гришка. Широ дякуємо Вашому Братові за дарунок у Вашому імені. Гарзд.

„Підгірний“: дуже розумно пишите, тому помістимо. Ще краще буде, якщо будете старатись поширити наш часопис, щоб він находився в кожній хаті на Лемківщині — тоді напевно сповнить він свої завдання. Просимо забувати й шлемо Вам щирий привіт.

Чмелик: широко Вам дякуємо за знімки Луга й нашої співробітниці Ганусі. Чи одержали книжечки? Гарзд.

Степан Палиця, Брантфорт: листа з 18. травня одержали; рахунки вирівнані як слід. Нас також дуже цікавить, чому Одрехова спить... Гарзд.

Андрій Рак, Канада: книжки Антоневі вислали і часопис посилаємо. Чи думаєте вислати його до школи, чекаємо на відповідь. Широ Вас здоровимо.

Уживайте лише знаменитої цикорії „ЛУНА“, здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ“** і солодової кави **„ЛУНА“**, виробів

Української Кооп. фабрики **„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“** Львів XV., вул. Церковна 2.

Появилась необхідна для кожного кравця книжка

„Повний курс мужеського кравецького крою“

ціна 10 зл., з поштовою пересилкою 10 50 зл.

Висилаємо по одержанню повної належитості, або за післяплатою.

Видавництво **„БАТЬКІВЩИНА“**, Львів, вул. Чарненького 8.

Новий Кружок „Сільського Господаря“ заложено в Улючі над Сяном, старанням місцевої читальні „Просвіта“ й ревній праці громадянина Олекси Середницького. В членни вписалося 40 господарів та вибрано головою Кружка О. Середницького. І вже видно працю в Кружку; щонеділі відбуваються відчити в домівці М. Петруцака — де тимчасом приміщено Кружок (пишемо „тимчасом“, бо віримо, що ідейний голова Кружка й свідома молодь Улюча доложить всіх старань, щоб під зиму в Улючі пишався серед села гарний Народній Дім, де буде зосереджуватися вся культурно-освітня праця; надіємося також, що на посвячення Вашого дому пришлетє нам запрошення!); члени Кружка радо сходяться та навчаються, щоб зорганізовано та новими способами господарити на своїх ріллях. Урядили собі також забаву з танцями та спільно з читальнею „Просвіта“ закладають Дитячий Садок, щоби місцеві діти мали опіку в часі жнив і змалку навчалися шанувати рідну мову та привикали до збірного творчого життя.

Цей гарний примір свідомої молоді в Улючі повинен всім нашим братам на всій Лемківщині дати захохоту до громадської праці.

Всі письма й листи адресуйте: „Наш Лемко“ Львів, Зіморевича 3.

До чого веде така робота? Читальня „Просвіти“ у Волі, коло Волоньки уряджувала для своїх членів забаву. Це не подобалося деяким жидівським лизунам з Яблоньки Руської, тому вдерлися на забаву й хотіли верховодити. Одначе місцевий голова читальні розв'язав — цілком розумно — забаву, щоб ніхто не мав притоки до читальні.

Градова туча знищила засіви 4-ох громад в ліському повіті. В Сянчичині град знищив засіви на 50 проц. в Ольхівцях, Фаліївці та Каміньому.

Як виховують діти в большевії. Самі большевицькі часописи пишуть, що з вихованням дітей у них дуже зле. Не згадуючи про те, що в них сотки тисячів дітей, яких їх

батьки розвелися, а їх лишили самих на долю й недолю. Не згадуючи також про ті діти, що їх другі сотки тисячів, що породилися без супружжя. Але ціле нещастя також з дітьми в школі. Большевицький часопис „Ізвестія“ описує таке: „Хлопці роблять собі кривду, курять, стріляють, часто ранять одні других — нападають безстыдно на дівчата в школі; але такого звірства допускаються й вчителі.“ — Чисте пекло на землі.

Річниця Симона Петлюри. Українці цілого світу, які живуть поза межами СССР. урочисто обходили десяту річницю трагічної смерти Українського Національного Героя — Головного Команданта Української Армії Симона Петлюри.

Після своєї трагічної смерти Симон Петлюра став ще страшніший для ворогів України, бо його імя зробилося прапором, коло котрого гуртуються всі українські громадяни.

Під большевією Україна не може вшанувати річниці смерти свого найбільшого Сина, але за кордоном, де Українці мають можливість свобідно говорити, всюди відбулися зворушливі обходи цієї сумної річниці. Всюди, де лише живуть Українці, всюди відбулися жалібні маніфестації. У Львові також відбулася академія в честь нашого Героя Симона Петлюри у великому театрі при величавому здвизі українського громадянства Львова й околиці.

Це однодушне поступовання Українців є найкращим доказом того, що Україна одностайно повстає проти московсько-большевицького панування й що вона має тверду волю добитися своєї незалежності.

„ЦЕНТРОСОЮЗ“

Львів, ул. Зіморевича ч. 20/22.

поруцає мила власного виробу до прання й миття з запахом, мило тоалетове (тройкий формат), мило до голення; нитки з власній навивальні. — Занимається експортом: яєць, беконів, фасолі заграницю. Має на складі: штучні погної, насіння, господарські машини і приладдя — Всі українські Кооперативи на Лемківщині робить замовлення тільки в „Центросоюзі“, Львів, Зіморевича ч 20/22.